

Forskningsrådet i tall

Prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk
for Norges forskningsråd 2016

Forskningsrådet i tall

Prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk
for Norges forskningsråd i 2016

© Norges forskningsråd 2017

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 Lysaker
Telefon: +47 22 03 70 00
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Grafisk design omslag: Design et cetera AS

Oslo, april 2017

ISBN 978-82-12-03586-7 (pdf)

Publikasjonen kan lastes ned fra
[www.forskningsradet.no/
publikasjoner](http://www.forskningsradet.no/publikasjoner)

Innhold

1	Hovedtall	7
1.1	Totale inntekter og utgifter	7
1.2	Antall prosjekter	8
1.3	Sektorer	9
1.4	Langtidsplan for forskning og høyere utdanning	10
1.5	Fagområder	12
1.6	Fylker	13
1.7	Virkemidler og hovedaktiviteter	14
1.8	Rekruttering.....	16
2	Universitetene	19
2.1	Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning	20
2.2	Fagområder	21
2.3	Virkemidler	22
2.4	Rekruttering.....	24
3	Statlige og øvrige høyskoler	29
3.1	Fagområder	29
3.2	Virkemidler	30
3.3	Rekruttering.....	31
4	Instituttsektoren.....	33
4.1	Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning	34
4.2	Fagområder	35
4.3	Virkemidler	35
4.4	Rekruttering.....	37
5	Helseforetakene	41
5.1	Fagområder	41
5.2	Virkemidler	42
5.3	Rekruttering.....	43
6	Næringslivet	45
6.1	Næringsområder	45
6.2	Virkemidler	46
6.3	Regional fordeling	47
7	Kjønnsbalanse.....	49
7.1	Prosjektledere	49
7.2	Rekrutteringspersonale.....	51

7.3	Styrende organer i Forskningsrådet	53
8	Søknader og bevilgninger	55
8.1	Søknadstyper	55
8.2	Fagområder	57
8.3	Sektor	58
8.4	Prosjekter med bevilgning.....	59
9	EU-statistikk.....	63
9.1	Hovedtall	63
9.2	Universitetene	66
9.3	Statlige og øvrige høyskoler	68
9.4	Instituttsektoren.....	69
9.5	Næringslivet	71
9.6	Helseforetakene	72
9.7	Andre offentlige aktører.....	73
9.8	Norges forskningsråd.....	74
10	SkatteFUNN	75
10.1	Hovedtall	75
10.2	Bedriftsstørrelse	76
10.3	Samarbeidspartnere	77

Forord

Omtrent en fjerdedel av de offentlige bevilgningene til forskning går gjennom Forskningsrådet, og det er stor interesse for statistikk om prosjektene Norges forskningsråd finansierer og om søknadene Forskningsrådet mottar hvert år.

Forskningsrådet i tall er Forskningsrådets prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk, og kommer i tillegg til årsrapporten. Den ble første gang laget, som en prototype, høsten 2010 og har fra 2011 vært en årlig publikasjon. Publikasjonen ligger tilgjengelig i elektronisk format på Forskningsrådets nettsider ([www.forskningsradet.no/Om Forskningsrådet/Tall og analyse](http://www.forskningsradet.no/Om_Forskningsradet/Tall_og_analyse)) sammen med en egen Excel-utgave av tabeller og figurer.

Årlig mottar Forskningsrådet mellom 5000 og 6000 søknader om støtte til nye FoU-prosjekter, i tillegg er det til enhver tid ca. 5000 aktive prosjekter som har bevilgning basert på tidligere års vedtak. *Forskningsrådet i tall* omfatter prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk for disse prosjektene og gir sentrale nøkkeltall for bevilgningene i perioden 2012-2016. *Forskningsrådet i tall* er en sammenstilling av data gjennom figurer og tabeller, og er først og fremst deskriptiv.

I tillegg til statistikk om Forskningsrådets bevilgninger inneholder publikasjonen statistikk om norsk deltakelse i EUs nye rammeprogram, Horizon2020 (H2020), og SkatteFUNN-prosjekter.

Alle søknader til Forskningsrådet registreres i Forskningsrådets prosjektadministrative system, eAdmin. Det registreres opplysninger om prosjektet, om prosjektleder og om prosjektansvarlig institusjon. For de søknadene som senere får bevilgning registreres det ytterligere informasjon. Statistikken i *Forskningsrådet i tall* baserer seg på denne prosjektinformasjonen og omfatter alle prosjektbevilgninger.

Innledningsvis presenteres totaltall for alle Forskningsrådets bevilgninger i perioden 2012-2016. I de etterfølgende kapitlene presenteres statistikk for de ulike FoU-sektorene i Norge. Sektorinndelingen følger sektorinndelingen i den nasjonale FoU-statistikken. Så følger en oversikt over kjønnsbalansen i forskningsrådsfinansierte prosjekter, før søknadsstatistikk presenteres til slutt. Publikasjonen avsluttes med EU- og SkatteFUNN-tall.

I 2014 lanserte Forskningsrådet Prosjektbanken som et pilotprosjekt på www.forskningsradet.no. Prosjektbanken gir spesielt eksterne brukere lettere tilgang til data om forskningsrådsfinansierte prosjekter. Dataene er tilgjengelige både på et aggregert og et detaljert nivå ved at man kan gjøre egne utplukk og drille ned i materialet. Det er også mulig å søke i prosjektdatabasen og å se på mer detaljert informasjon om det enkelte prosjekt. Prosjektbanken inneholder også data om SkatteFUNN-prosjekter og EU-prosjekter. Våren 2017 tilgjengeliggjøres den endelige versjonen av Prosjektbanken.

Forskningsrådet tar gjerne i mot innspill og kommentarer til publikasjonen. Eventuelle spørsmål kan rettes til Kari-Anne Kristensen (kak@rcn.no).

Oslo, april 2017

1 Hovedtall

1.1 Totale inntekter og utgifter

Tabell 1. Forskningsrådets inntekter fordelt på finansieringskilder. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016
Kunnskapsdep	2 833,9	2 913,3	3 168,5	3 485,2	3 891,1
Nærings- og fiskeridep	1 380,0	1 440,1	1 911,3	2 064,9	2 316,6
Fiskeri- og kystdep	344,0	350,3			
Olje- og energidep	718,5	728,0	784,6	789,1	1 003,6
Landbruks- og matdep	452,5	471,8	477,1	488,9	483,9
Utenriksdep	266,1	345,3	263,3	217,3	352,5
Helse- og omsorgsdep	301,6	313,0	328,8	337,7	340,1
Samferdselsdep	155,5	142,0	148,3	137,0	140,0
Arbeids- og sosialdep	129,2	133,3	134,1	137,7	136,7
Kommunal- og moderniseringsdep	93,0	102,8	141,1	146,3	140,8
Justis- og beredskapsdep	8,3	21,5	21,3	21,9	32,3
Finansdep	20,8	21,2	21,6	22,0	22,4
Fornyings-, administrasjons- og kirkeped	18,4	15,0			
Kulturdep	5,7	10,6	22,3	24,3	25,0
Forsvarsdep		1,0	1,0	5,0	5,0
Klima- og miljødep	333,8	365,2	370,6	373,6	389,5
Barne- og likestillingsdep	31,3	22,7	23,4	22,1	15,6
Andre	162,9	-19,7	228,5	210,0	227,8
Sum:	7 255,4	7 377,4	8 045,8	8 483,1	9 522,9

Kategorien Andre består av diverse inntekter, og i 2013, inndratt tilsagnsfullmakt fra NHD, OED og KD på 178 mill.kr.

Tabell 2. Forskningsrådets utgifter fordelt på virkemidler. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016
Brukerstyrte innovasjonsprog	978,2	995,3	1 129,6	1 179,1	1 450,2
Handlingsrettede prog	993,7	1 135,9	1 108,7	954,5	1 120,7
Store prog	1 254,1	1 286,5	1 367,6	1 527,1	1 658,5
Fri prosjektstøtte og grunnf.sats	857,5	871,3	948,2	1 004,1	1 081,5
Basisbevilgninger	938,8	972,2	1 069,0	1 220,4	1 273,2
Strategisk institusjonsstøtte	284,3	305,7	309,6	273,8	268,2
SFF/SFI/FME	614,1	626,0	661,7	635,2	674,7
Vitenskapelig utstyr og infrastruktur	335,8	334,0	355,7	455,4	491,9
System og nettverkstiltak	338,4	358,6	396,4	477,1	569,8
Rettet internasjonalisering	299,8	312,2	311,1	346,7	489,8
Annet	361,1	179,5	388,2	409,9	444,5
Sum:	7 255,8	7 377,4	8 045,8	8 483,1	9 522,9

Tabellene over viser totale inntekter og utgifter for Forskningsrådet i perioden 2012-2016. I resten av publikasjoner er utgifter direkte til programadministrasjon og avsetninger holdt utenfor slik at oversikten kun fremstiller utgifter gjennom prosjektbevilgninger til forskningsmiljøene.

1.2 Antall prosjekter

Tabell 3. FoU-prosjekter med bevilgning fra Forskningsrådet. Antall totalt og fordelt på sektor.

	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt antall prosjekter	4 631	4 585	4 761	4 930	5 173
- herav antall prosjekter i					
UoH-sektor	1 786	1 757	1 783	1 854	1 944
Instituttsektor	1 361	1 397	1 353	1 446	1 389
Helseforetak	110	118	119	133	159
Næringsliv	984	954	1 138	1 232	1 389

Alle prosjekter har kun én prosjektansvarlig institusjon/bedrift som ved bevilgning er Forskningsrådets kontraktspart. Alle prosjektansvarlige knyttes til en FoU-sektor, og sektorinndelingen følger inndelingen som brukes i den nasjonale FoU-statistikken. I Universitets- og høyskole (UoH)-sektoren inngår universiteter, statlige og private vitenskapelige høyskoler, kunsthøyskoler og andre høyskoler samt statlige høyskoler. I Instituttsektoren inngår forskningsinstitutter og andre institusjoner med et større eller mindre innslag av FoU i sin virksomhet og som ikke verken er klassifisert i næringslivet eller i UoH-sektoren. I næringslivssektoren inngår private bedrifter eller andre enheter som produserer varer og tjenester for salg på det åpne markedet. Helseforetakene har tidligere inngått i UoH-sektoren (universitetssykehusene) og instituttsektoren (øvrige helseforetak), i denne publikasjonen er disse skilt ut som en egen sektor.

Alle prosjekter er knyttet til et program/en aktivitet, disse grupperes igjen i ulike hovedaktiviteter og virkemidler.

Tabell 4. FoU-prosjekter med bevilgning fra Forskningsrådet. Antall totalt og fordelt på de viktigste virkemidlene.

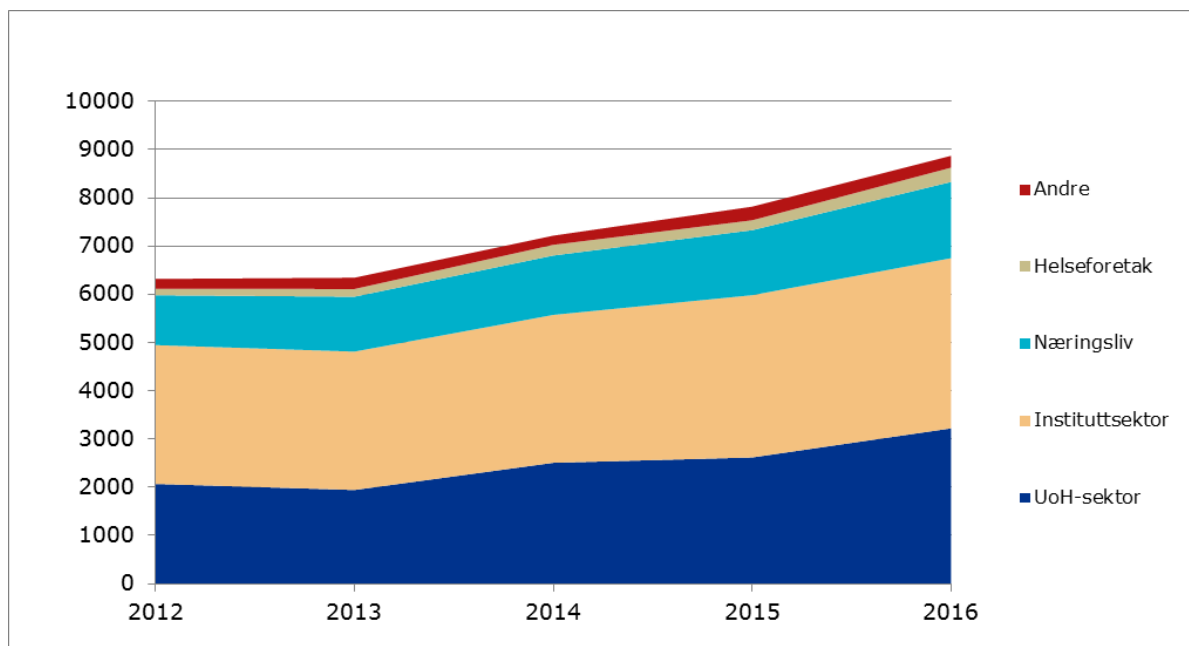
	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt antall prosjekter	4 631	4 585	4 761	4 930	5 173
- herav antall prosjekter i					
Brukerstyrte innovasjonsprogrammer	633	602	641	675	763
Fri prosjektstøtte	561	547	580	622	701
Grunnforskningsprogrammer	194	169	149	135	144
Handlingsrettede programmer	696	751	828	776	760
SFF/SFI/FME	61	71	57	83	63
Store programmer	760	747	726	919	1 030
Vitenskapelig utstyr, databaser, samlinger	47	36	54	53	66

Merknader

Det har lenge vært en ambisjon å øke prosjektstørrelsen i Forskningsrådets programmer og aktiviteter. Tabellene over viser at antall aktive prosjekter, dvs. prosjekter med bevilgning, har økt noe de siste årene, men samtidig ser vi at gjennomsnittlig bevilgning pr år for disse prosjektene også har økt. Om lag 45 prosent av dagens aktive prosjekter har totale bevilgning på over 5 mill.kr. for hele prosjektperioden.

1.3 Sektorer

Figur 1. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på sektor. Mill.kr.

Tabell 5. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på sektor. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
UoH-sektor	2 069,4	1 944,3	2 507,2	2 618,2	3 221,0	36 %	56 %
Instituttsektor	2 878,6	2 868,6	3 065,5	3 363,5	3 527,5	40 %	23 %
Næringsliv	1 032,8	1 137,9	1 230,9	1 347,3	1 581,1	18 %	53 %
Helseforetak	136,8	158,2	221,5	206,4	295,8	3 %	116 %
Øvrige	201,8	234,2	191,2	281,8	246,6	3 %	22 %
Sum:	6 319,4	6 343,1	7 216,2	7 817,1	8 872,1	100 %	40 %

Figuren og tabellen over viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger fordeler seg mellom de ulike sektorene basert på prosjektansvarlig institusjons sektortilhørighet. I tallene for Instituttsektoren inngår basisbevilgningene. Basisbevilgningene skal gå til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og stimulere instituttene til vitenskapelig kvalitet, internasjonalisering og samarbeid. Instituttsektoren mottar også ordinære prosjektbevilgninger fra Forskningsrådet. Se kapittel 4 for mer detaljer om Instituttsektoren. I kategorien Øvrige inngår bevilgninger til prosjektansvarlige i øvrig offentlig sektor (fylker, kommuner, departementer og direktorater, blant annet) og til utlandet.

Merknader

Basisbevilgningene til instituttsektoren, som i 2016 utgjorde 34 prosent av de totale bevilgningene til sektoren, og 14 prosent av Forskningsrådets totale bevilgninger, har vokst med 30 prosent i perioden. Veksten var særlig stor fra 2014 til 2015 fordi bevilgningene til nukleær aktivitet på Kjeller (Forskningsreaktoren på Kjeller) fra 2015 ble lagt inn i basisbevilgningen til Institutt for Energiteknikk (IFE). Prosjektbevilgningene til instituttsektoren har økt med 20 prosent i perioden.

Det er viktig å være klar over at tallene for helseforetakene kan gi et unøyaktig bilde. Forskningsrådet er kjent med at universitetssykehusene kan ha ulik praksis for hvem de oppgir som prosjektansvarlig

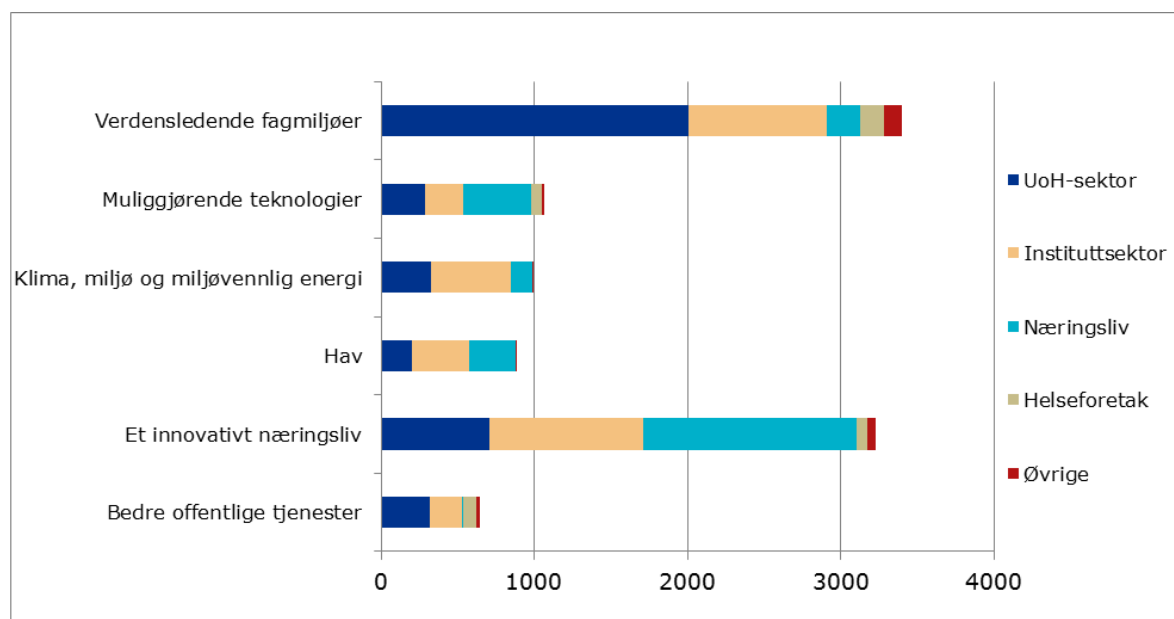
når de søker om midler fra Forskningsrådet. Noen sykehus oppgir konsekvent medisinsk fakultet ved universitetet som prosjektansvarlig, mens andre sykehus ikke har en omforent praksis for dette.

I kategorien Øvrige inngår også bevilgninger til prosjekter der prosjektansvarlig har adresse i utlandet, i 2016 utgjorde disse 39 prosent innenfor denne kategorien. En stor del av dette henger sammen med bevilgningen fra FORINFRA (Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur) til European Spallation Source (ESS) i Lund i Sverige som startet opp i 2015. ESS er et stort forskningsanlegg med verdens sterkeste "nøytronkanon". Regjeringen har besluttet norsk deltakelse i ESS med 2,5 prosent av konstruksjonskostnadene. I tillegg ligger det bevilgninger knyttet til ulike medlemskap i europeisk forskningssamarbeid i denne kategorien. Øvrige bevilgninger i denne kategorien er knyttet til prosjekter i organisasjoner, foreninger og vitensentre samt øvrig offentlig sektor som kommuner, fylkeskommuner og direktorater. Bevilgninger til de to sistnevnte utgjorde i 2016 nesten 20 prosent av bevilgningene til Øvrige.

1.4 Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Høsten 2014 kom Regjeringen med en langtidsplan for forskning og høyere utdanning som en oppfølging av et av tiltakene i forskningsmeldingen *Lange linjer – kunnskap gir muligheter* (2013).

Figur 2. Forskningsrådets bevilgninger rettet mot langtidsplanens satsingsområder fordelt på FoU-sektor i 2016. Målrettet innsats i mill.kr.

Langtidsplanen angir seks satsingsområder med tilhørende underområder, og Forskningsrådet kartlegger innsatsen innenfor disse gjennom et eget merkesystem. Forskningsrådet skiller mellom målrettet innsats og totalinnsats. Den målrettede innsatsen, som vises i figuren, viser Rådets innsats innenfor programmer og aktiviteter som har som hovedformål å følge opp de ulike prioriteringene. Totalinnsatsen omfatter både den målrettede innsatsen og innsats innenfor programmer og andre aktiviteter der hovedformålet er et annet, men hvor det likevel er slik at enkelte av prosjektene faller inn under satsingsområdet.

Satsingsområdene dekker følgende programmer og aktiviteter i Forskningsrådet:

Hav består av ett område som dekker de marine ressurser og forvaltningsmessige utfordringene, ett som dekker ambisjonene tilknyttet maritim industri og offshorenæringen, og ett område tilknyttet

petroleumsvirksomheten. Oppfølgingen foregår i hovedsak gjennom de Store programmene HAVBRUK2 og PETROMAKS 2, og programmene MAROFF, MARINFORSK, DEMO2000, Polarforskningsprogrammet og BIONÆR, men også innenfor de to forskningsentre for petroleum og PETROSAM2.

Klima, miljø og miljøvennlig energi omfatter ett område som dekker klimasystem og tilpasning, ett som dekker ambisjonene knyttet til utvikling av miljøvennlig energi, og ett område knyttet til miljø og samfunn. Området følges i all hovedsak opp gjennom de store programmene ENERGIX og KLIMAFORSK, Forskningsentre for miljøvennlig energi (FME) og programmene CLIMIT, Polarforskningsprogrammet og MILJØFORSK.

Bedre offentlige tjenester består av ett område som dekker forskning og innovasjon i og for offentlig sektor, ett område som dekker velferds-, helse- og omsorgsrelatert forskning, og ett område som dekker forskning knyttet til utdanning og læring. Sentrale aktiviteter er Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM), Forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT), Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL), Bedre helse og livskvalitet (BEDREHELSE) og God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering (BEHANDLING). Også programmet Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning (DEMOS) og Offentlig sektor-ph.d. er viktige aktiviteter.

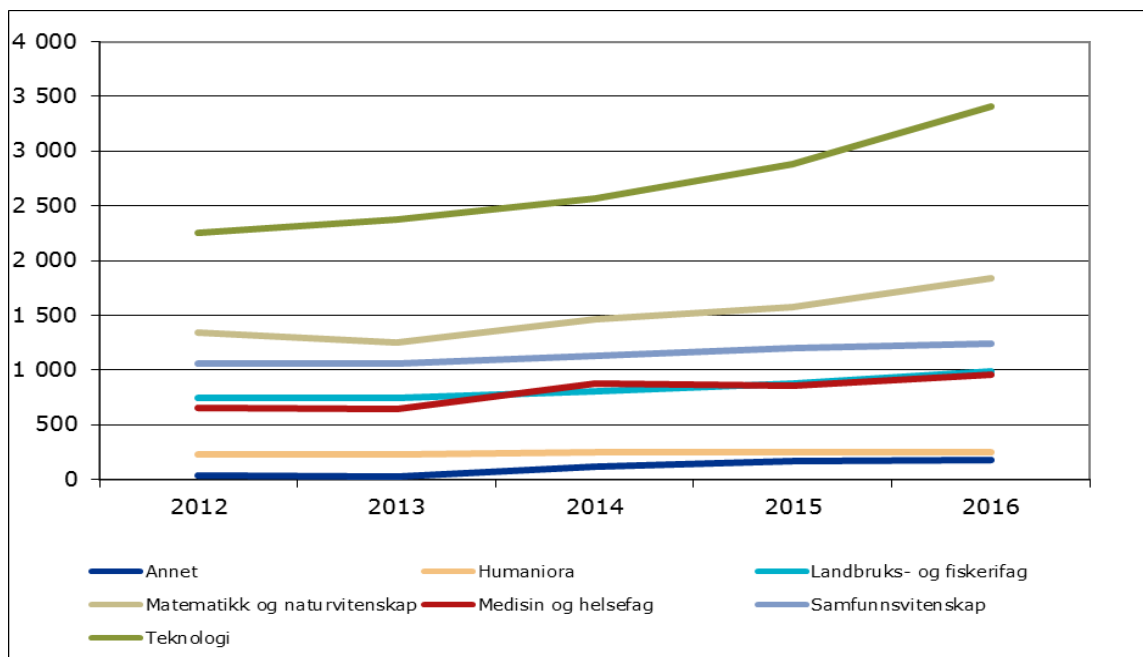
Muliggjørende teknologier består av de tre teknologiområdene informasjons- og kommunikasjons-teknologi, bioteknologi og nanoteknologi. Avanserte produksjonsprosesser følges foreløpig opp gjennom enkeltprosjekter i flere programmer og satsinger. Tyngdepunktet i innsatsen ligger innenfor den nye, brede IKT-satsingen IKTPLUSS og de store programmene NANO2021 og BIOTEK2021.

Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv består av ett område som dekker ambisjonen om mobilisering til forskningsbasert innovasjon i bredden av norsk næringsliv, ett område som dekker behovet for økt kommersialisering basert på forskning, og ett område som dekker næringsutvikling for å møte samfunnsutfordringer. Området følges først og fremst opp gjennom BIA/EUROSTARS 2, Nærings-ph.d., FORNY2020, VRI, Forskningsløft i Nord, SFI og FoU-innsats mot næringsklyngene og deler av BIONÆR og SAMANSVAR.

Verdensledende fagmiljøer omfatter ett område knyttet til ambisjonene om utvikling av topp fagmiljøer og de beste talentene, ett område som ivaretar oppbygging av nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur, og ett område som dekker satsingen på internasjonalisering og mobilisering mot Horisont 2020. De mest sentrale virkemidlene er satsingen på Fri prosjektstøtte, Senter for fremragende forskning, Nasjonal forskningsinfrastruktur og stimuleringsordningene for å øke deltakelsen i Horisont 2020. I tillegg er Forskningsrådets grunnforskningsprogrammer viktige bidrag til at fagmiljøer kan utvikle seg til å bli verdensledende.

1.5 Fagområder

Figur 3. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fagområder. Mill.kr.

Tabell 6. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fagområder. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Annet	33,1	31,7	116,5	174,2	178,0	2 %	438 %
Humaniora	226,7	228,1	247,2	248,5	251,2	3 %	11 %
Landbr./fisk	750,0	744,9	809,2	882,9	994,5	11 %	33 %
Mat.nat.	1 341,5	1 252,8	1 469,8	1 575,3	1 840,2	21 %	37 %
Medisin og helsefag	653,0	646,2	873,6	857,8	959,1	11 %	47 %
Samfunnsvit.	1 057,8	1 061,3	1 133,9	1 197,0	1 239,7	14 %	17 %
Teknologi	2 257,2	2 378,0	2 566,0	2 881,4	3 409,3	38 %	51 %
Sum:	6 319,4	6 343,1	7 216,2	7 817,1	8 872,1	100 %	40 %

Alle prosjekter merkes med fagkode i hht Universitets- og høyskolerådets "Norsk inndeling av Vitenskapsdisipliner". Prosjekter knyttet til f.eks. konferanser, møter og drift av programmene gis ofte en "administrativ" fagkode som sorterer under Annet.

Merknader

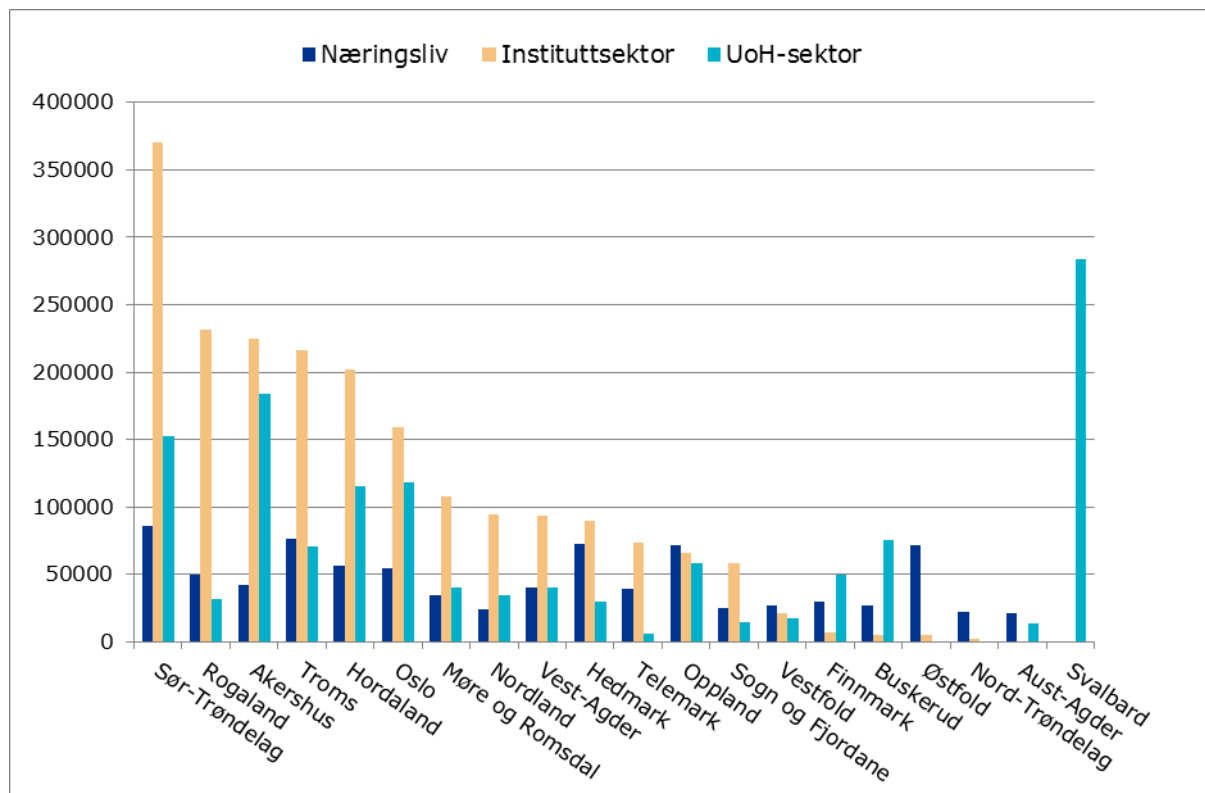
Prosjekter innenfor Matematikk og naturvitenskap og Teknologi mottar 60 prosent av Forskningsrådets prosjektbevilgninger. Den nasjonale FoU-statistikken kartlegger ikke fagområdefordelingen i næringslivssektoren, men i UoH- og instituttsektoren var andelen knyttet til MNT-fagene ca. 40 prosent i 2015.

Det har vært en markert økning i bevilgningene til Medisin og helsefag og Teknologi i perioden. Veksten innenfor Teknologi har blant annet sammenheng med oppstarten av nye SFler (Sentre for forskningsdrevet innovasjon) i 2015, med full effekt fra 2016, i tillegg til vekst i FORNY2020 (Forskningsbasert nyskaping) og FORINFRA (Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur). Også veksten innenfor Medisin og helsefag kan i stor grad knyttes til vekst i bevilgningene fra FORINFRA.

Veksten innenfor Landbruks- og fiskerifag er knyttet til økte bevilgninger fra Havbruk (Stort program for havbruksforskning) og MAT-SLF (Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri), mens veksten innenfor Annet henger sammen med en økning i utbetalingene knyttet til Gaveforsterkningsordningen. Gaveforsterkningsordningen innebærer at private gaver på minst tre millioner kroner til langsiktig, grunnleggende forskning, utløser et tillegg fra staten på 25 prosent av gavebeløpet.

1.6 Fylker

Figur 4. Forskningsrådets bevilgninger (ekskl basisbevilgninger) i 2016 pr FoU-personale (2015) pr sektor og fylke. Kr.

Fordelingen av Forskningsrådets bevilgninger på fylker baseres på adressen til prosjektansvarlig institusjon. Dersom prosjektbevilgninger brukes til f.eks. kjøp av FoU-tjenester fra andre institusjoner fanges ikke dette opp i fordelingen.

Tallene for FoU-personale er hentet fra siste oppdaterte versjon av Indikatorrapportens tabell A.13.5, Totalt FoU-personale, forskere/faglig personale og personale med doktorgrad etter fylke og sektor for utførelse i 2015 (NIFU).

Merknader

Merk at Universitetssykehusene er inkludert i UoH-sektoren og at øvrige helseforetak er inkludert i Instituttsektoren i figuren over.

Tallene viser at Instituttsektoren i gjennomsnitt mottar nesten 200.000 kroner i bevilgning pr FoU-personale, mens tilsvarende i UoH-sektoren er litt over 100.000 kroner. I næringslivet er gjennomsnittlig bevilget beløp per FoU-personale knapt 50.000 kroner. Sannsynlig forklaring på dette er at FoU-personale i instituttsektoren i større grad jobber 100 prosent med FoU, mens det i de øvrige sektorene er større innslag av delte stillinger. Oslo og Sør-Trøndelag er fylkene som mottar mest fra Forskningsrådet og det er også fylkene med størst antall FoU-personale.

Sør-Trøndelag peker seg ut med at gjennomsnittlig bevilgning per FoU-personale i Instituttsektoren ligger markert høyere enn for de andre fylkene. Det har blant annet sammenheng med at fylket også har størst andel av bevilgningene til Instituttsektoren.

Tabell 7. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fylker. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016
Akershus	951,3	971,3	1 025,9	1 063,5	1 201,5
Aust-Agder	15,3	34,0	13,0	16,0	18,7
Buskerud	49,7	59,5	72,7	90,3	84,1
Finnmark	8,5	11,1	10,8	12,2	12,9
Hedmark	26,8	49,7	44,9	53,7	49,1
Hordaland	838,5	831,6	991,6	1 046,2	1 154,5
Møre og Romsdal	53,5	66,9	73,3	108,3	120,6
Nordland	61,1	65,4	66,3	78,3	76,3
Nord-Trøndelag	27,3	28,4	29,5	21,7	21,1
Oppland	46,8	46,7	56,0	77,9	95,4
Oslo	1 900,4	1 931,1	2 156,0	2 274,5	2 585,8
Rogaland	239,9	260,6	272,2	257,2	288,0
Sogn og Fjordane	17,7	20,2	15,2	22,2	30,2
Svalbard	16,0	17,2	12,9	18,2	17,6
Sør-Trøndelag	1 460,0	1 300,9	1 608,9	1 761,7	2 155,1
Telemark	47,3	43,6	41,7	45,5	51,4
Troms	375,1	367,9	472,9	507,0	567,6
Vest-Agder	39,8	49,3	61,7	71,6	97,4
Vestfold	31,7	38,8	51,0	51,8	54,1
Østfold	50,4	79,3	68,6	71,2	72,5
Uten fylke	62,5	69,7	71,1	168,1	118,2
Sum:	6 319,4	6 343,1	7 216,2	7 817,2	8 872,0

Uten fylke er enten prosjekter der prosjektansvarlig har adresse i utlandet eller der enkeltpersoner står som prosjektansvarlig, normalt gjelder det personlig stipend (gjesteforskerstipend, internasjonal stipend o.l.).

Merknader

Veksten i kategorien *Uten fylke* fra 2014 til 2016 henger sammen med bevilgningen til European Spallation Source (ESS) i Lund i Sverige (se nærmere omtale under kapittel 1.3).

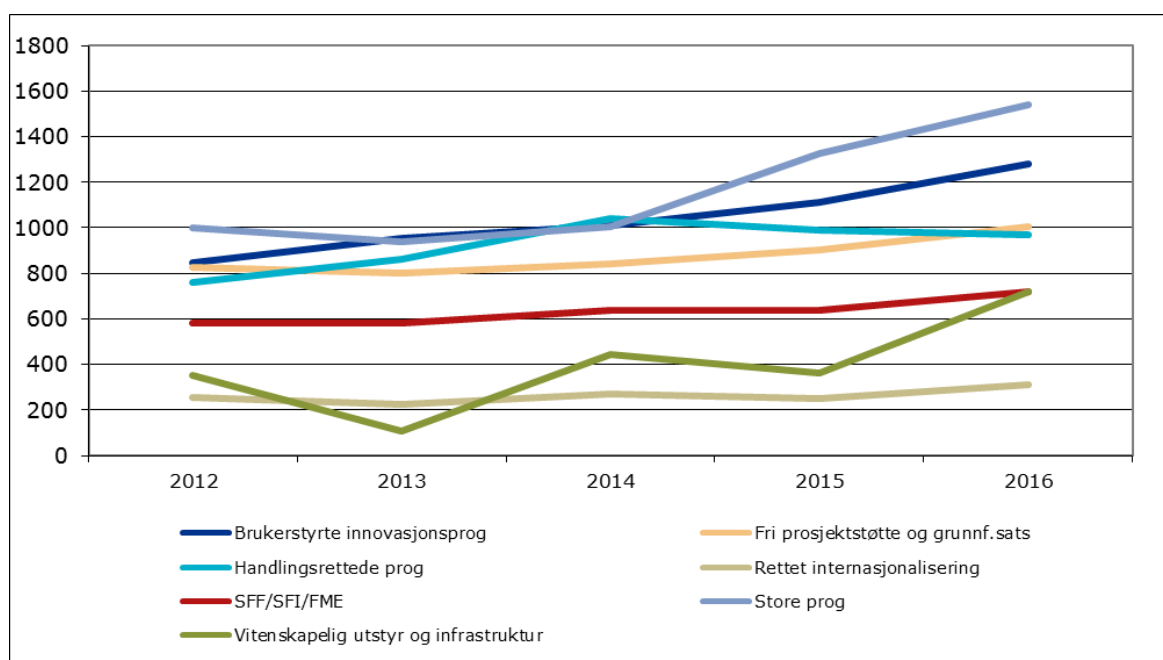
Tabellen viser at hovedvekten av bevilgningene går til universitetsfylkene der de største FoU-miljøene er samlet, men den viser også at fylker som Sogn og Fjordane og Vest-Agder har hatt en vekst på godt over 30 prosent fra 2015 til 2016. Denne veksten henger blant annet sammen med bevilgninger fra BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena).

1.7 Virkemidler og hovedaktiviteter

Forskningsrådet grupperer forskningsprogrammer og andre FoU-aktiviteter i ulike hovedkategorier som igjen samles i ulike virkemidler. Eksempelvis er Programmer en type *virkemiddel*, Store

programmer er en *hovedaktivitet* under virkemiddelet Programmer mens forskningsprogrammet ENERGIX er en *aktivitet* under hovedaktiviteten Store programmer.

Figur 5. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

Tabell 8. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på hovedaktiviteter. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Brukerstyrte innovasjonsprog	842,4	947,1	1 017,2	1 122,6	1 281,0	14 %	52 %
Handlingsrettede prog	715,6	796,9	922,3	966,8	951,4	11 %	33 %
Store prog	1 036,2	1 011,3	1 124,2	1 346,0	1 556,8	18 %	50 %
Fri prosjektstøtte og grunnf.sats	826,0	792,2	825,9	898,5	1 003,1	11 %	21 %
Basisbevilgninger	931,3	969,5	1 067,4	1 243,5	1 213,5	14 %	30 %
Strategisk institusjonsstøtte	267,3	307,7	295,8	283,9	244,3	3 %	-9 %
SFF/SFI/FME	582,9	583,8	635,7	639,8	721,7	8 %	24 %
Vitenskapelig utstyr og infrastruktur	352,5	106,1	445,6	362,9	720,6	8 %	104 %
System og nettverkstiltak	290,2	332,0	338,8	407,9	539,5	6 %	86 %
Rettet internasjonalisering	265,1	233,6	272,2	247,2	308,8	3 %	16 %
Annet	209,9	263,0	271,1	298,2	331,4	4 %	58 %
Sum:	6 319,4	6 343,1	7 216,2	7 817,1	8 872,1	100 %	40 %

Tabellen og figuren over viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger fordeler seg på de viktigste hovedaktivitetstypene.

Merknader

Variasjonen i bevilgningene knyttet til Vitenskapelig utstyr og infrastruktur fra år til år skyldes at FORINFRA (Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur) lyser ut midler annethvert år.

Tabellen viser at det har vært en markert vekst i bevilgningene fra Brukerstyrte innovasjonsprogrammer i perioden 2012-2016, noe som henger sammen med økte bevilgninger fra BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena), DEMO2000 og TRANSPORT (Transport 2025) i perioden.

Innenfor System- og nettverkstiltak har det vært en særlig vekst i bevilgningene fra FORNY2020, spesielt fra 2015 til 2016 (60 prosent), som følge av økte bevilgninger over statsbudsjettet, og fra Nærings-PHD og Offentlig-PHD (30 prosent fra 2015 til 2016). Sistnevnte er ordninger der ansatte i bedrifter eller i offentlig sektor, med støtte fra Forskningsrådet, gjennomfører en ordinær doktorgradsutdanning der forskningen har klar relevans for arbeidsgiver.

Også innenfor Rettet internasjonalisering har det vært en markert vekst fra 2015 til 2016. Denne veksten er først og fremst knyttet til ordningen INTPART (Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning) som er et nyopprettet, internasjonalt partnerskapsprogram som skal stimulere til langsiktig faglig samarbeid for forskere og studenter i åtte prioriterte land utenfor Europa: Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika og USA. Øvrig vekst er knyttet til vekst i prosjektetableringsstøtte rettet mot H2020 (EUs 8. rammeprogram), PES2020, og oppstart av MILUTARENA (Formidlingstiltak til miljø- og utviklingsforskning) i 2016.

1.8 Rekruttering

Gjennom prosjektfinansiering bidrar Forskningsrådet til rekruttering av forskerpersonale. I noen tilfeller er det snakk om øremerkete midler, men i de aller fleste tilfellene gir Forskningsrådet rammebevilgninger der prosjektansvarlig benytter deler av bevilgningen til finansiering av stipendiater og/eller postdoktorstillinger.

Gjennom framdriftsrapportene fra prosjektene innhenter Forskningsrådet informasjon om doktorgradsstipendiater og postdoktorer som er ansatt på prosjektene. Der rapporterer prosjektene også antall månedsverk disse bidrar med i prosjektet, og månedsverkene regnes om til årsverk (antall månedsverk/12).

Tidligere år har det vært en nedgang i antall årsverk. Dette hadde sammenheng med flere forhold: Økte stipendiatsatser, generell nedgang i bevilgningene og høyt aktivitetsnivå årene før. Vi ser imidlertid tegn til at nedgangen har stoppet opp og en tendens til vekst i antall årsverk fra 2014. Normalt er det et etterslep i registreringen av antall årsverk på prosjektene, spesielt siste år, og det gjør det vanskelig å si noe om den faktiske utviklingen fra 2015 til 2016.

Tabell 9. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk og andel kvinner.

	2012	2013	2014	2015	2016
K	668,4	635,7	611,1	633,2	615,4
M	826,0	757,2	704,7	731,7	772,9
Totalt	1 494,4	1 392,9	1 315,7	1 364,8	1 388,3
Kvinneandel	45 %	46 %	46 %	46 %	44 %

Tallene i tabellen over indikerer en vekst fra 2015 til 2016 til tross for at det normalt er et etterslep i rapporteringen av antall årsverk i 2016. Dette er en tendens som fortsetter fra 2014 etter noen år med nedgang i antall årsverk.

Tabell 10. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk fordelt på fagområder.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Humaniora	53,2	56,8	59,5	66,7	68,2	5 %	28 %
Samfunnsvit	227,9	211,2	202,0	197,4	179,3	13 %	-21 %
Teknologi	617,0	540,2	462,5	498,9	556,9	40 %	-10 %
Mat.nat.	270,3	288,5	289,8	293,6	297,2	21 %	10 %
Medisin og helsefag	220,2	201,4	223,7	235,5	211,3	15 %	-4 %
Landbr./fisk	105,7	94,7	78,2	72,7	75,3	5 %	-29 %
	1 494,4	1 392,9	1 315,7	1 364,8	1 388,3	100 %	-7 %

Antall årsverk doktorgradsstipendiater fordelt på fagområder baserer seg på prosjektenes fagkoder, og derfor vil man naturlig nok se det samme mønsteret i denne fordelingen som for prosjektbevilgningene.

Tabell 11. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk og andel kvinner.

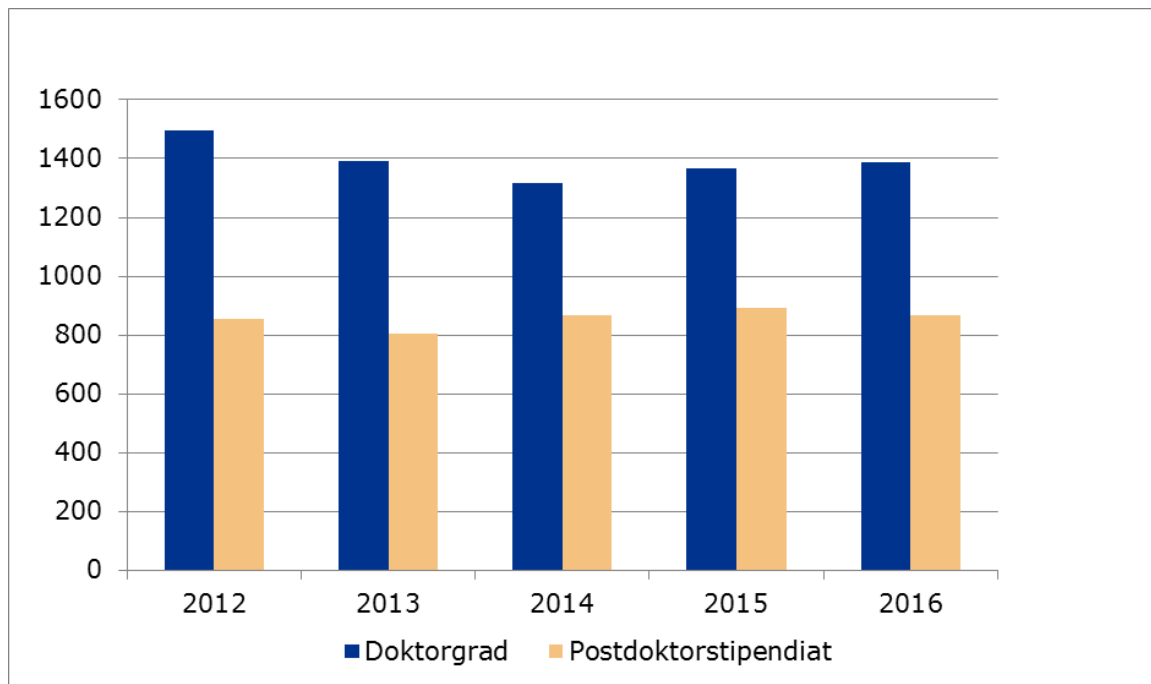
	2012	2013	2014	2015	2016
K	374,6	342,2	372,4	375,5	366,5
M	479,4	461,6	494,8	515,4	498,7
Sum	854,0	803,7	867,2	890,9	865,2
Kvinneandel:	44 %	43 %	43 %	42 %	42 %

Også blant postdoktorene ser vi en tendens til vekst de siste årene, men den faktiske utviklingen fra 2015 til 2016 er usikker som følge av det tidligere nevnte etterslepet i registreringen.

Tabell 12. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk fordelt på fagområder.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Humaniora	54,4	56,5	58,2	70,2	60,8	7 %	12 %
Samfunnsvit.	97,9	100,5	95,4	102,7	94,9	11 %	-3 %
Teknologi	204,4	172,4	214,8	228,5	240,3	28 %	18 %
Mat.nat.	228,2	225,7	262,8	241,6	246,9	29 %	8 %
Medisin og helsefag	200,9	194,7	194,2	201,2	178,4	21 %	-11 %
Landbr/fisk	68,1	53,9	41,8	46,6	43,7	5 %	-36 %
Sum:	854,0	803,7	867,2	890,9	865,2	100 %	1 %

Figur 6. Forskningsrådsfinansierte doktorgradsstipendiater og postdoktorer. Antall årsverk.

Merknader

Tabellene og figuren over viser at antall årsverk nå øker etter noen år med nedgang. Det er imidlertid vanskelig å kommentere utviklingen i antall årsverk fra 2015 til 2016 i detalj på grunn av etterslepet i registreringen.

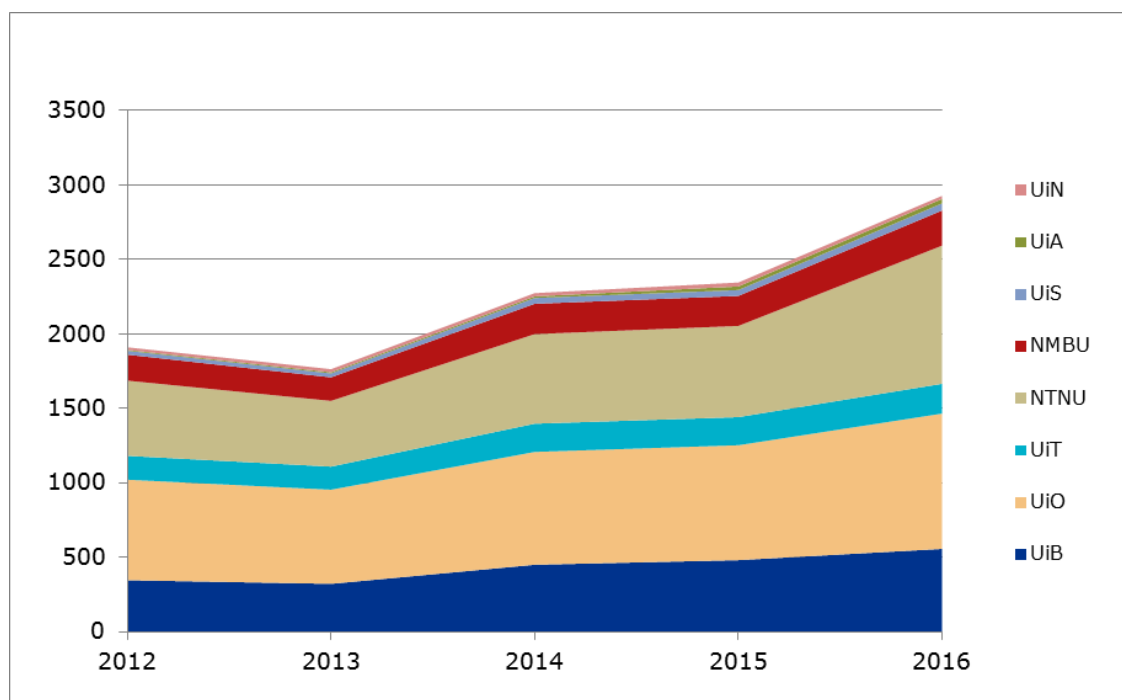
Antall årsverk fordelt på fagområder knytter seg til prosjektets fagområde, ikke stipendiatens. Tallene viser at andelen årsverk innenfor MNT-fagene utgjør rundt 60 prosent av de totale årsverkene, både blant doktorgradsstipendiater og postdoktorer. Dette henger naturlig nok sammen med bevilgningenes fagområdeprofil, jf. kap. 1.5 foran.

Tallene viser også at kvinneandelen har holdt seg stabilt på samme nivå selv om antall årsverk har gått ned. Fra 2015 har det imidlertid vært en nedgang i antall kvinnelige doktorgradsstipendiater og en vekst i antall årsverk mannlige, noe som gir en lavere kvinneandel i 2016 sammenlignet med tidligere år.

2 Universitetene

Figur 1 viste at UoH- og Instituttsektoren er de to sektorene som mottar størst andel av bevilgningene fra Forskningsrådet. Naturlig nok utgjør universitetene den største gruppen i UoH-sektoren med de fire breddeuniversitetene i Tromsø, Trondheim, Bergen og Oslo, og NMBU (Norges miljø- og biovitenskapelige universitet), i spissen. I dette kapitlet presenteres tall for universitetene ekskl. universitetssykehusene, mens neste kapittel presenterer tall for statlige og vitenskapelige høyskoler. Instituttsektoren og helseforetakene presenteres også i egne kapitler.

Figur 7. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene. Mill.kr.

Tabell 13. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene. Mill.kr. pr universitet.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
UiB	345,6	320,9	449,5	480,3	556,0	19 %	61 %
UiO	675,2	632,5	757,8	772,1	908,6	31 %	35 %
UiT	160,2	155,3	189,9	188,7	200,3	7 %	25 %
NTNU	504,8	441,4	601,7	612,4	928,0	32 %	84 %
NMBU	175,0	157,9	203,5	201,9	236,2	8 %	35 %
UiS	25,7	26,4	38,8	38,9	47,4	2 %	85 %
UiA	6,3	7,9	11,0	24,3	30,1	1 %	377 %
UiN	16,9	20,7	21,6	26,7	20,8	1 %	23 %
Totalt	1 909,7	1 763,0	2 273,8	2 345,4	2 927,5	100 %	53 %

Merknader

Veksten i bevilgningene til universitetene fra 2015 til 2016 er på 25 prosent. En stor del av dette henger sammen med økte bevilgninger fra programmene og fri prosjektstøtte, i tillegg til INFRA-bevilgninger i 2016. Det har vært størst økning i bevilgningene til NTNU fra 2015 til 2016, 52 prosent,

og dette henger sammen med noen store infrastrukturbevilgninger samt økte bevilgninger fra Store programmer og nye SFler med full effekt fra 2016.

Bevilgningene fra Fri prosjektstøtte til universitetene har økt med 14 prosent fra 2015 til 2016, mens veksten i bevilgningene fra Store programmer har vært på over 20 prosent i samme periode. Av de store programmene er det spesielt bevilgninger fra BIOTEK2021 (Bioteknologi for verdiskaping), ENERGIX (Stort program energi) og IKTPLUSS (IKT og digital innovasjon) som har økt.

Den samlede veksten i Store programmer fra 2015 til 2016 var på 16 prosent og det vil si at universitetene har mottatt en stor andel av denne veksten.

2.1 Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

Tabell 14. Bevilgninger til universitetene rettet mot langtidsplanens satsingsområder. Mill.kr.

	2015		2016	
	Totalinnsats	herav målrettet	Totalinnsats	herav målrettet
Bedre offentlige tjenester	693,6	227,3	838,7	236,2
Et innovativt næringsliv	679,6	514,1	893,4	656,2
Hav	397,3	207,1	438,4	187,9
Klima, miljø og miljøvennlig energi	576,2	273,7	683,9	311,9
Muliggjørende teknologier	731,6	201,1	846,3	275,5
Verdensledende fagmiljøer	1544,0	1498,0	1996,1	1925,5

Tallene baserer seg på merkinger av prosjekter som har universiteter som prosjektansvarlig. Prosjektene merkes med ett eller flere av langtidsplanens prioriterte områder og siden ett prosjekt kan være relevant for flere områder kan de ikke summeres på tvers.

Forskningsrådet skiller mellom målrettet innsats og totalinnsats. Den målrettede innsatsen er innsatsen innenfor programmer og aktiviteter som har som hovedformål å følge opp de enkelte prioriteringene. Totalinnsatsen omfatter både den målrettede innsatsen og innsatsen innenfor programmer og andre aktiviteter der hovedformålet er et annet, men hvor det likevel er slik at enkelte prosjekter faller inn under området.

Merknader

Målområdet Verdensledende fagmiljøer omfatter utvikling av fagmiljøer og talenter, nasjonal satsing på infrastruktur og internasjonalisering. De mest sentrale virkemidlene er Fri prosjektstøtte, SFF, Nasjonal forskningsinfrastruktur, grunnforskningsprogrammer og stimuleringsordninger for å øke deltakelsen i EUs rammeprogram. Alle områder som er spesielt relevante for universitetene. Tabellen viser at det har vært en markert vekst i den målrettede innsatsen innenfor dette området og det henger i stor grad sammen med vekst i bevilgningene fra Store programmer og infrastruktur. I tillegg er det noe vekst i bevilgningene fra Fri prosjektstøtte og Internasjonal nettverksstøtte, der sistnevnte omfatter INTPART-ordningen (Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning) og prosjektetableringsstøtte rettet mot H2020.

Tabellen viser at den målrettede innsatsen utgjør en relativt stor andel for Verdensledende fagmiljøer, mens den utgjør en mindre andel for de øvrige satsingsområdene. Dette viser at Forskningsrådets bevilgninger genererer FoU som er relevant for langtidsplanens prioriterte områder også utover de målrettede virkemidlene.

At den målrettede satsingen utgjør en stor andel for Verdensledende fagmiljøer henger sammen med at området domineres av virkemidler der hovedformålet med aktiviteten faller innenfor de ulike underområdene (kvalitet, infrastruktur og internasjonalisering). Tabellen viser også at andelen målrettet innsats har økt fra 2015 til 2016 for noen av områdene. Dette henger i stor grad sammen med veksten i programmene, spesielt BIA (Innovativt næringsliv), HAVBRUK (Innovativt næringsliv og hav), og KLIMAFORSK (Klima, miljø og miljøvennlig energi).

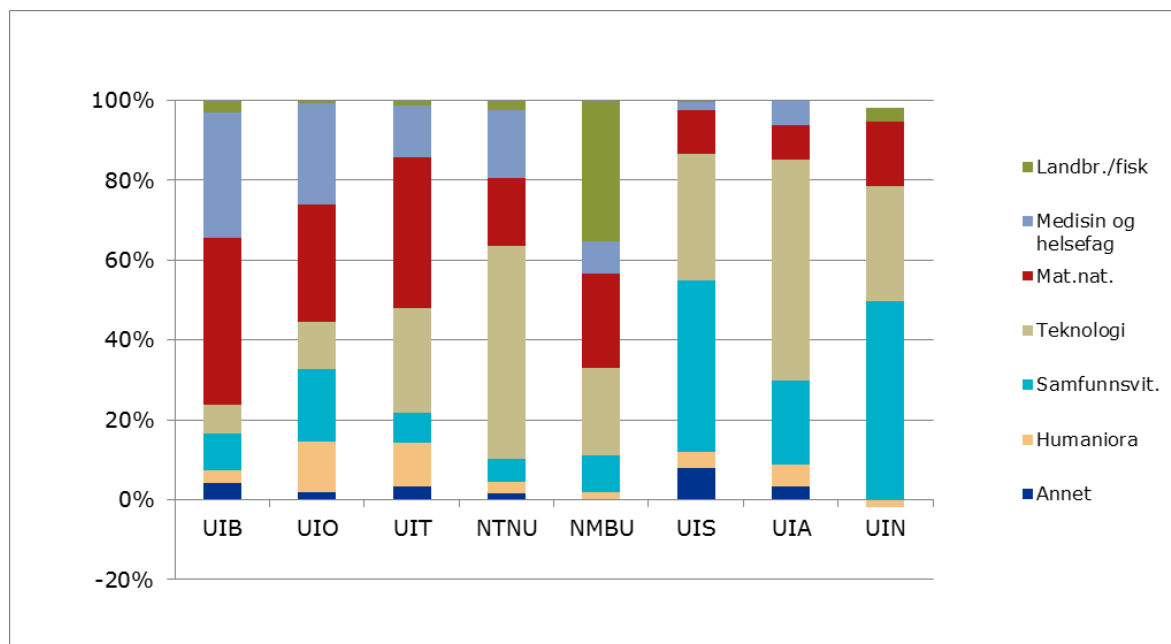
Nedgangen innenfor den målrettede satsingen på Langtidsplanens satsingsområde Hav henger først og fremst sammen med en liten nedgang i bevilgningene fra Polarprogrammet og PETROMAKS2 (Stort program for petroleumsforskning).

Veksten i den målrettede innsatsen innenfor Et innovativt næringsliv henger også i stor grad sammen med vekst i bevilgningene fra Store programmer, men også vekst i bevilgningene fra Brukerstyrte programmer samt oppstart av nye SFler.

2.2 Fagområder

Tallene baserer seg på fagkodemerkingen av enkeltprosjekter der universitetene er prosjektansvarlig.

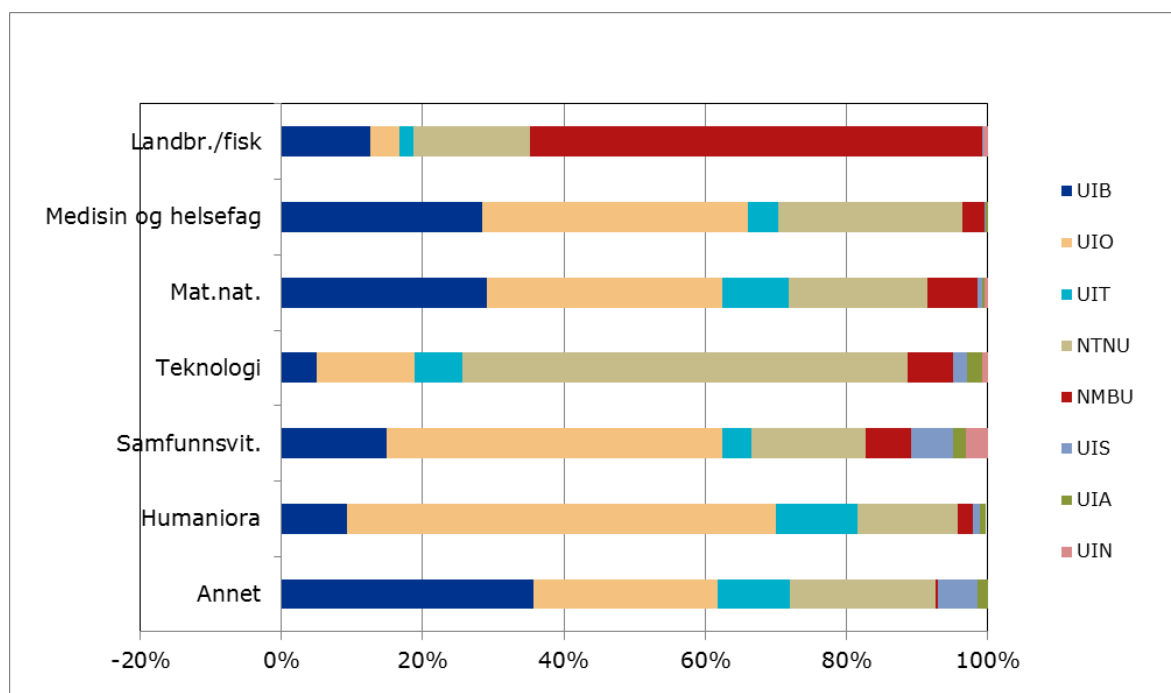
Figur 8. Forskningsrådets bevilgninger i 2016. Universitetenes fagområdeprofil. Prosent.

Merknader

Figur 8 viser at prosjekter innenfor samfunnsvitenskap utgjør en mindre andel av den totale innsatsen ved de tradisjonelle breddeuniversitetene sammenlignet med de nye (UiS, UiA og UiN), der samfunnsvitenskap utgjør mellom 20 og 50 prosent av den totale innsatsen. Dette henger blant annet sammen med at FINNUT-programmet (Forskning og innovasjon i utdanningssektoren) står sterkt ved disse universitetene. Figuren viser også at teknologi utgjør en stor andel av bevilgningene til disse universitetene og det henger sammen med at UIS har et petroleumssenter mens UiA har et SFI. Med unntak av NTNU utgjør bevilgninger til prosjekter innen teknologi en større andel ved UIS, UiA og UiN sammenlignet med de andre universitetene. På den annen side utgjør bevilgninger til prosjekter innenfor Medisin og helsefag og Matematikk-naturvitenskap en større andel ved de tradisjonelle breddeuniversitetene sammenlignet med de nye universitetene.

Figur 9. Forskningsrådets bevilgninger i 2016. Fagområdenes universitetsprofil. Prosent.

Tabell 15. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene fordelt på fagområder. Mill.kr. i 2016.

	UIB	UIO	UIT	NTNU	NMBU	UIS	UIA	UIN	Totalt
Annet	23,6	17,3	6,7	13,7	0,2	3,7	1,0		66,1
Humaniora	17,7	116,1	22,1	27,0	4,1	2,0	1,6	-0,4	190,2
Landbr./fisk	16,4	5,4	2,5	21,5	83,3	0,3		0,8	130,1
Mat.nat.	232,3	266,8	75,4	157,5	56,3	5,3	2,6	3,5	799,7
Medisin og helsefag	175,0	231,2	26,3	160,1	18,8	0,9	1,8		614,2
Samfunnsvit.	51,5	163,4	14,5	55,5	22,1	20,4	6,3	10,7	344,6
Teknologi	39,4	108,4	52,8	492,8	51,3	14,9	16,7	6,2	782,5
Sum:	556,0	908,6	200,3	928,0	236,2	47,4	30,1	20,8	2 927,5

2.3 Virkemidler

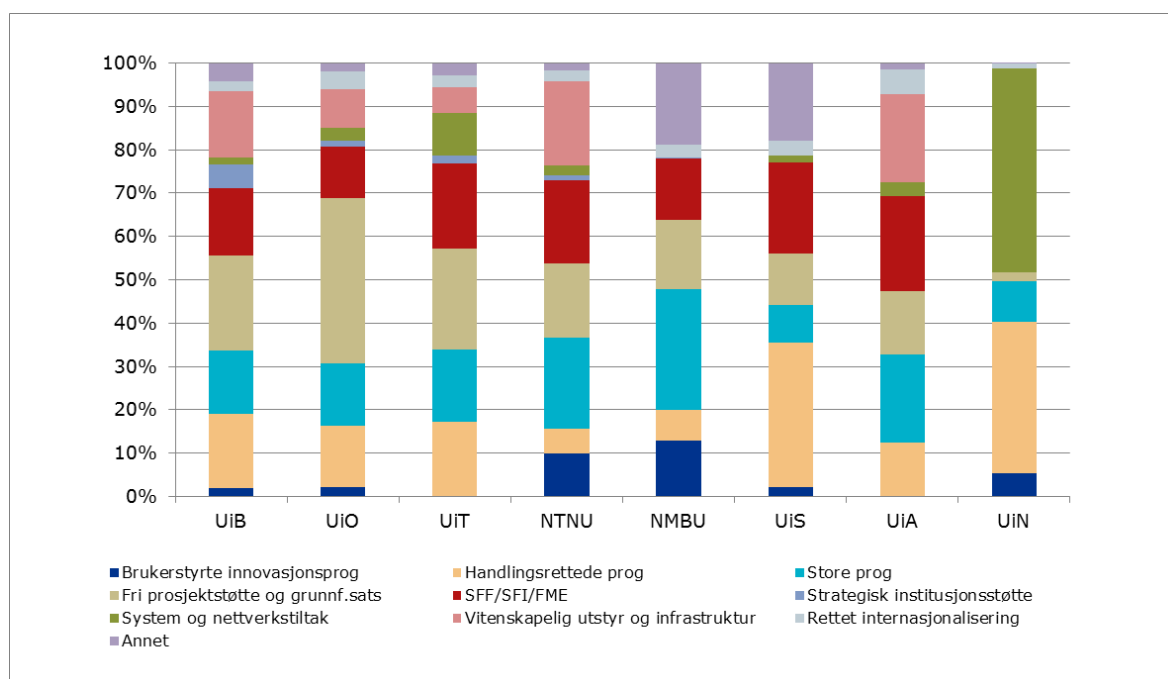
Forskningsrådet grupperer sine aktiviteter/programmer i ulike hovedaktiviteter (virkemidler).

Tabellen nedenfor viser at bevilgninger til Fri prosjektstøtte og grunnforsknings-satsinger utgjør størst andel av bevilgningene til universitetene i 2016, 25 prosent av totale bevilgninger. Fri prosjektstøtte utgjør 85 prosent innenfor denne kategorien. Programmene står for 39 prosent av de totale bevilgningene til universitetene, og BIOTEK2021 er det enkeltprogrammet som bevilget mest i 2016, 105,6 mill.kr, 9 prosent av bevilgningene fra programmene.

Tabell 16. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene i 2016 fordelt på hovedaktiviteter. Mill.kr.

	UiB	UiO	UiT	NTNU	NMBU	UiS	UiA	UiN	Sum:
Brukerstyrte innovasjonsprog	11,0	19,8		92,6	30,3	1,1	0,1	1,1	156,0
Handlingsrettede prog	94,6	128,9	34,8	52,5	16,9	15,7	3,7	7,3	354,4
Store prog	81,7	129,5	33,3	195,3	65,7	4,1	6,2	2,0	517,8
Fri prosjektstøtte og grunnf.sats	122,0	346,8	46,7	158,5	37,6	5,6	4,4	0,4	722,0
SFF/SFI/FME	85,6	107,8	39,3	178,2	33,4	10,0	6,6		461,0
Strategisk institusjonsstøtte	30,5	12,5	3,6	10,2	0,9				57,8
System og nettverkstiltak	9,9	27,7	19,8	21,8	0,0	0,7	1,0	9,8	90,7
Vitenskapelig utstyr og infrastruktur	84,2	81,0	11,9	180,5			6,1		363,7
Rettet internasjonalisering	12,5	37,5	5,3	23,4	7,0	1,7	1,8	0,3	89,3
Annet	24,0	17,1	5,7	14,9	44,2	8,5	0,4	0,0	114,8
Sum:	556,0	908,6	200,3	928,0	236,2	47,4	30,1	20,8	2 927,5

Figur 10. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene i 2016 fordelt på hovedaktiviteter. Prosent.

Merknader

Figuren viser at universitetene mottar bevilgninger fra et bredt sett av virkemidler. Fri prosjektstøtte og grunnforsknings-satsinger er sentrale arenaer for de fire breddeuniversitetene, men de mottar også en stor andel av sine bevilgninger fra programmer og senterordningene. NMBU mottar mest fra Store programmer, der bevilgninger fra BIONÆR, BIOTEK2021 og HAVBRUK2 står for nesten 2/3 av programbevilgningene i 2016. I tillegg utgjør bevilgninger fra MAT-SLF (Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri) under kategorien Annet en stor del bevilgningene til NMBU. Satsingen LÆREEFFEKT (Lærertetthet og læringseffekt) der det skal forskes på effektene av økt lærertetthet blant de yngste elevene inngår i kategorien Annet ved UiS. I tillegg har UiS ett av to forskingssentre for Petroleum som utgjør den største enkeltbevilgningen i 2016 til UiS.

Handlingsrettede programmer står for en stor andel av bevilgningene til de "nye" universitetene, UiS, UiA og UiN og det er først og fremst programmene FINNUT (Forskning og innovasjon i utdanningssektoren) og MARINFORSK (Marine ressurser og miljø) som bidrar til dette. Fri prosjektstøtte utgjør

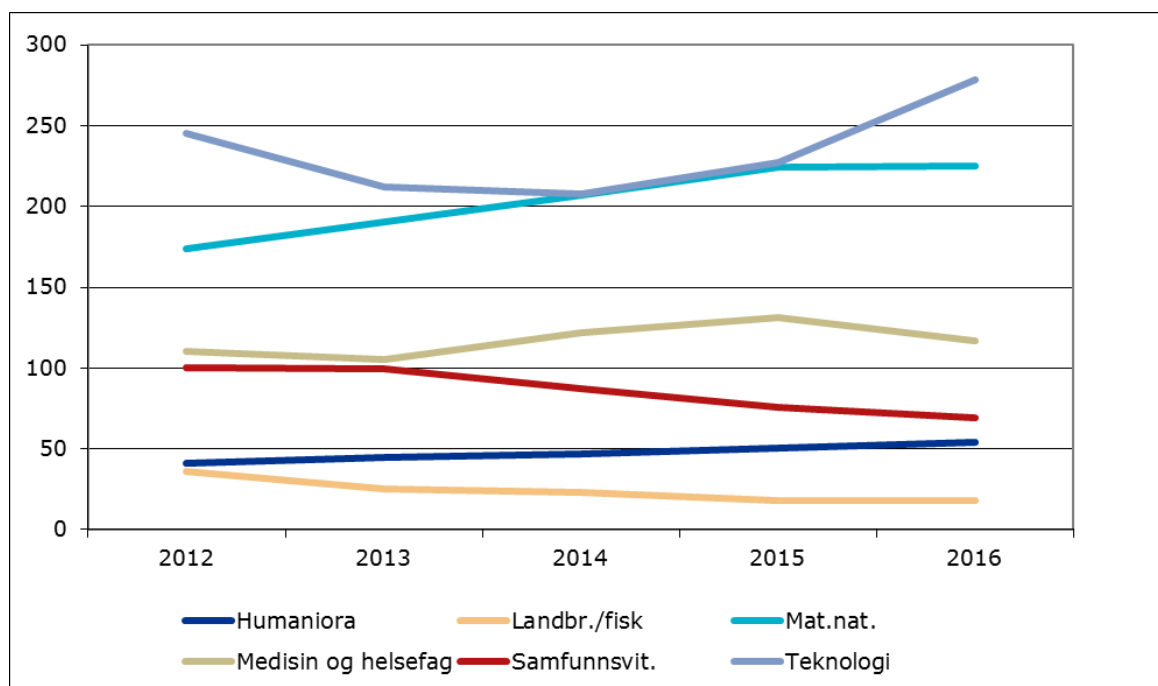
fortsatt en stor andel av bevilgningene til UiO, 31 prosent, og programmene står til sammen for 37 prosent. I 2016 står infrastrukturbevilgninger for en større andel av bevilgningene til UIB, NTNU og UIA.

I kategorien Annet inngår bevilgninger knyttet til gaveforsterkning. Gaveforsterkningsordningen innebærer at private gaver på minst 3 mill. kroner gitt til langsiktig, grunnleggende forskning utløser et tillegg fra staten på 25 prosent av gavebeløpet.

2.4 Rekruttering

Gjennom prosjektfinansiering bidrar Forskningsrådet til rekruttering av forskerpersonale. Figuren nedenfor viser utviklingen i antall årsverk finansiert av Forskningsrådet fordelt på de ulike fagområdene. På grunn av etterslep i registreringene siste år er det mest hensiktsmessig å kommentere utviklingen fra 2014 til 2015. Tallene baserer seg på fagkodemerkingen på prosjektene, ikke stipendiatens fagområde.

Figur 11. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene pr fagområde. Antall årsverk.

Merknader

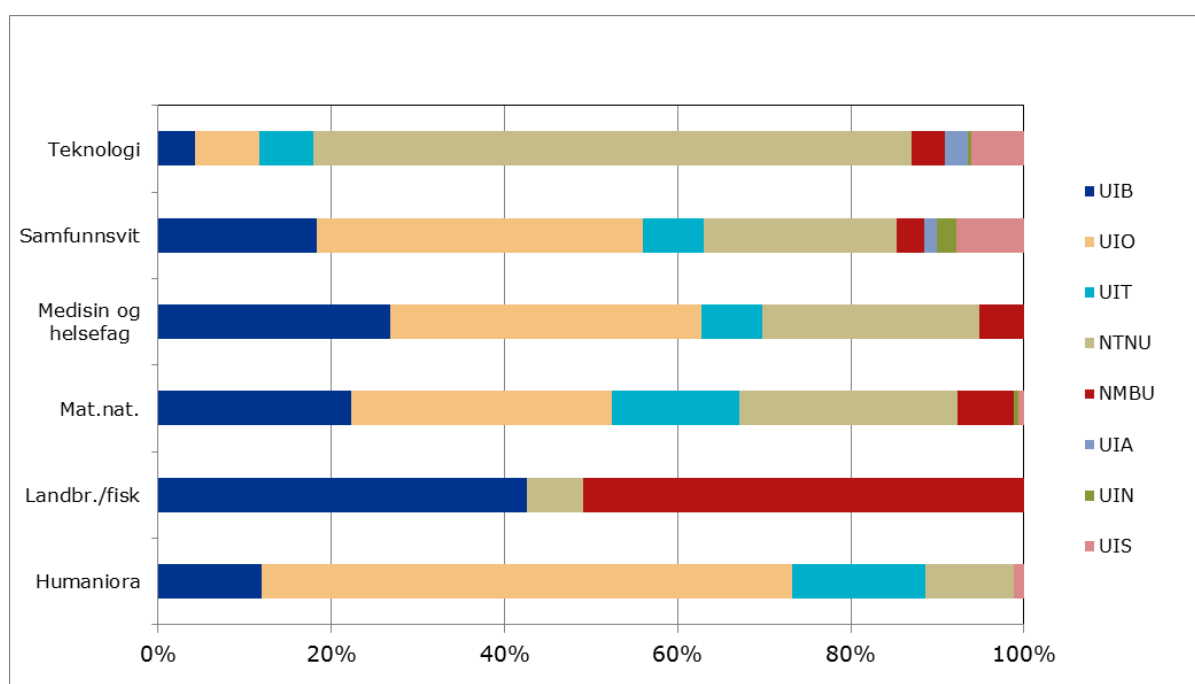
Tidligere har det vært en nedgang i antall årsverk, men figuren over viser at det er var en liten vekst fra 2014 til 2015 innenfor de fleste fagområdene, og dette er i tråd med utviklingen vi ser i totaltallene i kapittel 1.8. Unntaket er fagområdene Samfunnsvitenskap og Landbruks- og fiskerifag, men her er endringene så små at det sannsynligvis er snakk om tilfeldige variasjoner.

Tabellen og figuren nedenfor viser at universitetenes andel av stipendiatene innenfor de ulike fagområdene i stor grad sammenfaller med universitetenes andel av bevilgninger innenfor de ulike fagområdene. Ikke overraskende, siden tallene baseres på prosjektenes fagkodemerking.

Tabell 17. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene i 2016 fordelt på fagområder. Antall årsverk.

	NMBU	NTNU	UIA	UIB	UIN	UIO	UIS	UIT	Sum
Humaniora		5,4		6,4		32,9	0,7	8,2	53,7
Landbr./fisk	9,2	1,2		7,7					18,0
Mat.nat.	14,7	56,7		50,2	1,3	67,7	1,3	33,1	225,1
Medisin og helsefag	6,1	29,2		31,3		42,0		8,2	116,9
Samfunnsvit.	2,2	15,4	1,0	12,6	1,6	26,0	5,3	4,7	68,8
Teknologi	10,8	192,1	7,2	12,0	1,0	20,5	17,1	17,5	278,2
Totalt	42,9	300,1	8,2	120,2	3,9	189,2	24,4	71,8	760,7

Figur 12. Forskningsrådsfinansierte doktorgradsstipendiater ved universitetene fordelt på fagområder. Prosent i 2016.

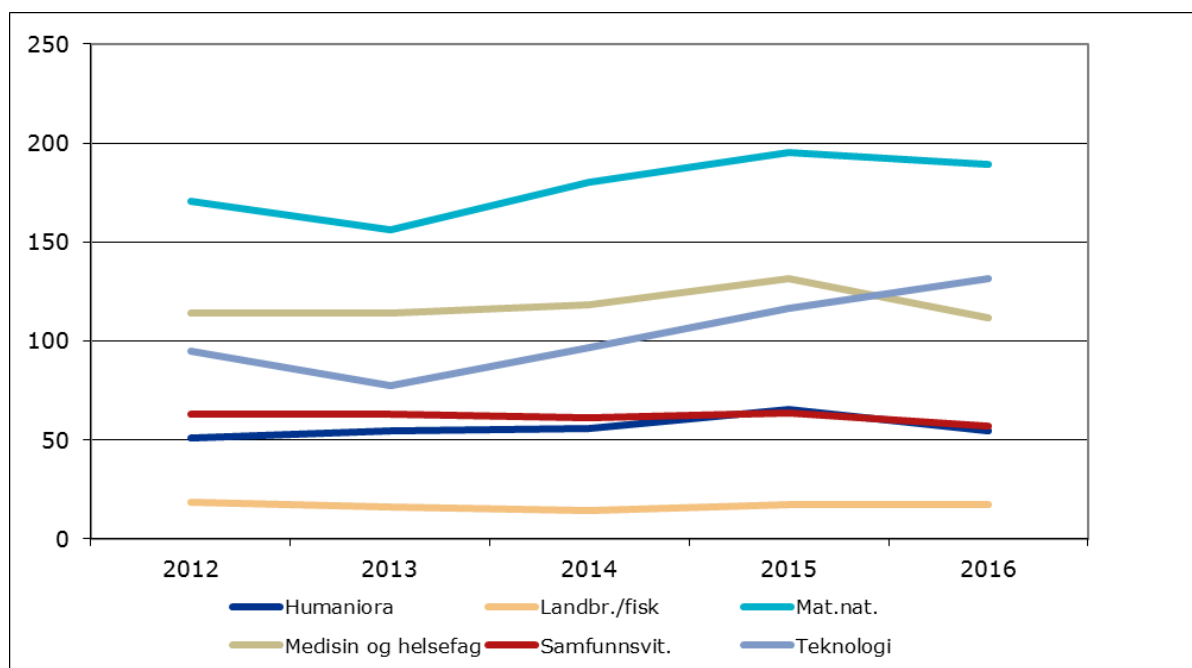
Merknader

Figuren viser at UIS har en større andel av stipendiatene innenfor Teknologi og Samfunnsvitenskap enn det deres andel av prosjektbevilgningene innenfor disse fagområdene (figur 9) utgjør. Dette har sammenheng med Senter for petroleumsforskning ved UIS og at det er en del stipendiater knyttet til prosjektene med bevilgning fra de handlingsrettede programmene innenfor skole og utdanning.

UIB har en stor andel av stipendiatene innenfor Landbruks- og fiskerifag og det henger sammen med et SFI (Senter for forskningsdrevet innovasjon) ved Institutt for biologi som forsker på, blant annet, lakselus.

Figurer og tabell nedenfor viser hvordan postdoktorene i prosjekter ved universitetene fordeler seg på fagområdene. På grunn av etterslepet i registreringene siste år er det også her mest hensiktsmessig å se på utviklingen fram til 2015.

Figur 13. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene pr fagområde. Antall årsverk.

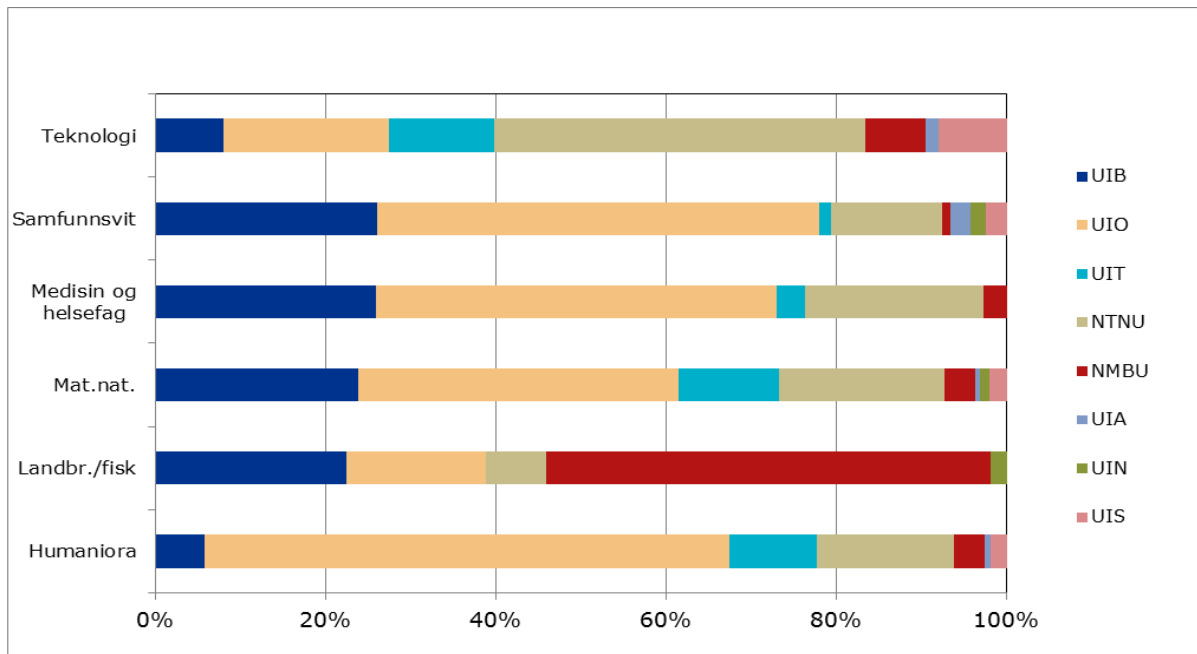
Også antall årsverk for postdoktorene øker fra 2014 til 2015, samme utvikling som vi ser i totaltallene.

Både doktorgradsstipendiater og postdoktorer i MNT-prosjekter utgjorde godt over 50 prosent av det totale antallet årsverk i 2016. Tabellen nedenfor viser at det i 2016 var størst andel postdoktorer innenfor matematikk og naturvitenskap, 34 prosent. Tilsvarende andel hos doktorgradsstipendiatene var 30 prosent.

Tabell 18. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene i 2016 fordelt på fagområder. Antall årsverk.

	NMBU	NTNU	UIA	UIB	UIN	UIO	UIS	UIT	Sum
Humaniora	2,0	8,7	0,4	3,2		33,6	1,0	5,6	54,5
Landbr./fisk	9,1	1,2		3,9	0,3	2,8		0,0	17,4
Mat.nat.	6,9	36,7	1,0	45,0	2,1	71,2	3,8	22,5	189,2
Medisin og helsefag	3,0	23,5		28,9		52,6	0,0	3,7	111,7
Samfunnsvit.	0,6	7,3	1,3	14,7	1,0	29,4	1,4	0,8	56,7
Teknologi	9,2	57,3	2,0	10,5		25,5	10,6	16,2	131,3
	30,8	134,9	4,7	106,2	3,4	215,1	16,8	48,8	560,9

Figur 14. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene i 2016 fordelt på fagområder. Prosent.

Merknader

Det er også et visst avvik mellom de ulike institusjonenes andel av postdoktorene innenfor de ulike fagområdene og deres andel av bevilgningene. Figur 14 viser at UIB og UIO har større andel av postdoktorene innenfor Landbruks- og fiskerifag enn de har av prosjektbevilgningene. Tilsvarende har UIB en langt større andel av postdoktorene innenfor samfunnsvitenskap enn de har av prosjektbevilgningene.

3 Statlige og øvrige høyskoler

I kategorien Øvrige inngår private og vitenskapelige høyskoler, blant annet BI og Norges handelshøyskole.

Tabell 19. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og øvrige høyskoler. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Statlige høyskoler	82,4	113,8	176,9	202,6	207,6	71 %	152 %
Øvrige høyskoler	77,3	67,4	56,5	70,2	86,0	29 %	11 %
	159,7	181,2	233,4	272,8	293,5	100 %	84 %

Bevilgninger til Statlige og øvrige høyskoler utgjorde nesten 10 prosent av de totale bevilgningene til UoH-sektoren i 2016. I kategorien Øvrige gikk om lag 75 prosent av bevilgningene i 2016 til Arkitekt-høyskolen i Oslo (AHO), BI, Norges Handelshøyskole (NHH) og Universitetsstudiene på Svalbard (UNIS).

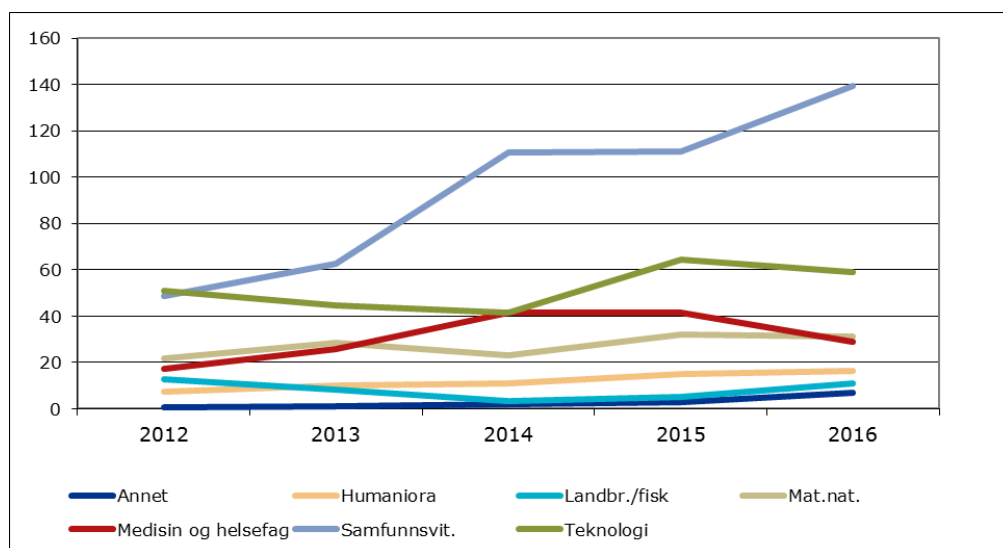
Det har de siste årene vært en rekke sammenslåinger i høyskolesektoren og mellom høyskoler og universitet. I denne statistikken er dette håndtert ved at endringene har tilbakevirkende kraft i den forstand at prosjekter som var aktive på tidspunktet for sammenslåingen får den nye institusjonen som prosjektansvarlig gjennom hele prosjektperioden.

Merknader

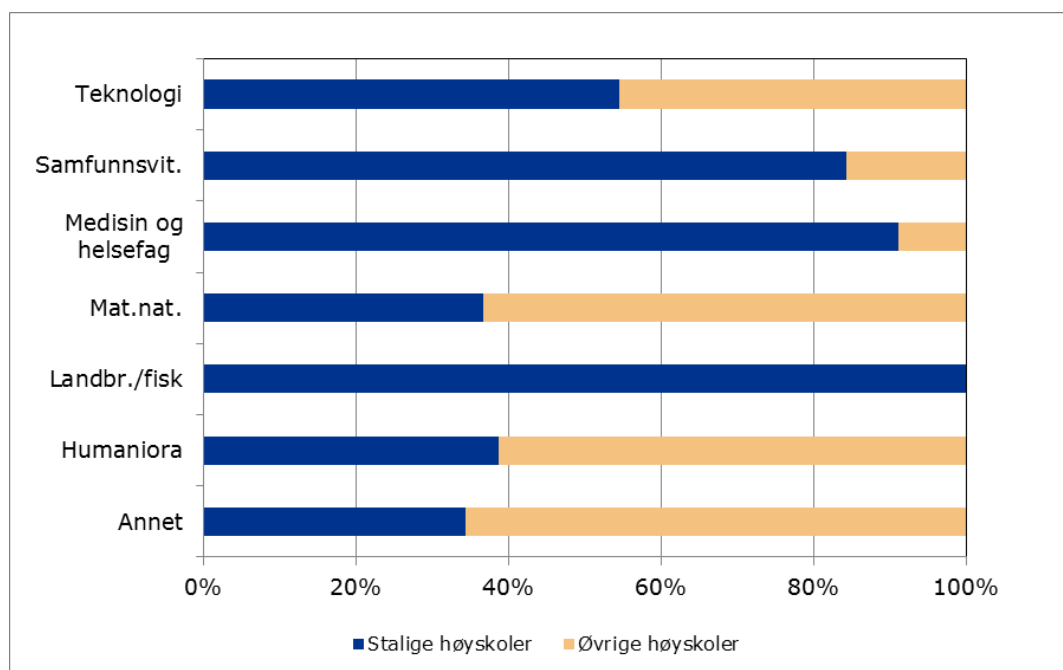
Etter den markerte veksten i bevilgningene til de statlige høyskolene ifra 2014 til 2015, som hang sammen med en vekst i bevilgningene fra Strategiske høyskoleprogrammer (SHP) og oppstarten av et nytt SFI ved Høyskolen i Ålesund, har bevilgningene flatet noe ut. Veksten i bevilgningene til de øvrige høyskolene fra 2015 til 2016 henger først og fremst sammen med økte bevilgninger fra programmene, og da særlig BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena), KULMEDIA (Kultur og medie-sektoren), som har som mål å bidra med ny kunnskap om kulturlivets og medienes samfunnsrolle, og IKTPLUSS (IKT og digital innovasjon).

3.1 Fagområder

Figur 15. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og øvrige høyskoler fordelt på fagområder. Mill.kr.

Figur 16. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og øvrige høyskoler pr fagområdet. Mill.kr. i 2016.

Merknader

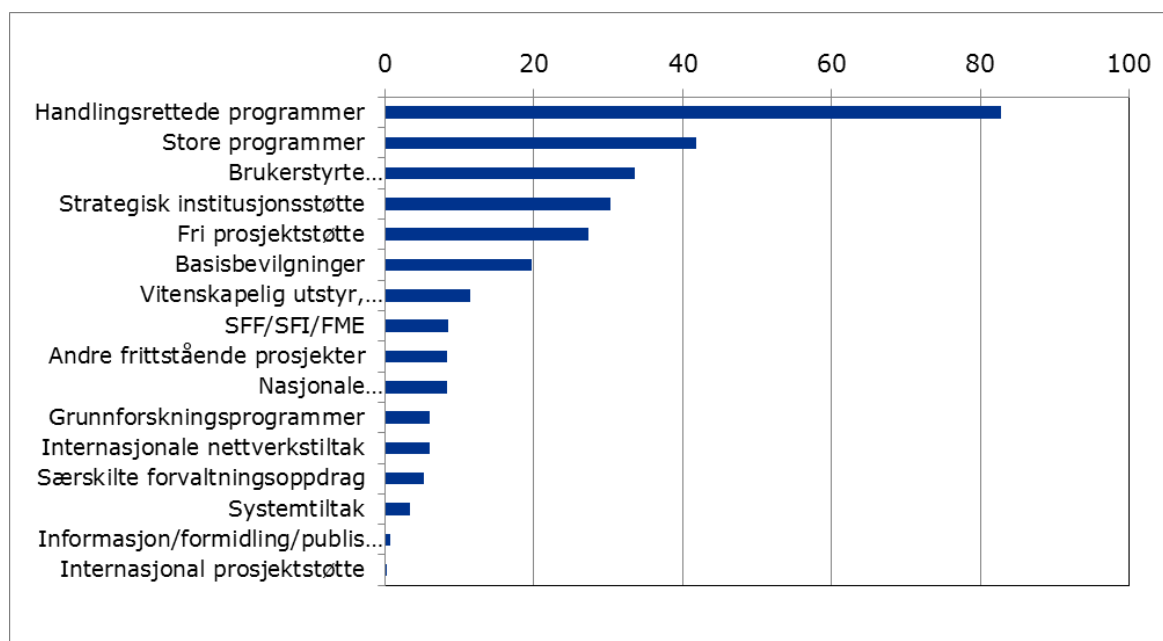
Endringer i enkeltbevilgninger kan gi store utslag for statistikken i denne sektoren fordi det er relativt små beløp i utgangspunktet. Veksten i bevilgninger til prosjekter innenfor samfunnsvitenskap fra 2015 til 2016 henger først og fremst sammen med at flyttingen av NIBR (Norsk institutt for By- og regionforskning) til Høyskolen i Oslo og Akershus, og veksten i bevilgningene innenfor Teknologi fra 2015 til 2016 er knyttet til opprettelsen av SFlen *Marine Operations Center* ved Høyskolen i Ålesund (nå Høyskolen i Ålesund/NTNU). Endringer innenfor de øvrige fagområdene henger i stor grad sammen med oppstart eller avslutning av enkeltprosjekter.

Figur 16 viser at de øvrige høyskolene er mest sentrale innenfor humaniora og matematikk og naturvitenskap. Innenfor mat.nat. er det en bevilgning til Universitetsstudiene på Svalbard (UNIS) fra FORINFRA (Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur) til Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System - Knowledge Centre (SIOS-KC) med full effekt fra og med 2016 som gir utslag, og innenfor humaniora er det først og fremst bevilgninger til Arkitektthøyskolen i Oslo og Menighetsfakultetet som dominerer.

3.2 Virkemidler

Tradisjonelt har de handlingsrettede programmene vært den viktigste bevilgningsarenaen for høyskolesektoren, og figuren viser at det fortsatt er tilfelle i 2016.

Figur 17. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og øvrige høyskoler fordelt på de viktigste hovedaktivitetene. Mill. kr. i 2016.

Merknader

Tilsvarende oversikt for 2015 viste at bevilgningene fra de handlingsrettede programmene var på om lag 70 mill. kroner, mens figuren under viser at det nå er på over 80 mill. kroner. Det har sammenheng med økte bevilgninger fra DEMOS (Program for demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning) som startet opp i 2015, KULMEDIA (Kultur- og mediesektoren) og SAMANSVAR (Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar).

3.3 Rekruttering

Gjennom prosjektfinansiering bidrar Forskningsrådet til rekruttering av forskerpersonale. I 2016 var drøye 5 prosent av doktorgradsstipendiatene og 3 prosent av postdoktorene i forskningsrådsfinansierte prosjekter i høyskolesektoren.

Tabell 20. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i høyskolesektoren. Antall årsverk.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Stalige høyskoler	43,5	39,9	49,2	57,3	50,2	70 %	15 %
Øvrige høyskoler	27,8	24,2	16,2	14,7	21,7	30 %	-22 %
	71,3	64,1	65,4	72,0	71,9	100 %	1 %

Tabell 21. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i høyskolesektoren. Antall årsverk.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Statlige høyskoler	14,3	13,1	12,3	15,0	16,4	64 %	15 %
Øvrige høyskoler	12,4	12,6	9,7	6,2	9,2	36 %	-26 %
	26,7	25,7	22,0	21,2	25,6	100 %	-4 %

Merknader

Som følge av etterslepet i registreringene er utviklingene fra 2015 til 2016 spesielt usikker. Det er imidlertid en indikasjon på at det er en vekst i antall stipendiater også i denne delen av UoH-sektoren.

4 Instituttsektoren

Forskningsrådet har et strategisk ansvar for instituttsektoren i norsk forskning, og dette utøves både gjennom basisbevilgninger og prosjektbevilgninger. I de statlige retningslinjene for basisfinansiering av forskningsinstitutter er Forskningsrådets strategiske ansvar nærmere beskrevet og knyttet opp mot de ca. 50 forskningsinstituttene som får basisbevilgning gjennom Forskningsrådet. I 2009 ble det innført et nytt basisfinansieringssystem for forskningsinstituttene. Norges forskningsråd forvalter ordningen etter de reglene som er fastlagt i de statlige retningslinjene. Den nye ordningen er todelt: den ene delen er en resultatbasert grunnbevilgning, den andre delen består av strategiske instituttsatsinger. Institutter som i hovedsak har forvaltningsrettede oppgaver er ikke omfattet av ordningen.

Tabell 22. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren fordelt på bevilgningstype. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Prosjektstøtte	1 947,4	1 899,5	2 030,6	2 121,0	2 333,7	66 %	20 %
Basisbevilgninger	931,3	969,1	1 034,9	1 242,5	1 193,8	34 %	28 %
Sum:	2 878,6	2 868,6	3 065,5	3 363,5	3 527,5	100 %	23 %

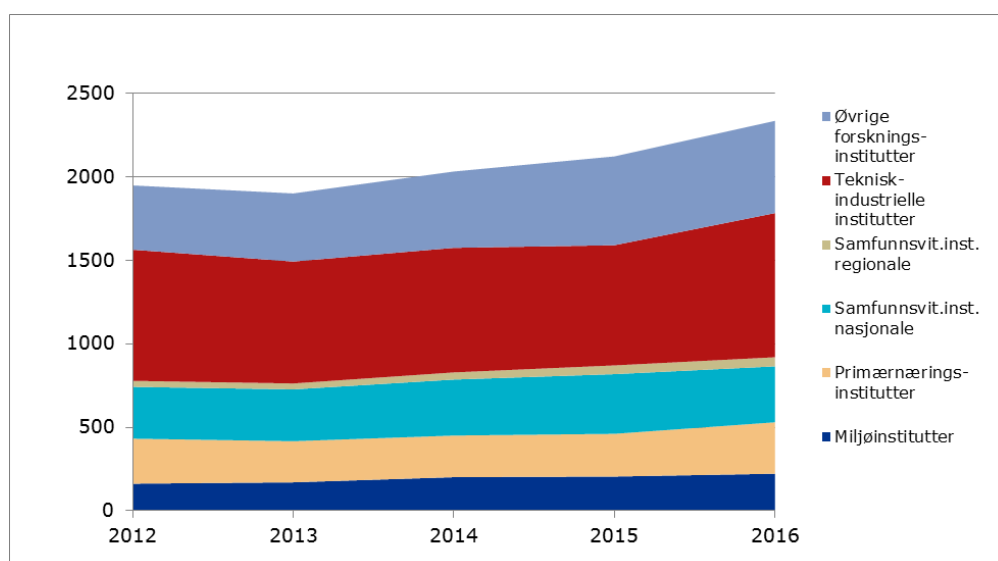
Instituttene som mottar basisbevilgninger fra Forskningsrådet mottar i tillegg prosjektbevilgninger gjennom ordinære utlysninger. Tabellen viser hvordan de samlede bevilgningene til instituttsektoren fordeler seg mellom prosjektbevilgninger og basisbevilgninger.

Merknader

Prosjektbevilgningene utgjør en større andel av bevilgningene til instituttsektoren enn de gjorde i 2015. Veksten i basisbevilgningene fra 2014 til 2015 henger sammen med en økning i ordningen med Stimuleringsiltak for økt deltakelse av Forskningsinstitutter i EUs rammeprogram (STIM-EU) på 85 mill. kroner samt at bevilgningene til nukleær aktivitet på Kjeller er lagt inn i grunnbevilgningen til Institutt for energiteknikk (IFE).

I de påfølgende tabeller og figurer er basisbevilgningene holdt utenfor.

Figur 18. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, fordelt på instituttgruppe. Mill.kr.

Forskningsinstituttene deles inn i forskjellige bevilgningsarenaer, instituttgrupper, ut fra deres faglige hovedprofil. I gruppen Øvrige forskningsinstitutter finnes de instituttene som ikke er omfattet av ordningen for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter. Her inngår blant andre Forsvarets forskningsinstitutt, Havforskningsinstituttet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Meteorologisk institutt.

Tabell 23. Forskningsrådets bevilgninger til instituttene, ekskl. basisbevilgninger. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Miljøinstitutter	162,7	170,5	201,3	205,4	221,9	10 %	36 %
Primærnæringsinstitutter	269,2	246,3	249,4	255,4	308,1	13 %	14 %
Samfunnsvit.inst.nasjonale	309,9	310,1	334,9	357,4	334,6	14 %	8 %
Samfunnsvit.inst.regionale	36,4	35,5	42,8	52,3	54,4	2 %	50 %
Teknisk-industrielle institutter	784,7	729,6	745,3	719,1	862,9	37 %	10 %
Øvrige forskningsinstitutter	384,5	407,6	456,9	531,4	551,7	24 %	43 %
	1 947,4	1 899,5	2 030,6	2 121,0	2 333,7	100 %	20 %

Merknader

Tabellen over viser at særlig Primærnæringsinstituttene og de Teknisk-industrielle instituttene har fått økte bevilgninger fra 2015 til 2016. Denne veksten henger sammen med økte bevilgninger fra flere virkemidler, blant annet PES202 (Prosjektetableringsstøtte rettet mot H2020), Store programmer og Infrastruktur. I tillegg er det etablert nye SFler med oppstart i 2015 og full drift fra 2016, samt nye teknologiske FMEer (Forskningsssentre for miljøvennlig energi) som ble etablert i 2016.

4.1 Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

Tabell 24. Bevilgninger til instituttene fordelt på langtidsplanens satsingsområder, inkludert basisbevilgninger. Mill.kr.

	2015		2016	
	Totalinnsats	herav målrettet	Totalinnsats	herav målrettet
Bedre offentlige tjenester	492,3	258,1	450,3	215,8
Et innovativt næringsliv	1 436,2	885,8	1 612,0	999,1
Hav	727,2	334,5	827,4	372,4
Klima, miljø og miljøvennlig energi	971,8	459,1	1 041,3	521,5
Muliggjørende teknologier	592,4	208,0	678,5	245,3
Verdensledende fagmiljøer	925,8	804,2	990,0	903,7

Tallene over baserer seg på merkinger av prosjekter som har institusjoner i instituttsektoren som prosjektansvarlig. Prosjektene merkes med ett eller flere av langtidsplanens prioriterte områder, og et prosjekt kan i sin helhet være rettet mot flere av områdene. Innsatsen kan derfor ikke summeres på tvers av målområdene.

Forskningsrådet skiller mellom målrettet innsats og totalinnsats. Den målrettede innsatsen er innsatsen innenfor programmer og aktiviteter som har som hovedformål å følge opp de enkelte prioriterte områdene. Totalinnsatsen omfatter både den målrettede innsatsen og innsats innenfor

programmer og andre aktiviteter der hovedformålet er et annet, men hvor det likevel er slik at enkelte av prosjektene faller inn under området.

Merknader

Området Et innovativt næringsliv er størst i instituttsektoren, og dette er knyttet til sektorens bevilgninger fra store programmer, brukerstyrte innovasjonsprogrammer og senterordningene. I tillegg regnes basisbevilgningene med i denne innsatsen.

Oversikten viser også at de temaorienterte områdene Hav og Klima, Miljø og klimavennlig energi er viktige i instituttsektoren. Dette er områder der programmene, spesielt de store programmene, er sentrale og instituttsektoren mottar over 60 prosent av sine bevilgninger derfra.

Verdensledende fagmiljøer er også et sentralt område i instituttsektoren, og det henger først og fremst sammen med bevilgninger fra Store programmer, Fri prosjektstøtte, infrastruktur og senterordningene som er sentrale innenfor dette satsingsområdet.

4.2 Fagområder

Tabell 25. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, pr. instituttgruppe. Mill.kr. i 2016.

	Miljø- institutter	Primær- nærings- institutter	Samfunnsvit. inst. nasjonale	Samfunnsvit. inst. regionale	Teknisk- industrielle institutter	Øvrige forsknings- institutter	Totalt
Annet	2,6	0,2	18,8	1,0	2,5	6,0	31,0
Humaniora	2,8	0,0	12,5	0,7	1,1	6,6	23,9
Landbr./fisk	9,1	216,3	20,9	12,4	4,2	43,2	306,2
Mat.nat.	119,2	23,6	7,9	0,7	142,6	233,3	527,3
Medisin og helsefag	0,6	3,1	20,1	0,6	2,0	88,3	114,7
Samfunnsvit.	63,2	20,8	236,6	17,6	16,3	89,3	443,7
Teknologi	24,4	44,1	17,9	21,5	694,1	85,1	887,0
Sum:	221,9	308,1	334,6	54,4	862,9	551,7	2 333,7

Fagområdeinndelingen baserer seg på fagkodemerkingen av prosjekter der institusjoner i Instituttsektoren er prosjektansvarlig.

Merknader

Naturlig nok ligger fagområdeprofilen tett opp til det som er instituttens faglige hovedprofil, men tabellen gir også et godt bilde av graden av tverrfaglighet i de forskjellige instituttgruppene. Den store andelen bevilgninger innenfor samfunnsvitenskap ved Miljøinstituttene kommer i første rekke fra programmer. Den store bevilgningen innenfor teknologi til de regionale samfunnsvitenskapelige instituttene kommer fra PETROMAKS2 (Stort program for petroleumsforskning) og VRI (Virkemidler for regional FoU).

4.3 Virkemidler

Tabellen nedenfor viser hvilke virkemidler instituttsektoren henter sine bevilgninger fra, og programmene og senterordningene var de største bevilgningsarenaene for sektoren i 2016.

Tabell 26. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, pr instituttgruppe fordelt på virkemidler. Mill. kr. i 2016.

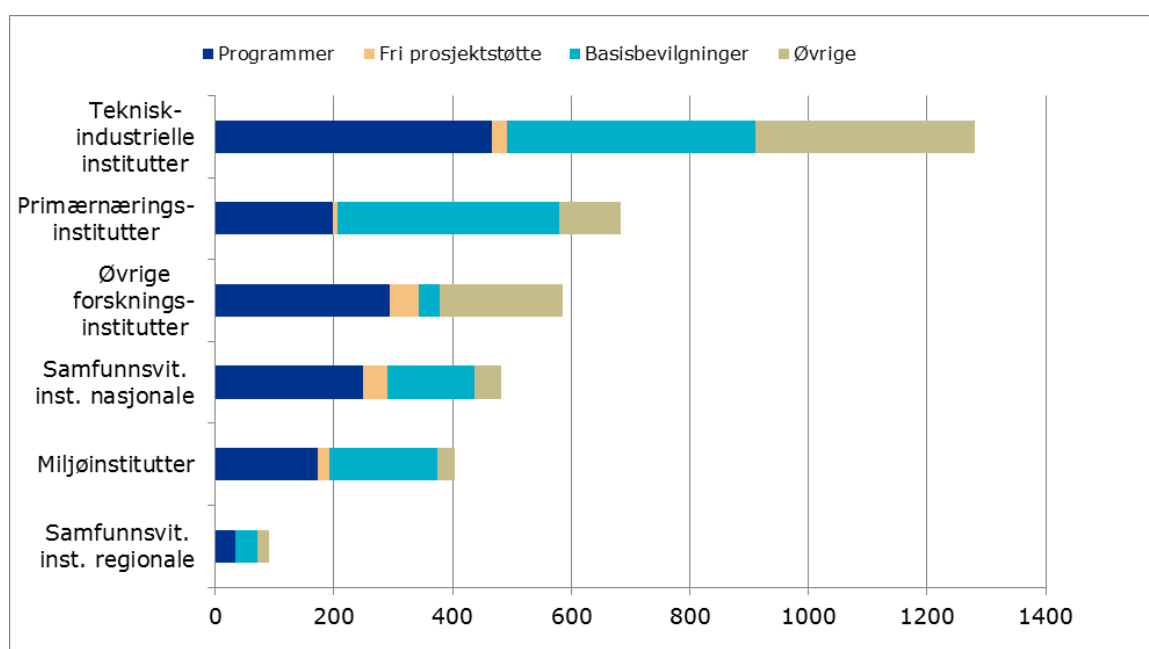
	Miljø- institutter	Primær- nærings- institutter	Samfunnsvit. inst. nasjonale	Samfunnsvit. inst. regionale	Teknisk- industrielle institutter	Øvrige forsknings- institutter	Totalt
Brukerstyrte innovasjonsprog	15,3	122,6	28,3	13,1	133,7	9,4	322,5
Handlingsrettede prog	77,0	16,3	174,9	9,8	25,3	169,9	473,1
Store prog	77,8	57,2	32,8	11,6	307,1	109,5	596,1
Fri prosjektstøtte og grunnf.sats	21,5	9,3	53,7		26,2	54,6	165,3
Rettet internasjonalisering	11,7	12,4	2,5	2,1	47,3	15,0	90,9
SFF/SFI/FME	6,8	21,3	4,4		151,2	40,6	224,3
Strategisk institusjonsstøtte		10,1	1,9	0,6	59,1	83,2	154,8
System og nettverkstiltak	0,7		5,5	15,8	15,8	15,3	53,2
Særskilte forvaltningsoppdrag		55,0	1,5		2,0		58,5
Vitenskapelig utstyr og infrastruktur	11,0	4,0			95,2	38,6	148,7
Annet	0,1		29,1	1,5	0,1	15,6	46,4
	221,9	308,1	334,6	54,4	862,9	551,7	2 333,7

Merknader

Bevilgningen fra Annet til Nasjonale samfunnsvitenskapelige institutter består i stor grad av Forskningsrådets bevilgning til Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) til utarbeidelse av den nasjonale FoU-statistikken. Det samme gjelder bevilgningen til kategorien Øvrige forskningsinstitutter som er bevilgning til Statistisk sentralbyrå (SSB) for utarbeidelse av FoU-statistikk for næringslivet.

I kategorien Strategisk institusjonsstøtte inngår bevilgninger til SIMULA-senteret og institusjonsstøtte til NSD (Norsk senter for forskningsdata AS).

Figur 19. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren per instituttgruppe fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr. i 2016.

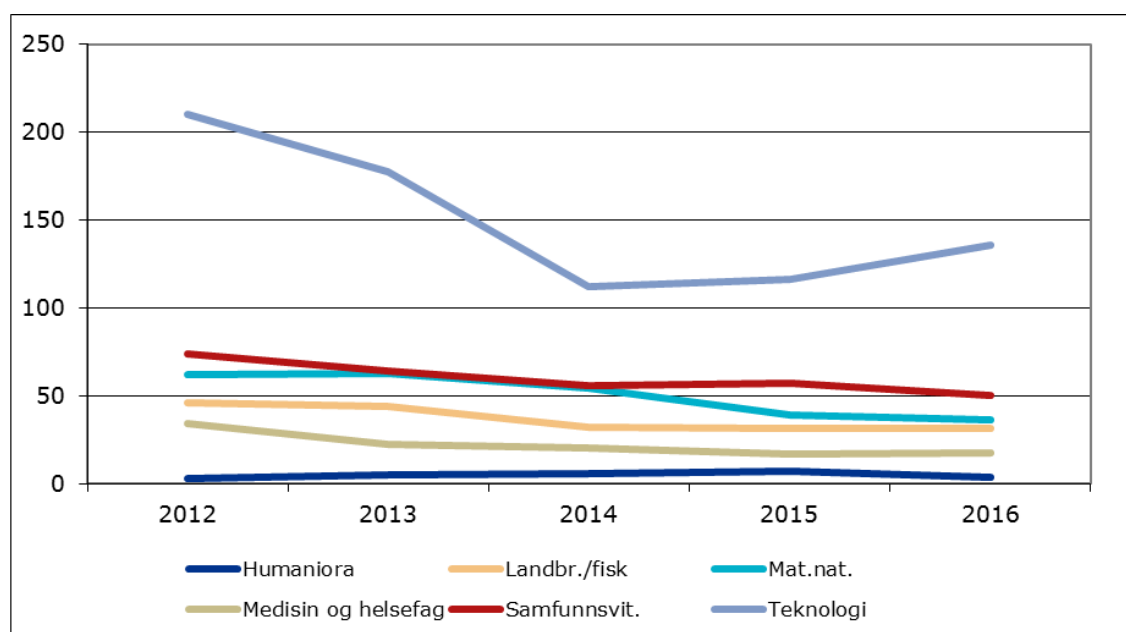
Figuren over viser virkemiddelprofilen til de ulike instituttgruppene. Her er basisbevilgningene inkludert for å synliggjøre hvor stor andel disse utgjør av de totale bevilgningene fra Forskningsrådet til sektoren.

I snitt utgjør basisbevilgningene 34 prosent av de totale bevilgningene, men andelen varierer fra 6 prosent (Øvrige forskningsinstitutter) til 55 prosent (Primærnæringsinstituttene). Programmene står for 40 prosent av bevilgningene til instituttsektoren, og Fri prosjektstøtte står for 4 prosent.

4.4 Rekruttering

Nesten 20 prosent av det totale antallet årsverk doktorgradsstipendiater og 22 prosent av postdoktorene finansiert av Forskningsrådet i 2016 var finansiert gjennom prosjekter i Instituttsektoren.

Figur 20. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i instituttsektoren fordelt på fagområder. Antall årsverk.

Tabell 27. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i instituttsektoren fordelt på fagområder. Antall årsverk i 2016.

	Miljø- institutter	Nasjonale samfunns- vitenskapelige institutter	Primær- nærings- institutter	Regionale samfunns- vitenskapelige institutter	Teknisk- industrielle institutter	Øvrige forsknings- institutter	Totalt
Humaniora	0,8	1,8				1,2	3,7
Landbr./fisk		1,5	21,1	1,0	1,0	6,8	31,4
Mat.nat.	9,2				6,4	20,7	36,3
Medisin og helsefag		1,0	1,0			15,3	17,3
Samfunnsvit.	3,0	27,2	2,2	3,0	0,4	14,2	50,0
Teknologi	1,9	1,3	5,1	1,5	112,2	13,7	135,7
	14,9	32,7	29,3	5,5	120,0	71,0	273,5

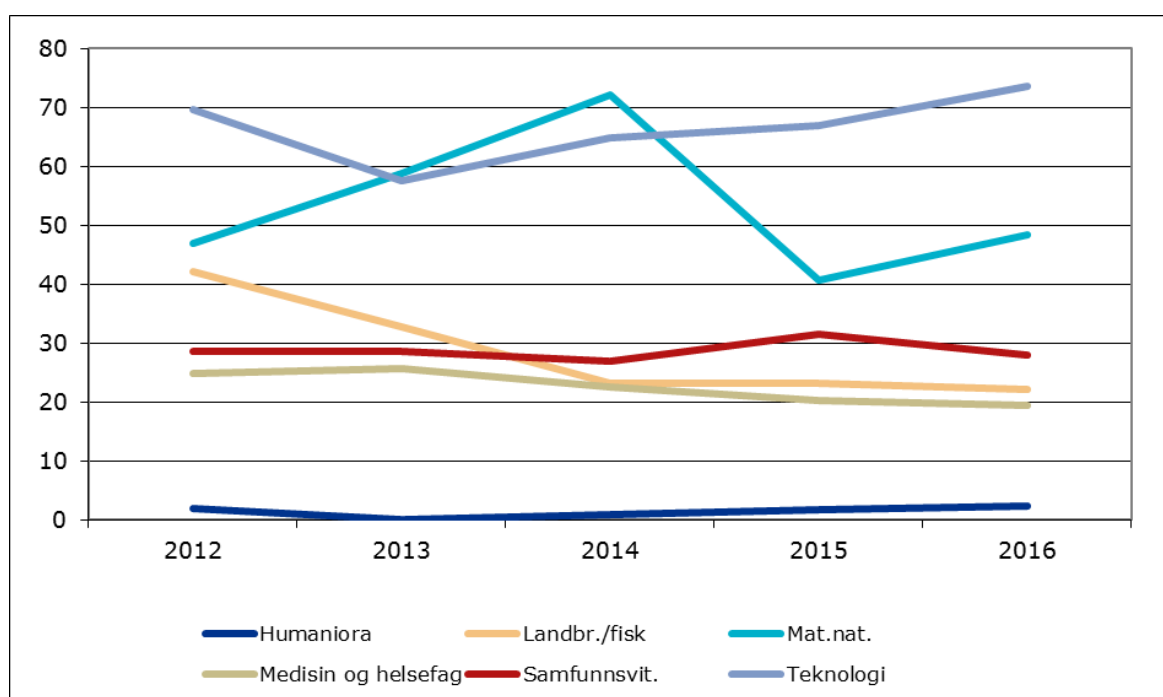
Tallene kan tyde på at nedgangen i antall årsverk i instituttsektoren har stoppet opp, men på grunn av etterslepet i registreringen er det for tidlig å konkludere.

Merknader

44 prosent av doktorgradsstipendiatene var knyttet til de teknisk-industrielle instituttene, og 26 prosent var i prosjekter ved de øvrige instituttene. Halvparten av stipendiatene ved de Teknisk-industrielle instituttene er knyttet til prosjekter med bevilgning fra de store programmene, og da spesielt fra ENERGIX (Store program energi) og PETROMAKS (Stor program for petroleumsforskning).

En stor del av prosjektene ved de øvrige instituttene hadde bevilgning fra de handlingsrettede programmene og nesten halvparten av stipendiatene i disse prosjektene var knyttet til Folkehelseinstituttet blant annet i GLOBVAC-programmet (Global helse og vaksinasjonsforskning). Også ved de Nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene var et flertall av stipendiatene knyttet til prosjekter med bevilgning fra handlingsrettede programmer, spesielt SYKEFRAVÆR (Sykefravær, arbeid og helse) og FINNUT (Forskning og innovasjon i utdanningssektoren).

Figur 21. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i instituttsektoren fordelt på fagområder. Antall årsverk.

Tabell 28. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer i instituttsektoren fordelt på fagområder. Antall årsverk i 2016.

	Miljø- institutter	Nasjonale samfunns- vitenskapelige institutter	Primær- nærings- institutter	Regionale samfunns- vitenskapelige institutter	Teknisk- industrielle institutter	Øvrige forsknings- institutter	Totalt
Humaniora		0,9			0,8	0,7	2,4
Landbr./fisk	0,8	1,7	9,5			10,2	22,2
Mat.nat.	18,8	0,5	0,6		10,1	18,3	48,3
Medisin og helsefag		2,8	0,5		1,0	15,1	19,4
Samfunnsvit.	1,5	10,1	0,3		1,0	15,1	28,0
Teknologi	2,6	0,5	2,5		58,7	9,2	73,6
	23,7	16,5	13,4	0,0	71,7	68,0	193,2

Tallene for 2016 indikerer en liten vekst fra 2015, men på grunn av etterslepet i registreringene er

det for tidlig å konkludere.

Merknader

Tabellen og figuren viser hvordan årsverkene fordelte seg mellom fagområdene og hvordan utviklingen har vært over tid. Tallene viser at postdoktorene først og fremst var tilknyttet de teknisk-industrielle instituttene og øvrige institutter. I sistnevnte kategori ligger blant annet SIMULA, Havforskningsinstituttet og Nasjonalt folkehelseinstitutt. Ved de nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene finner vi det største antallet årsverk postdoktorer ved UNI Research i Bergen.

5 Helseforetakene

Tidligere har *Forskningsrådet i tall* skilt mellom Universitetssykehusene og Lokale helseforetak, men fra årets utgave presenteres statistikken pr helseregion. Hver helseregion består av flere helseforetak, inkludert universitetssykehus.

Forskningsrådet er kjent med at universitetssykehusene kan ha ulik praksis når de søker om støtte fra Forskningsrådet. Noen oppgir konsekvent medisinsk fakultet ved institusjonen som prosjektansvarlig, andre har ingen omforent praksis for dette. Det betyr at tallene ikke nødvendigvis viser totaliteten og at det kan være vanskelig å sammenligne helseforetakene med hverandre.

Tabell 29. Forskningsrådets bevilgninger til helseforetakene (mill.kr)

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Helse Sør-Øst RHF	117,1	140,5	160,0	184,3	280,0	95 %	139 %
Helse Vest RHF	1,8	2,8	5,9	11,4	9,2	3 %	416 %
Helse Midt RHF	0,1	0,0	37,4	3,7	-6,9	-2 %	-6360 %
Helse Nord RHF	17,8	14,9	18,1	7,0	13,4	5 %	-24 %
Sum:	136,8	158,2	221,5	206,4	295,8	100 %	116 %

NIFU har siden 2007 gjennomført målinger av ressursbruk til forskning i helseforetak og private, ideelle sykehus. Disse målingene danner grunnlaget for den offisielle, norske FoU-statistikken for helseforetak og private, ideelle sykehus. FoU-statistikken har vist en jevn vekst i FoU-utgiftene ved helseforetakene de siste årene, tilsvarende viser tabellen over at Forskningsrådets bevilgninger til helseregionene har økt i perioden 2012-2016.

Merknader

Det er fortsatt universitetssykehusene som mottar størst andel av bevilgningene fra Forskningsrådet, i 2016 utgjorde denne andelen 94 prosent. Tallene viser at det har vært en jevn vekst i bevilgningene til helseregionene fra Forskningsrådet i perioden og at Helse Sør-Øst mottar størst andel av bevilgningene. Veksten fra 2015 til 2016 er i stor grad knyttet til en bevilgning fra FORINFRA (Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur) til Oslo universitetssykehus (OUS)

5.1 Fagområder

Tabellen nedenfor viser hvordan prosjektene med bevilgning fra Forskningsrådet fordeler seg mellom de ulike fagområdene. Naturlig nok utgjør prosjekter innenfor Medisin og helsefag den største andelen, mens prosjekter innenfor MNT-fagene til sammen utgjør litt over halvparten av bevilgningene.

Tabell 30. Forskningsrådets bevilgninger til helseforetakene fordelt på fagområder (mill.kr).

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Humaniora	1,0	1,2	1,3	0,5	0,6	0 %	-38 %
Landbr./fisk	0,8	0,8	0,4			0 %	-100 %
Mat.nat.	9,1	12,4	13,8	7,4	88,1	30 %	872 %
Medisin og helsefag	103,4	108,2	137,2	138,9	140,9	48 %	36 %
Samfunnsvit.	2,9	5,1	5,5	5,1	4,5	2 %	59 %
Teknologi	19,7	30,5	63,4	54,2	61,6	21 %	213 %
Annet				0,3	0,0	0 %	
Sum:	136,8	158,2	221,5	206,4	295,8	100 %	116 %

Merknader

Veksten i bevilgningene innenfor Matematikk og naturvitenskap fra 2015 til 2016 henger i stor grad sammen med den tidligere nevnte bevilgningen fra INFRA (Nasjonal satsing på infrastruktur) til Oslo Universitetssykehus (OUS).

5.2 Virkemidler

Tabell 31. Forskningsrådets bevilgninger til helseforetakene fordelt på virkemidler. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Brukerstyrte innovasjonsprog	1,5	1,4	0,4	0,0		0 %	-100 %
Handlingsrettede prog	41,6	51,4	54,5	55,5	43,1	15 %	4 %
Store prog	14,3	30,2	46,6	63,6	87,3	30 %	510 %
Fri prosjektstøtte og grunnf.sats	34,9	30,2	36,0	42,8	58,3	20 %	67 %
Rettet internasjonalisering	2,3	1,9	6,7	11,3	11,3	4 %	386 %
SFF/SFI/FME	41,2	41,8	38,5	28,0	28,0	9 %	-32 %
System og nettverkstiltak			0,1	0,7	0,9	0 %	1469 %
Vitenskapelig utstyr og infrastruktur			37,4	3,7	66,4	22 %	78 %
Annet	1,0	1,2	1,3	0,7	0,6	0 %	-39 %
Sum:	136,8	158,2	221,5	206,4	295,8	100 %	116 %

Tabellen viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger til helseforetakene fordeler seg på de ulike virkemidlene. 65 prosent av bevilgningene kommer fra programmer og fri prosjektstøtte, og programmene BIOTEK2021 (Bioteknologi for verdiskaping), IKTPLUSS (IKT og digital innovasjon) og BEHANDLING (God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering) står for en stor del av bevilgningene i 2016, men også bevilgninger fra FRIMEDBIO (Fri prosjektstøtte – Medisin, helse og biologi) utgjør en stor andel.

Merknader

Det har vært mer enn en dobling i bevilgningene fra IKTPLUSS (IKT og digital innovasjon) til helseforetakene fra 2015 til 2016, og dette henger sammen med Forskningsrådets satsing på e-helse. Veksten i bevilgningene fra Fri prosjektstøtte og grunnforsknings-satsinger fra 2015 til 2016 var på 36 prosent, og denne veksten har i første rekke kommet fra FRIMEDBIO (Fri prosjektstøtte - Medisin,

Helse og Biologi). I tillegg gir den tidligere nevnte bevilgningen fra INFRA (Nasjonal satsing på infrastruktur) i 2016 til OUS stort utslag i veksten fra 2015 til 2016.

5.3 Rekruttering

Også i denne sektoren er det vanskelig å si noe om utviklingen i antall årsverk rekrutteringsstillinger det siste året fordi det normalt er et etterslep i registreringen på det enkelte prosjekt.

Tabell 32. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved helseforetakene. Antall årsverk.

	2012	2013	2014	2015	2016
Landbr./fisk	1,0	1,0	1,0	0,5	
Mat.nat.	5,4	6,4	6,2	5,6	4,2
Medisin og helsefag	55,4	52,8	49,2	48,8	41,2
Samfunnsvit.	3,2	2,8	2,0	1,9	1,9
Teknologi	11,2	6,6	7,1	10,9	6,8
	76,2	69,6	65,5	67,7	54,2

Tabellen over viser en nedgang i antall årsverk fra 2015 til 2016, men dette kan ha sammenheng med etterslep i registreringene. Over 70 prosent av årsverkene er knyttet til prosjekter ved OUS (Oslo universitetssykehus). Tabellen over viser at det har vært en jevn nedgang i antall årsverk i årene fra 2012 til 2015, men det er for tidlig å si om det er en reell nedgang fra 2015 til 2016.

Tabell 33. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved helseforetakene. Antall årsverk.

	2012	2013	2014	2015	2016
Mat.nat.	2,3	2,7	5,1	2,3	4,3
Medisin og helsefag	57,0	49,4	47,0	45,9	42,4
Samfunnsvit.	0,3	2,0	1,7	0,8	0,4
Teknologi	5,4	6,1	12,9	10,0	7,7
	65,0	60,2	66,7	59,0	54,7

Også antall årsverk postdoktorer har hatt en nedgang fra 2012 til 2015, med det er for tidlig å si noe om utviklingen fra 2015 til 2016. Over 90 prosent av postdoktorene er knyttet til prosjekter ved Oslo Universitetssykehus (OUS), en andel som har holdt seg stabil over flere år.

6 Næringslivet

I 2016 utgjorde bevilgningene til næringslivet 18 prosent av de totale bevilgningene fra Forskningsrådet, en andel som har holdt seg relativt stabil de siste årene.

Tabell 34. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016
Bevilgninger (mill.kr)	1 032,8	1 137,9	1 230,9	1 347,3	1 581,1
Doktorgrad	189,0	188,1	191,2	199,2	196,5
Postdoktorstipendiat	26,2	26,8	37,3	33,5	27,3

Merknader

Tabellen viser at bevilgninger til prosjekter der bedrifter er prosjektansvarlige har hatt en jevn vekst i perioden. Teknologi er det dominerende fagområdet i sektoren, i 2016 utgjorde bevilgninger til teknologiprojekter nesten 75 prosent av de totale bevilgningene.

Tabellen viser også en liten nedgang i antall doktorgradsstipendiater og postdoktorer fra 2015 til 2016, men det er vanskelig å si om denne utviklingen er reell da det normalt er et etterslep i registreringen av antall årsverk i prosjektene, særlig siste år. Samtidig viser oversikten at antall årsverk doktorgradsstipendiater har hatt en jevn vekst gjennom hele perioden, i motsetning til hva man har sett i de øvrige sektorene. Denne veksten kan i første rekke tilskrives en vekst i BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena) og Nærings-phd. Nærings-phd er en treårig forskerutdanning der kandidaten tar en doktorgrad samtidig som vedkommende er ansatt i bedriften. Ordningen hadde sitt første driftsår i 2009 og antallet stipendiater har vokst jevnt gjennom hele perioden.

6.1 Næringsområder

Tabell 35. Bevilgninger til næringslivet fordelt på næringsområder. Mill. kr.

	2015	2016
Vareproduserende industri	197,6	213,9
Farmasi, medisin, bioteknologi	170,5	217,6
Kunnskaps-, teknologi og IKT-næringen	191,1	188,5
Olje, gass	161,4	214,8
Energi - Næringsområde	140,2	162,7
Prosess- og foredlingsindustri	145,6	152,6
Fiskeri og havbruk	73,2	92,5
Landbruk	41,4	66,9
Bygg, anlegg og bergverk	45,2	46,2
Næringsmiddelindustri	37,7	51,2
Transport og samferdsel	41,7	43,6
Finans, bank og eiendom	6,2	8,8
Annen tjenesteyting	6,6	7,2
Skog og trebruk	8,1	4,7
Media og kultur	3,6	2,3
Reiseliv og varehandel	2,1	2,0

Tallene over baserer seg på merkinger av prosjekter der bedrifter er prosjektansvarlig. Prosjektene kan merkes med ett eller flere næringsområder og hver merking gis en prosentangivelse på inntil 100 prosent. Det vil si at et prosjekt kan være like relevant for flere næringsområder uten at disse er gjensidig utelukkende. Vi kan derfor ikke summere merkingene for å få den samlede innsatsen.

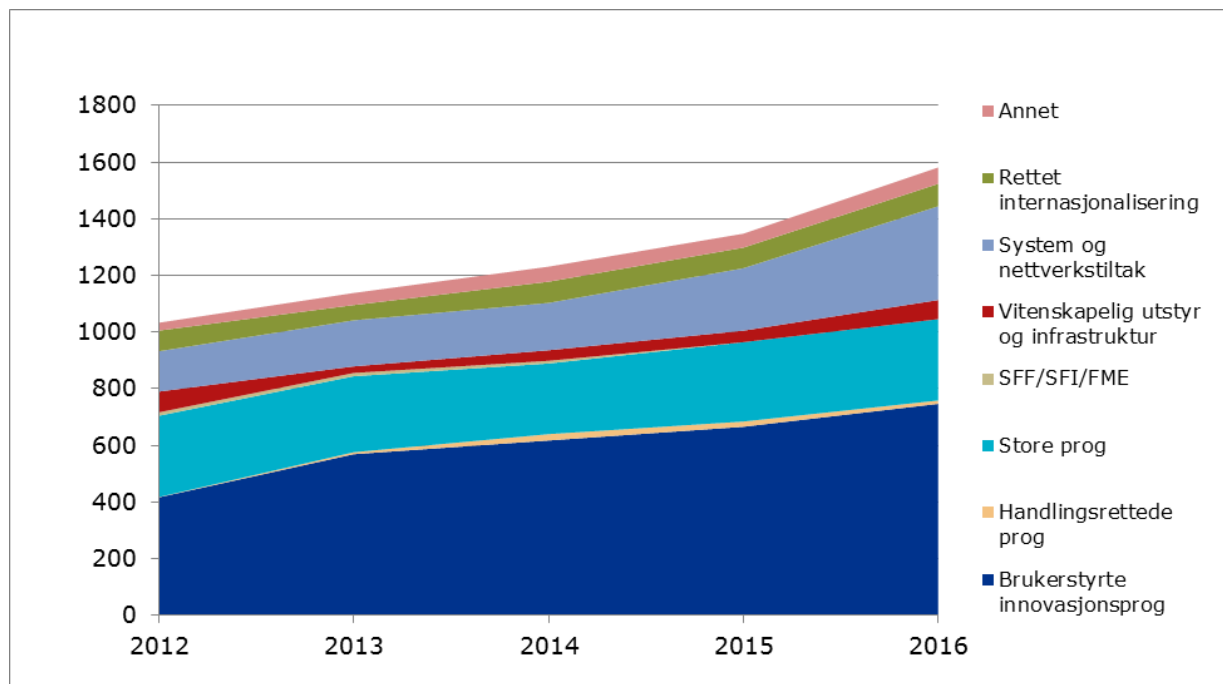
Merknader

BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena) er viktig for innsatsen innenfor flere næringsområder, blant annet Farmasi, medisin, bioteknologi og Vareproduserende industri, mens DEMO2000 og PETROMAKS2 (Stort program petroleumsforskning) står for størst andel av den samlede innsatsen innenfor næringsområdet Olje og gass.

Landbruk er det næringsområdet med størst vekst fra 2015 til 2016, 61 prosent, og det henger sammen med økte bevilgninger fra BIONÆR-programmet (Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer) og MAT-SLF (Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri). BIONÆR er også viktig for den økte innsatsen innenfor næringsområdet Næringsmiddelindustri.

6.2 Virkemidler

Figur 22. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

Tabell 36. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	Andel av totalen i 2016	Endring 2012-2016
Brukerstyrte innovasjonsprog	416,2	568,7	616,9	665,5	746,5	47 %	79 %
Handlingsrettede prog	1,0	6,8	22,4	18,3	11,9	1 %	1040 %
Store prog	287,2	268,4	249,6	280,1	287,1	18 %	0 %
System og nettverkstiltak	142,5	162,7	167,0	220,3	331,1	21 %	132 %
Vitenskapelig utstyr og infrastruktur	73,4	23,2	37,4	40,9	67,5	4 %	-8 %
Annet	112,6	108,0	137,5	122,0	137,0	9 %	22 %
Sum:	1 032,8	1 137,9	1 230,9	1 347,3	1 581,1	100 %	53 %

Figuren og tabellen over viser hvordan bevilgningene fra Forskningsrådet fordeler seg på de ulike virkemidlene. Store programmer og handlingsrettede programmer står for over 65 prosent av bevilgningene, men System- og nettverkstiltak er også et viktig virkemiddel.

Merknader

Veksten innenfor System- og nettverkstiltak fra 2015 til 2016 henger i stor grad sammen med en vekst på 60 prosent i bevilgningene fra FORNY2020 (Forskningsbasert nyskaping). Dette er et av de virkemidlene som har hatt størst vekst i finansieringen fra departementene de siste årene, der Nærings- og fiskeridepartementet står for om lag 90 prosent av finansieringen.

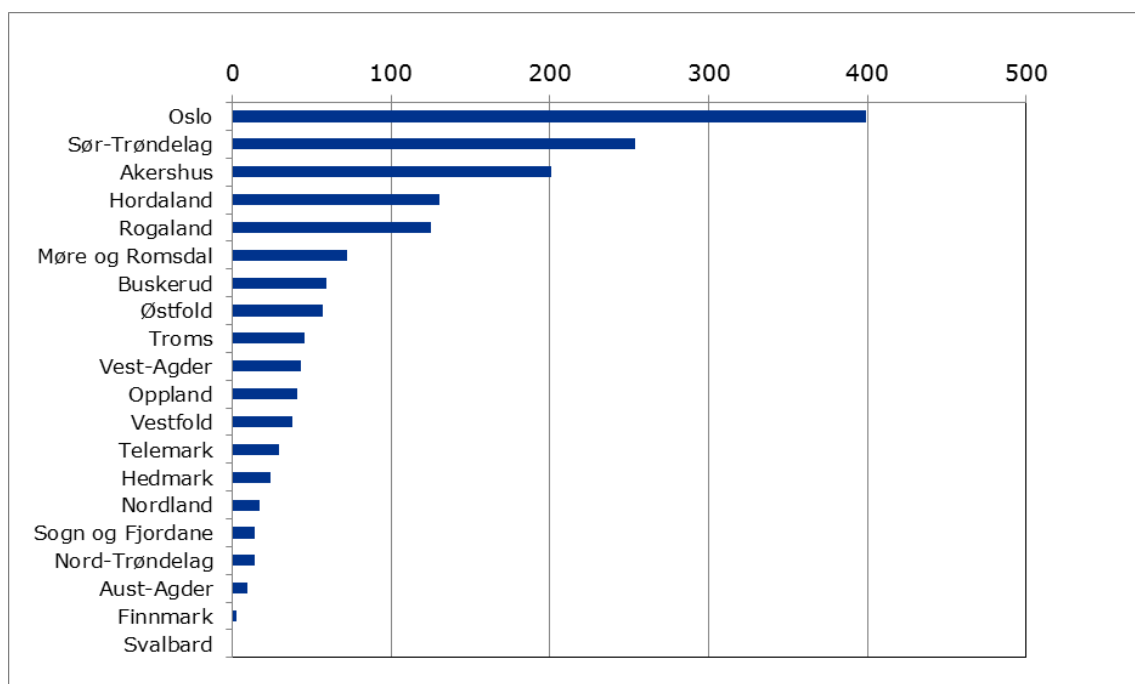
BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena) står for over 65 prosent av bevilgningene fra Brukerstyrte innovasjonsprogrammer. I tillegg er BIONÆR (Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer), DEMO2000 og MAROFF-2 (Maritim virksomhet og offshore operasjoner) sentrale blant de brukerstyrte innovasjonprogrammene. Av de store programmene er det først og fremst ENERGIX (Stort program energi) og PETROMAKS2 (Stort program for petroleumsforskning) som er sentrale mht bevilgninger til Næringslivet.

6.3 Regional fordeling

Basert på prosjektansvarliges adresse kan Forskningsrådet lage statistikk om den regionale fordelingen av bevilgningene, og figuren nedenfor viser at universitetsfylkene er dominerende også i næringslivssektoren. Oversikten kan imidlertid gi et noe skjevt bilde fordi en del prosjekter blir registrert med bedriftens hovedkontor som prosjektansvarlig selv om det ledes fra en underavdeling/-enhet som er lokalisert et annet sted. Ofte er hovedkontorene lokalisert i de store byene, spesielt Oslo, mens underavdelingene kan ligge i andre regioner. I prinsippet skal et prosjekt registreres med prosjektansvarlig lik den som er ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet. Forskningsrådet jobber med å sikre kvaliteten på den regionale statistikken.

Figur 23. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet totalt fordelt på fylker. Mill. kr. i 2016.

Merknader

Nesten 25 prosent av bevilgningene i 2016 gikk til prosjektansvarlige med adresse i Oslo, mens over 50 prosent gikk til prosjekter med prosjektansvarlige i Oslo, Sør-Trøndelag og Akershus. 4 prosent av bevilgningene gikk til prosjekter med prosjektansvarlige i de tre nordligste fylkene.

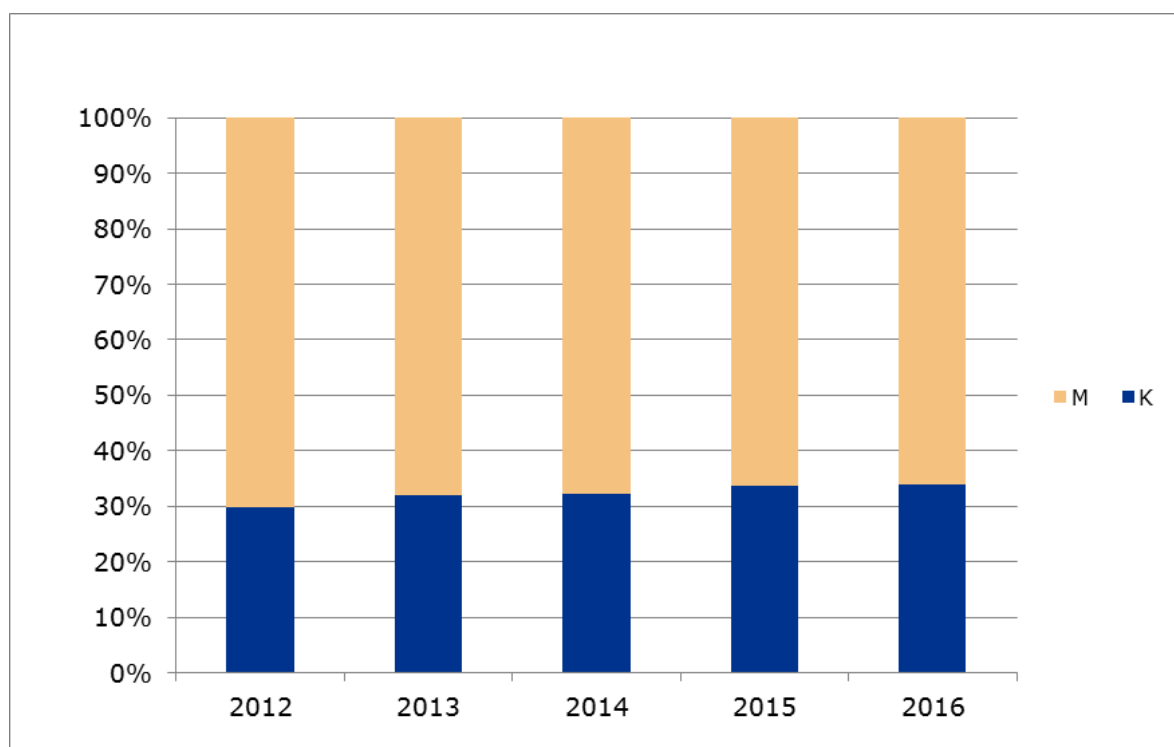
Brakerstyrte innovasjonsprogrammer, med BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena) i spissen, er de mest sentrale virkemidlene i bevilgningene til Oslo og Akershus, mens systemtiltak, FORNY2020 (Forskningsbasert nyskaping), er mest sentralt i Sør-Trøndelag. Bevilgningene til Rogaland kommer i stor grad fra programmene DEMO2000 og ENERGIX (Stor program energi).

7 Kjønnsbalanse

Bedre kjønnsbalanse i forskningen vil fremme likestilling og forskningens kvalitet og relevans. Begrunnelsen er at de dyktigste menneskene må rekrutteres for å sikre kvalitetene på norsk forskning og høyere utdanning og derfor må man tilstrebe og rekruttere studenter og forskere fra begge kjønn til alle fag.

7.1 Prosjektledere

Figur 24. Prosjekter finansiert av Forskningsrådet, antall prosjekter fordelt på prosjektleders kjønn. Prosent.

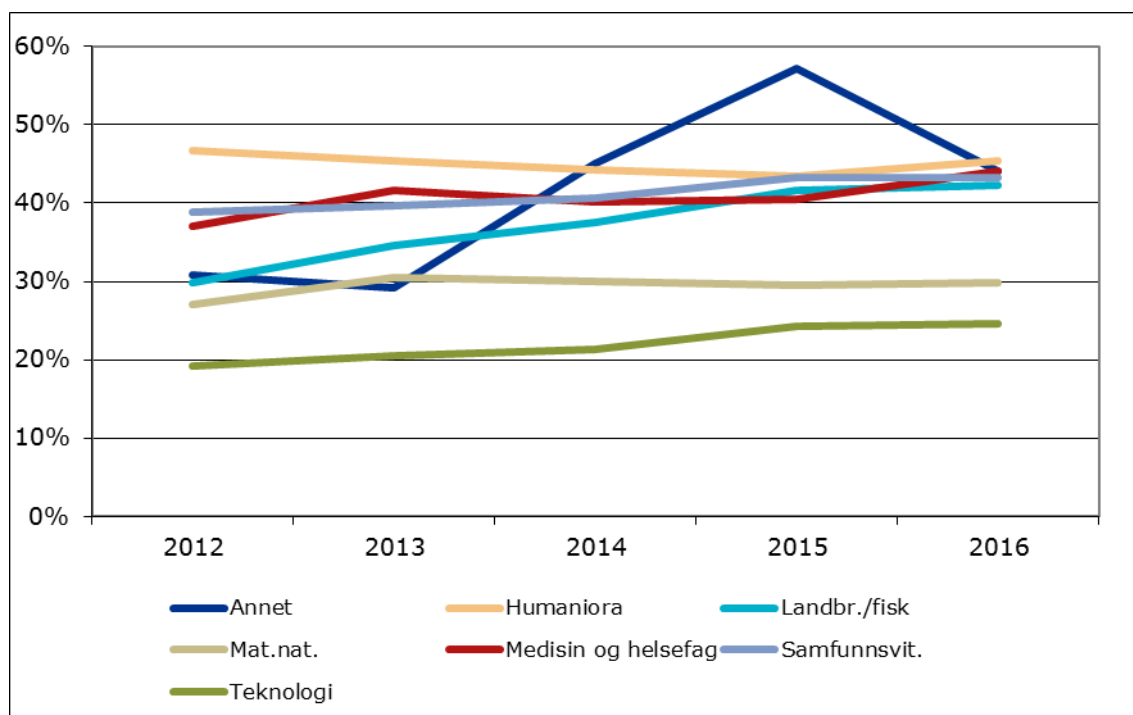

Alle prosjekter finansiert av Forskningsrådet har én prosjektleder. Figuren viser at kvinneandelen hos prosjektlederne har ligget rundt 30 prosent de siste årene, men at den har hatt en økende tendens i perioden.

Figuren nedenfor viser at Teknologi er fagområdet med lavest kvinneandel, mens Humaniora har den høyeste. I utgangspunktet er det svært få prosjekter innenfor fagområdet Annet og derfor vil små endringer gi store utslag slik som vi ser i figuren nedenfor.

Figuren viser også at kvinneandelen innenfor alle fagområdene har nærmet seg hverandre og at den i 2016 er omtrent den samme for alle fagområdene, med unntak av MNT-fagene der kvinnelandelen ligger lavere.

Figur 25. Prosjektleders kvinneandel per fagområde. Prosent.

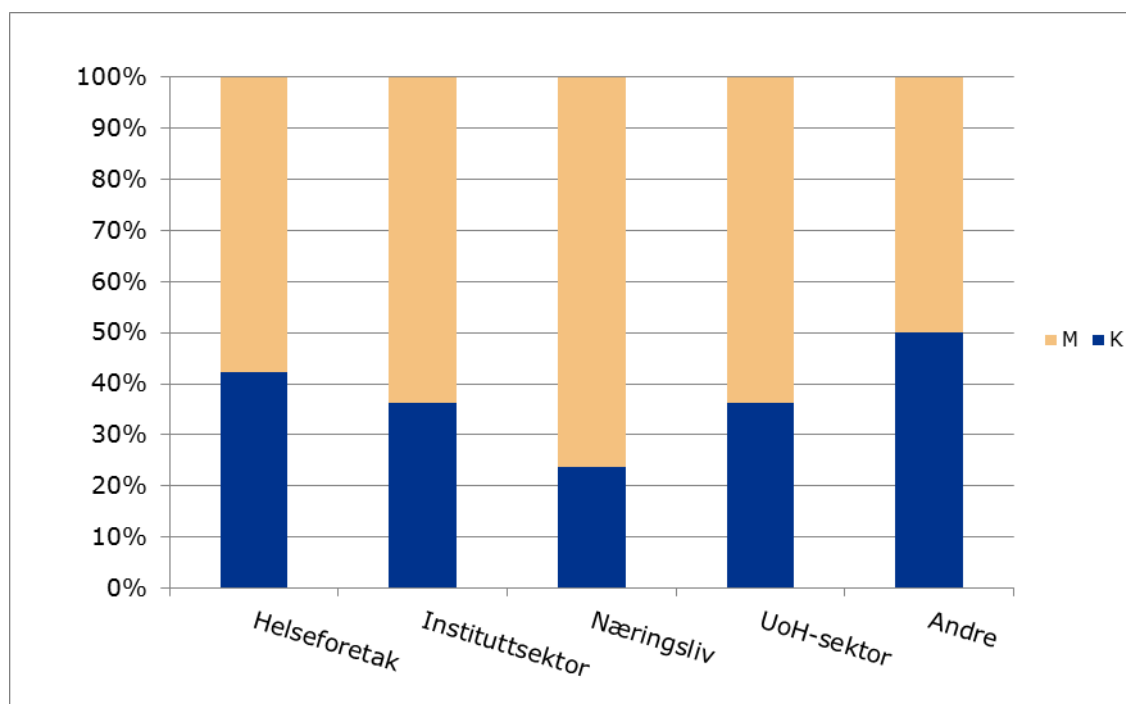
Tabell 37. Kvinneandel i forskningsrådsfinansierte prosjekter per fagområde. Prosent.

	2012	2013	2014	2015	2016
Annet	31%	29%	45%	57%	44%
Humaniora	47%	45%	44%	43%	45%
Landbr./fisk	30%	35%	38%	42%	42%
Mat.nat.	27%	30%	30%	30%	30%
Medisin og helsefag	37%	42%	40%	41%	44%
Samfunnsvit.	39%	40%	41%	43%	43%
Teknologi	19%	21%	21%	24%	25%

Merknader

Kvinneandelen blant prosjektlederne ligger på over 40 prosent i alle fagområder, bortsett fra i prosjekter innenfor MNT-fagene. Siden prosjektene innenfor disse fagene mottar 60 prosent av bevilgningene fra Forskningsrådet bidrar dette til å dra den gjennomsnittlige kvinneandelen i prosjektene ned til omlag 30 prosent.

Figur 26. Andel kvinner i prosjekter med finansiering fra Forskningsrådet fordelt på sektor. Prosent.

Merknader

Kvinneandelen i de ulike sektorene henger i stor grad sammen med hvilke fag som er mest dominerende. Næringslivet har lavest kvinneandel, 24 prosent, og her er en stor andel av prosjektene knyttet til teknologi. Kvinneandelen i prosjekter i helseforetakene er på over 40 prosent og tabell 37 over viser at kvinneandelen innenfor Medisin og helsefag, som er det dominerende fagområdet i denne sektoren, var på 44 prosent i 2016.

I instituttsektoren der 60 prosent av bevilgningene i 2016 var knyttet opp mot prosjekter innenfor MNT-fagene er kvinneandelen på 36 prosent. Dette har sammenheng med at handlingsrettede programmer står for en stor andel av bevilgningene til denne sektoren og innenfor dette virkemiddelet er kvinneandelen 42 prosent.

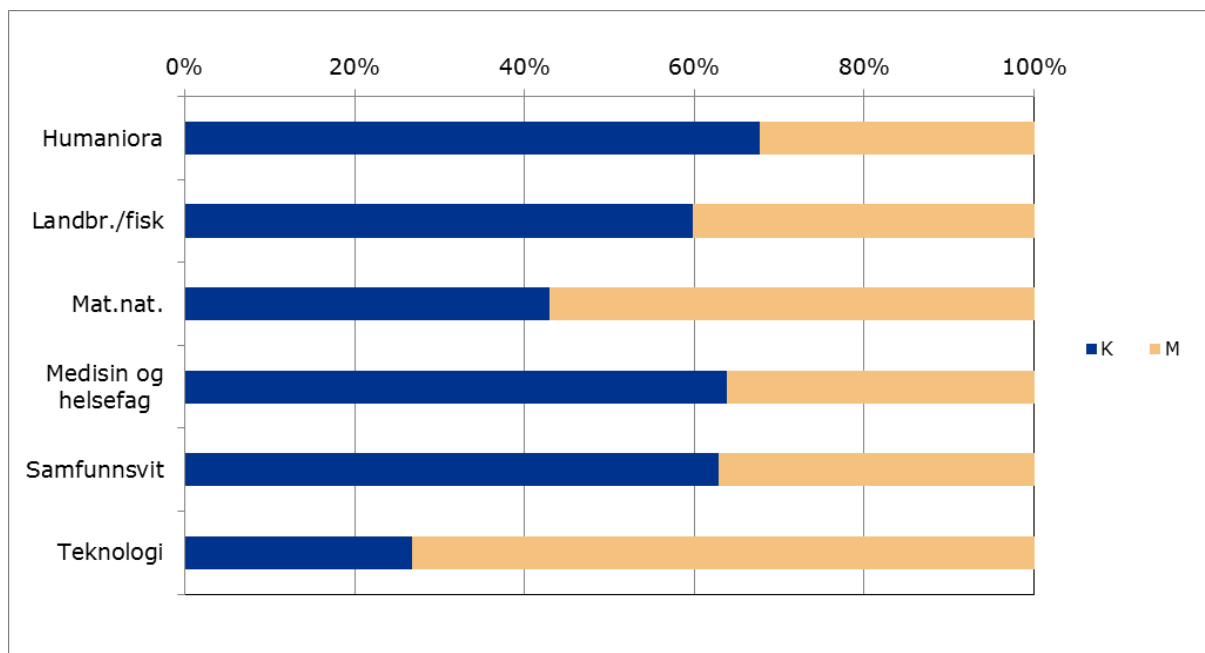
7.2 Rekrutteringspersonale

Tabell 38. Rekrutteringspersonale i forskningsfinansierte prosjekter. Antall kvinnelige årsverk og kvinneandel i prosent.

	2012	2013	2014	2015	2016
Doktorgradsstipendiater	668,4	635,7	611,1	633,2	615,4
Kvinneandel	45%	46%	46%	46%	44%
Postdoktorer	374,6	342,2	372,4	375,5	366,5
Kvinneandel	44%	43%	43%	42%	42%

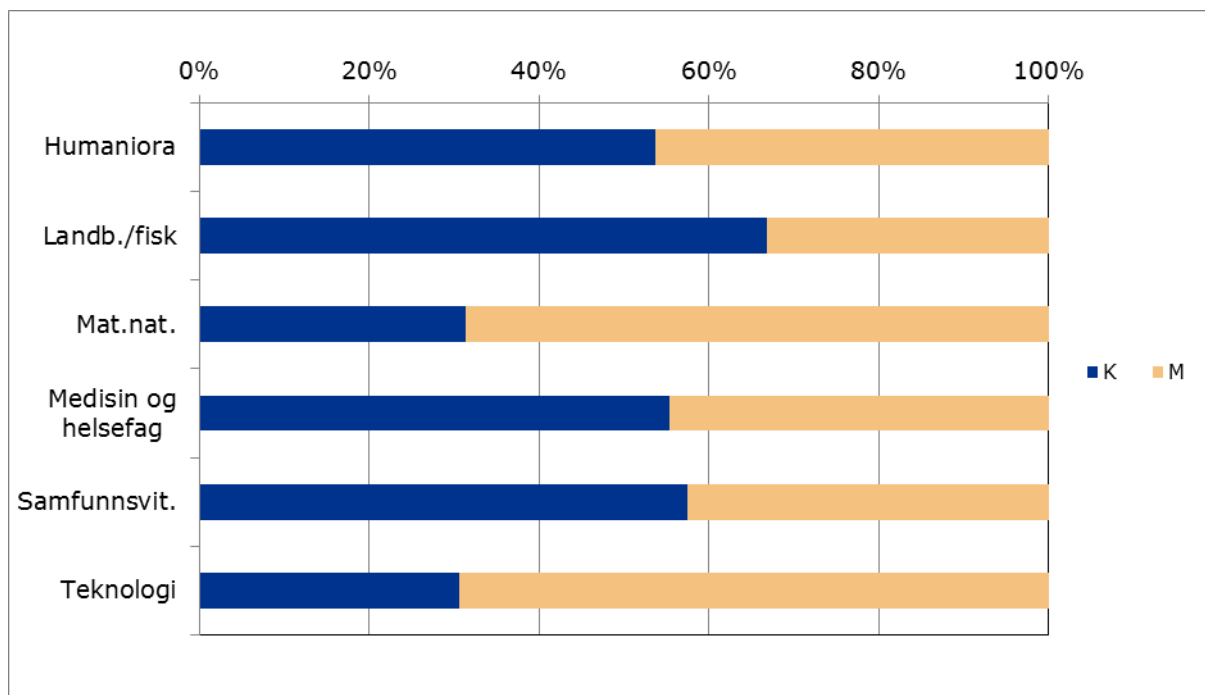
Tabellen viser at kvinneandelen blant både doktorgradsstipendiater og postdoktorer ligger høyere enn blant prosjektlederne. Andelen har vært relativt stabil i perioden.

Figur 27. Doktorgradsstipendiater i prosjekter finansiert av Forskningsrådet fordelt på fagområder. Prosent i 2016.

Andelen kvinnelige doktorgradsstipendiater innenfor de ulike fagområdene varierer fra 27 prosent i teknologiprojektene til 68 prosent i humanioraprojektene. For de øvrige fagområdene er kvinneandelen ca. 60 prosent, bortsett fra i mat.nat. -prosjektene der den er på 40 prosent.

Figur 28. Postdoktorer i forskningsrådsfinansierte prosjekter fordelt på fagområder. Prosent i 2016.

Blant postdoktorene er kvinneandelen noe lavere innenfor alle fagområdene bortsett fra Landbruks- og fiskerifag. Prosjekter innenfor MNT-fagene har en kvinneandel på ca. 30 prosent, mens for de øvrige fagområdene ligger den på rundt 55 prosent. Innenfor landbruks- og fiskerifag er andelen over 60 prosent. Postdoktorene innenfor landbruks- og fiskerifag er i all hovedsak knyttet til prosjekter i UoH- og Instituttsektoren og flertallet av dem har bevilgning fra Store programmer og Brukerstyrte innovasjonsprogrammer.

7.3 Styrende organer i Forskningsrådet

Forskningsrådets styrende organer utgjør den faste gruppe av representanter fra forskning, næringsliv og samfunn i dialogen om forskning og forskningspolitikk i Norge. Tabellen nedenfor viser det totale antallet medlemmer i disse organene og kvinneandelen blant representantene.

Tabell 39. Forskningsrådets styrende organer i 2016. Antall medlemmer totalt og andel kvinner.

	Hovedstyre	Divisjonsstyrer	Programstyrer, komiteer og utvalg
Kvinner	5	22	257
Menn	6	17	268
Totalt	11	39	525
Kvinneandel	45 %	56 %	49 %

I divisjonsstyrene har kvinneandelen økt fra 53 prosent i 2015 til 56 prosent i 2016. I programstyrene og komiteene var andelen 48 prosent i 2015.

8 Søknader og bevilgninger

Tabell 40. Antall søknader til Forskningsrådet i 2016.

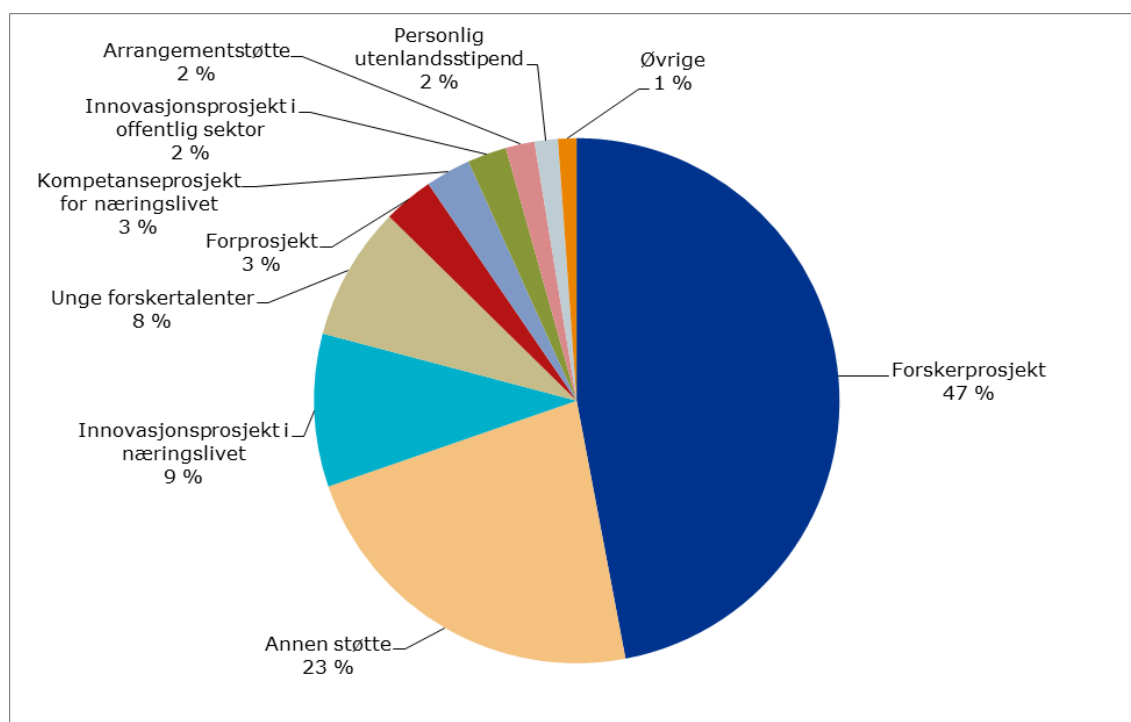
	Antall søknader 2016
Totalt antall søknader til Forskningsrådet i 2016	5973
- herav antal rettet mot utlysninger med søknadsfrist	4824
- herav antall ferdigbehandlede søknader	4234

Hvert år mottar Forskningsrådet mellom 5000 og 6000 søknader om støtte gjennom sitt elektroniske søknadsmottak. Over 80 prosent av disse var i 2016 rettet mot utlysninger med en spesifisert søknadsfrist, de øvrige er rettet mot tiltak som har løpende søknadsfrister som utenlandsstipend, publiseringsstøtte, arrangementstøtte osv.

Søknadsstatistikken i dette kapitlet er laget på bakgrunn av de 4234 søknadene som var ferdigbehandlet pr april 2016, jf. tabellen over.

8.1 Søknadstyper

Figur 29. Antall søknader i 2016 fordelt på søknadstyper

Tabell 41. Antall søknader til Forskningsrådet i 2016 fordelt på søknadstyper

Søknadstype	Antall søknader
Forskerprosjekt	1991
Annen støtte	960
Innovasjonsprosjekt i næringslivet	399
Unge forskertalenter	349
Forprosjekt	131
Kompetanseprosjekt for næringslivet	118
Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor	102
Arrangementstøtte	75
Personlig utenlandsstipend	61
Personlig postdoktorstipend	20
Personlig gjesteforskerstipend	19
Prosjektetableringsstøtte	5
Institusjonsforankret strategisk prosjekt	2
Personlig doktorgradstipend	2
Sum:	4234

Når det legges ut en utlysning av forskningsmidler på Forskningsrådets nettsider oppgis hvilke søknadstyper søkerne kan benytte. Alle programmer og aktiviteter i Forskningsrådet benytter standardiserte søknadstyper med tilhørende vurderingskriterier. Den mest benyttede søknadstypen er Forskerprosjekt, men søknadstypen Annen støtte har også etter hvert blitt mye brukt søknadstype. Denne økningen skyldes til en viss grad at man utlyser ordninger som ikke passer til de øvrige søknadstypene og fordi det gir en noe større frihet i bruken av vurderingskriterier.

Merknader

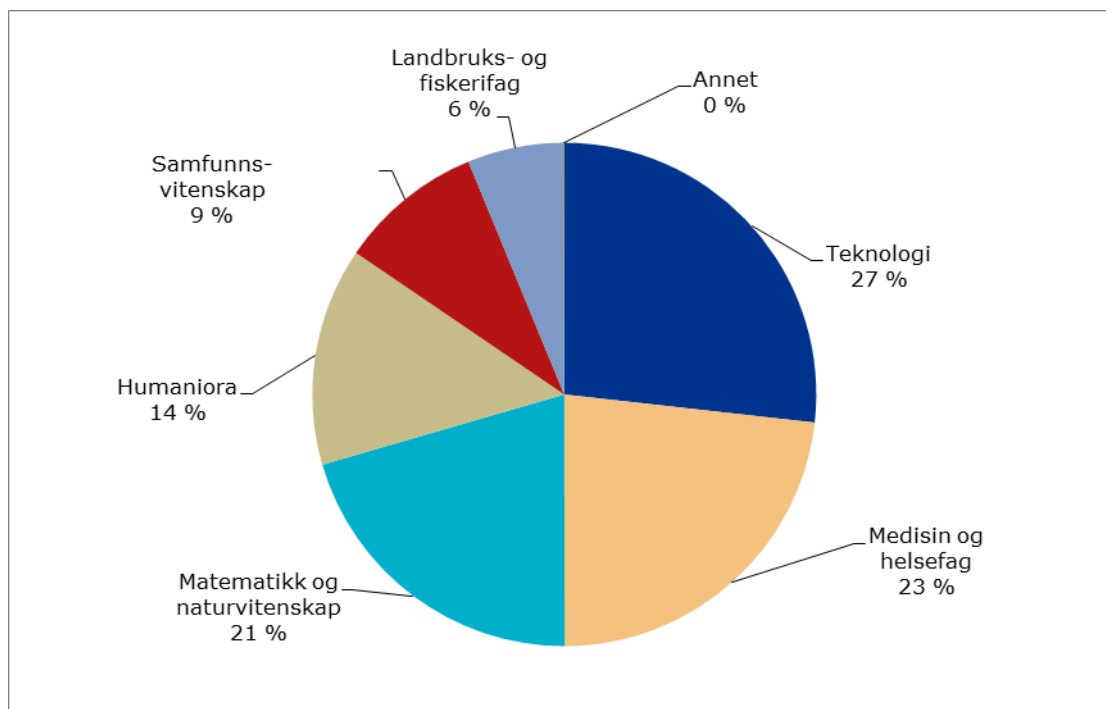
De ulike søknadstypene har svært ulik karakter. Personlig utenlandsstipend utlyses individuelt og gis vanligvis ved opphold som varer minimum én måned, maksimum tolv måneder. Målet med støtteformen er å bidra til kompetanseheving og internasjonalisering av norsk forskning, samt bidra til å styrke norske forskningsmiljøer ved å tilby utenlandske gjesteforskere forskningsopphold i Norge. Det er sjelden søkt beløp for disse prosjektene overstiger 200.000 kroner. På den annen side har man Forskerprosjekter som søker om i gjennomsnitt mellom 10 og 15 millioner i totale bevilgninger.

Søknadstypen doktorgradstipend brukes lite. Normalt er slik støtte innbakt i søknadene knyttet til andre søknadstyper som for eksempel Forskerprosjekt.

Antall søknader per søknadstype avhenger naturlig nok av i hvilken grad det lyses ut midler innenfor hver søknadstype.

8.2 Fagområder

Figur 30. Antall søknader til Forskningsrådet i 2016 fordelt på fagområder.

Tabell 42. Antall søknader til Forskningsrådet i 2016 fordelt på fagområder.

Fagområde	Antall søknader
Teknologi	1134
Medisin og helsefag	982
Matematikk og naturvitenskap	869
Humaniora	593
Samfunnsvitenskap	393
Landbruks- og fiskerifag	260
Annet	3
Sum:	4234

Alle søknader som behandles i Forskningsrådet merkes med en fagkode, og tallene viser hvordan søknadene fordeler seg mellom fagområdene.

Merknader

Søknader innenfor teknologifagene utgjorde størst andel av det totale antallet søknader i 2016, 27 prosent. Det er viktig å være klar over at utlysningene som til enhver tid legges ut vil ha betydning for hvilke søknader som kommer inn. Dersom det er mange utlysninger knyttet til programmer og aktiviteter som er tunge innenfor teknologifagene vil også antall søknader innenfor teknologi være stort.

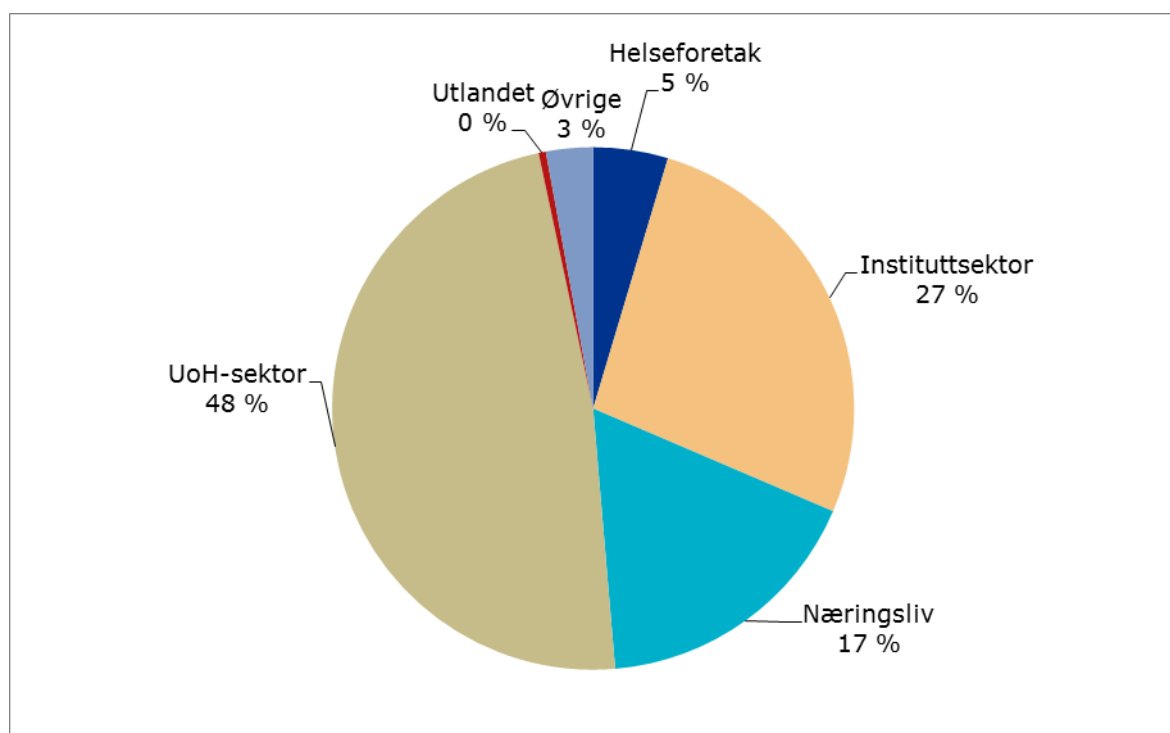
Gjennomsnittlig søkt beløp for hele prosjektperioden for prosjektene innenfor MNT-fagene og Medisin og helsefag ligger på mellom 8,5 og 9 mill. kroner. Tilsvarende ligger gjennomsnittlig søkt beløp på mellom 6 og 7 mill. kroner for de øvrige fagområdene.

Nesten 90 prosent av søknadene innenfor teknologi var rettet mot Store programmer og Brukerstyrte innovasjonsprogrammer. Om lag en 1/3 av søknadene til Store programmer var Forskerprosjekter, og disse hadde et gjennomsnittlig søkt beløp på over 11 mill. 23 prosent av søknadene var knyttet til søknadstypen Annen støtte og det er særlig søknader til IKTPLUSS utgjør bidrar til den store andelen. Her var gjennomsnittlig søkt beløp litt over 11 mill. kroner.

Lavest gjennomsnittlig søkt beløp pr prosjekt var innenfor humaniora, 6,3 mill. kroner. Over halvpartene av søknadene innenfor dette fagområdet var rettet mot Fri prosjektstøtte, og disse søknadene hadde en gjennomsnittlig prosjektstørrelse på 7,7 mill. kroner. Forskerprosjektene hadde en gjennomsnittlig prosjektstørrelse på 9 mill. kroner, og disse utgjorde om lag halvparten av søknadene innenfor humaniora.

8.3 Sektor

Figur 31. Antall søknader til Forskningsrådet i 2016 fordelt på sektor.

Prosjektansvarlig er den institusjonen som er ansvarlig for søknaden og som ved bevilgning er Forskningsrådets kontraktspart. Det er kun en prosjektansvarlig pr prosjekt, og det er denne institusjonen som er ansvarlig for gjennomføring av prosjektet og framdrifts- og sluttrapporteringen.

Merknader

Over 87 prosent av søknadene fra UoH-sektoren kom fra universitetene, og over halvparten av disse var rettet mot Fri prosjektstøtte. 19 prosent av søknadene fra universitetene var rettet mot Store programmer og 13 prosent var rettet mot Handlingsrettede programmer.

28 prosent av søknadene fra instituttsektoren kom fra de Teknisk-industrielle instituttene, og nesten 60 prosent av disse var rettet mot Store programmer. Søknadene fra Helseforetakene er tilnærmet likt fordelt mellom Fri prosjektstøtte, Handlingsrettede programmer og Store programmer, mens 60 prosent av søknadene fra næringslivet var rettet mot Brukerstyrte programmer.

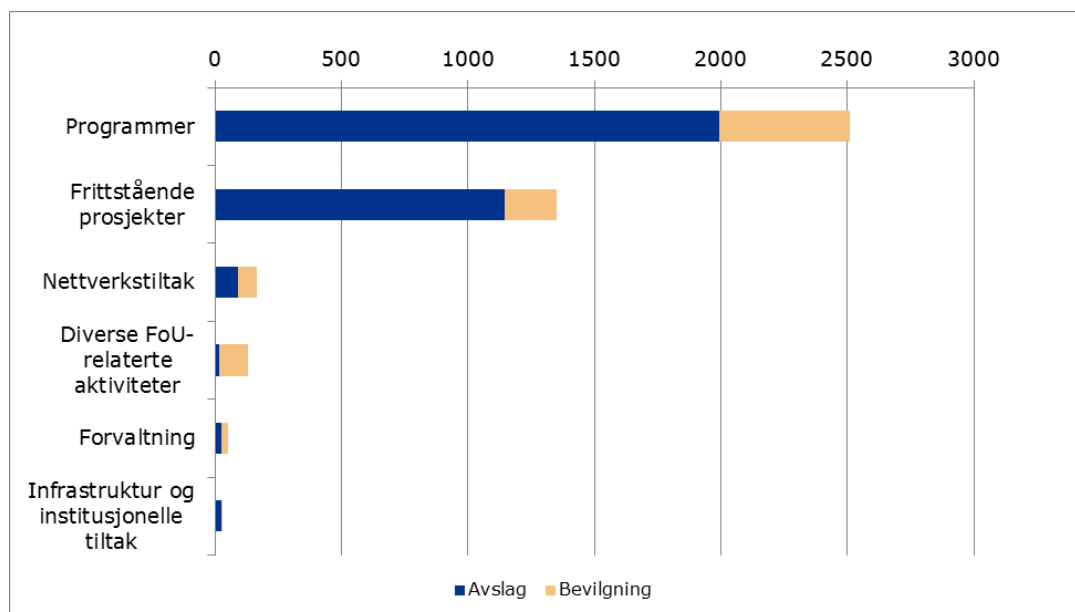
Tabell 43. Antall søknader til Forskningsrådet i 2016 fordelt på sektorkategorier.

	Antall søknader
Universiteter	1773
Næringsliv	729
Teknisk-industrielle institutter	317
Øvrige forskningsinstitutter	280
Miljøinstitutter	195
Nasjonale samfunnsvitenskapelige institutter	194
Statlige høyskoler	177
Helse Sør-Øst RHF	144
Øvrige	123
Primærnæringsinstitutter	121
Vitenskapelige høyskoler	75
Regionale samfunnsvitenskapelige institutter	24
Helse Vest RHF	23
Utland	19
Helse Nord RHF	18
Helse Midt RHF	11
Andre høyskoler	7
Instituttsektoren Andre	2
Offentlige sykehus som ikke er lokale helseforetak	2
Sum:	4234

8.4 Prosjekter med bevilgning

Av de 4234 søknadene som inngår i søknadsstatistikken for 2016 fikk 940 bevilgning. Figuren og tabellen og nedenfor viser antall søknader med bevilgning innenfor de ulike hovedaktivitetene.

Figur 32. Antall søknader til Forskningsrådet i 2016 per virkemiddel. Antall med innvilgelse.

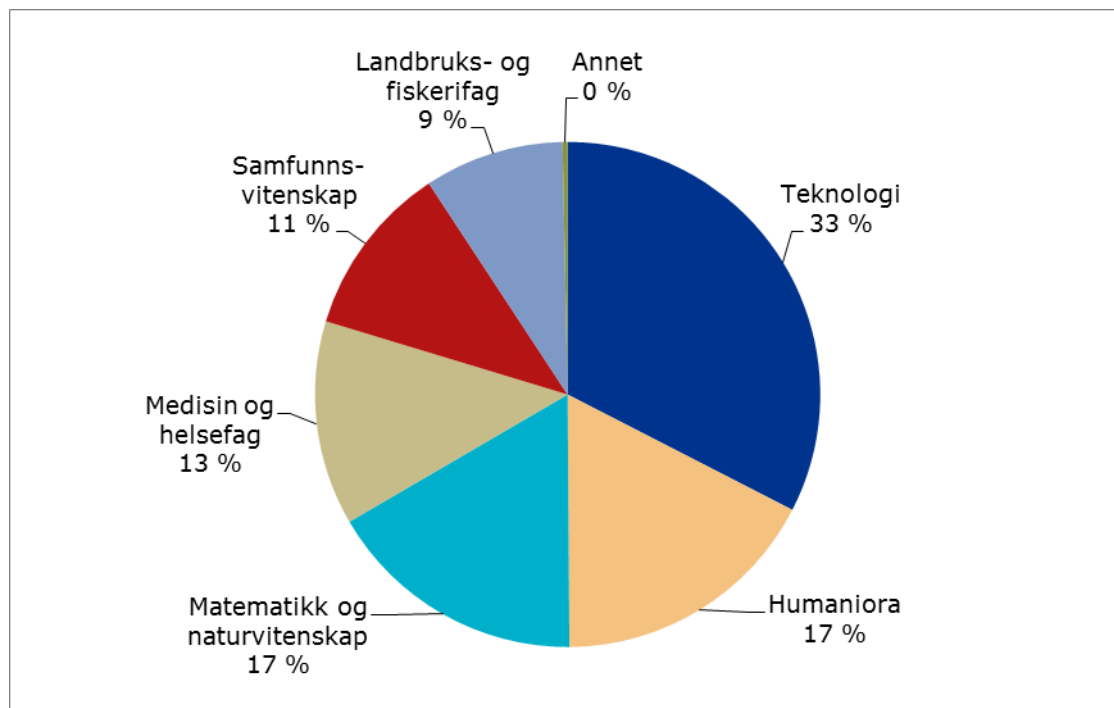
Tabell 44. Søknader til Forskningsrådet i 2016. Innvilgelsesprosent fordelt på virkemidler.

	Andel med bevilgning
Programmer	21 %
Frittstående prosjekter	15 %
Nettverkstiltak	45 %
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	87 %
Forvaltning	47 %
Infrastruktur og institusjonelle tiltak	14 %

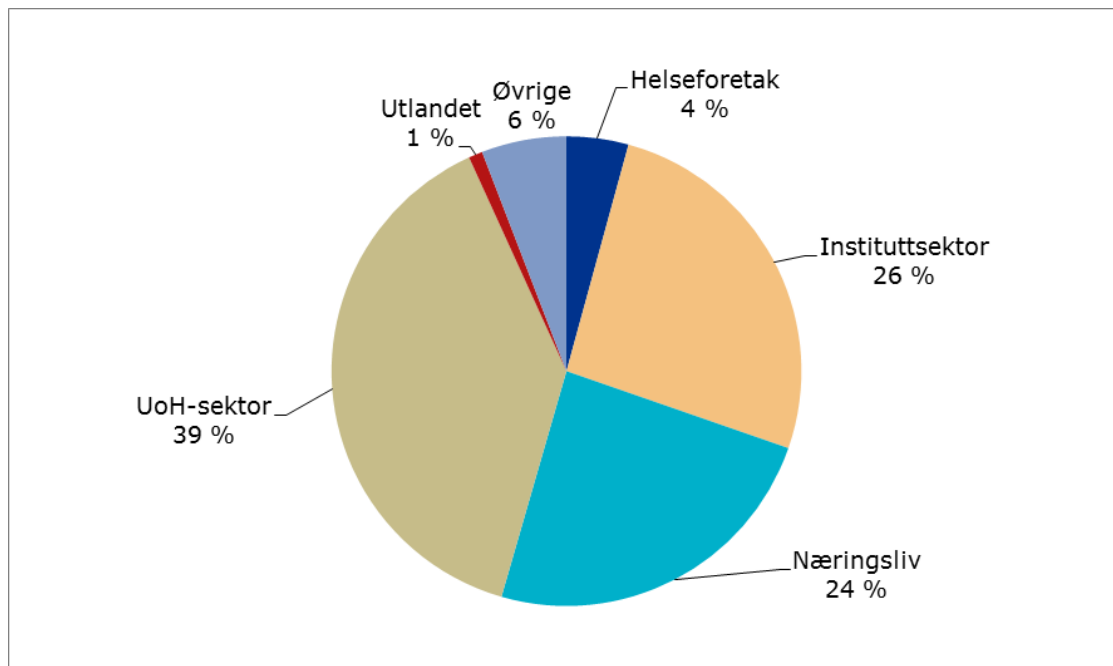
Merknader

Antall innvilgede søknader påvirkes av flere forhold. Blant annet vil antallet være en funksjon av ledige midler det enkelte år, noe som igjen påvirkes av vekst til området, løpende forpliktelser og hvilke fase for eksempel et program er i. I tillegg vil antallet innvilgete søknader være avhengig av hvilken søknadsprosess det legges opp til for det enkelte program/aktivitet. I programmene er det mange som inviterer til skisser før den ordinære søknadsbehandlingen. Dette medfører at antall søknader til behandling blir langt mindre enn i for eksempel Fri prosjektstøtte der man ikke praktiserer dette. Det betyr at andelen i tabellen over ikke er sammenlignbare på tvers av virkemidlene, det gjelder særlig mellom Programmer og Fri prosjektstøtte.

Figur 33. Innvilgete prosjekter i 2016 fordelt på fagområder.

Figur 34. Innvilgete prosjekter i 2016 fordelt på sektorer.

En tredjedel av søknadene med bevilgning kom fra universitetene.

I den samlede søknadsmassen sto for eksempel UoH-sektoren for 48 prosent av søknadene og Næringslivet sto for 17 prosent. Figuren over viser at Næringslivet har en større andel av søknadene med bevilgning enn det deres andel av totalt antall søknader er.

En del programmer bruker en 2-trinnsøknadsmodell der søkerne først leverer en skisse for å kvalifisere seg til å sende inn ordinær søknad. Dette, sammen med at det ofte er veldig presise krav i utlysningene, vil begrense søknadsmassen. Dermed vil også innvilgelsesprosessen for disse virkemidlene bli høyere enn for de som ikke følger denne praksisen. Fri prosjektstøtte som er av de mest sentrale virkemidlene hos universitetene bruker ikke en slik to-trinnsmodell, mens noen av de brukerstyrte programmene, som i stor grad retter seg mot næringslivet, gjør det, og dette kan være med å påvirke innvilgelsesprosenten i de to sektorene som er nevnt over.

9 EU-statistikk

I dette kapitlet presenteres hovedtall for norsk deltakelse i EUs rammeprogram Horisont 2020 (H2020). Alle tall viser aggregerte resultater for perioden fra og med oppstarten 01.01.2014 til og med 31.12.2016. Resultatene er fra oppdateringen av eCorda (Kommisjonens database) pr. mars 2017. Der mangler det resultater fra noen få utlysninger med søknadsfrist i 2016, deriblant fra utlysningene for advanced grants og consolidator grants i ERC.

Statistikken tar utgangspunkt i prosjektsøknadene som er innstilte for finansiering. Dette er en status de får etter evalueringen og før de er ferdig kontraktsforhandlet. Disse prosjektsøknadene blir stort sett alltid til kontrakter, med mindre det skjer noe uforutsett under kontraktsforhandlingene. Siden det tar noe tid før en søknad er signert og tilhørende kontraktsdata er inne i eCorda, rapporteres det hovedsakelig på "innstilte prosjekter" i våre rapporter. Unntaksvis brukes imidlertid kontraktsdataene grunnet konfidensialitet.

9.1 Hovedtall

Tabell 45. Norsk EU-støtte i innstilte prosjekter med returandeler, fordelt på programmer. Aggregerte resultater pr 31.12.2016.

Program (H2020)	Programkortnavn	Norsk EU-støtte i innstilte prosjekter (mill. kr.)	Norsk returandel
European Research Council	ERC	306,8	0,9%
Future and Emerging Technologies	FET	60,0	1,0%
Marie Skłodowska-Curie actions	MSCA	257,1	1,3%
Research infrastructures	INFRA	146,7	2,1%
Sum Excellent Science		770,7	1,2%
Leadership in enabling and industrial technologies (LEIT) Advanced manufacturing and processing	LEIT ADVMANU	108,8	2,0%
Leadership in enabling and industrial technologies (LEIT) Advanced materials	LEIT ADVMAT	76,9	2,6%
Leadership in enabling and industrial technologies (LEIT) Biotechnology	LEIT BIOTECH	48,4	4,5%
Leadership in enabling and industrial technologies (LEIT) Information and Communication Technologies	LEIT ICT	406,3	1,7%
Leadership in enabling and industrial technologies (LEIT) Nanotechnologies, Advanced Materials and Production	LEIT NMP	57,7	1,8%
Leadership in enabling and industrial technologies (LEIT) Space	LEIT SPACE	50,7	1,7%
Innovation in SMEs	Innovation in SMEs	50,2	5,3%
Sum Industrial Leadership		799,0	1,9%
Health, demographic change and wellbeing	HEALTH	140,4	0,9%
Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research	FOOD	586,4	5,3%
Secure, clean and efficient energy	ENERGY	419,5	2,6%
Smart, green and integrated transport	TRANSPORT	204,8	1,3%
Climate action, environment, resource efficiency and raw materials	ENVIRONMENT	287,5	3,0%
Europe in a changing world - inclusive, innovative and reflective Societies	SOCIETY	78,3	2,6%
Secure societies - Protecting freedom and security of Europe and its citizens	SECURITY	130,4	2,7%
Sum Societal Challenges		1847,4	2,4%
Twinning of research institutions	TWINING	2,8	0,5%
Sum Spreading excellence and widening participation		2,8	0,1%
Make scientific and technological careers attractive for young people	CAREER	9,9	3,6%
Promote gender equality in research and innovation	GENDEREQ	5,4	2,2%
Integrate society in science and innovation	INEGSOC	10,1	2,8%
Develop the governance for the advancement of responsible research and innovation	GOVERNANCE	14,1	3,5%
Sum Science with and for Society		39,6	2,9%
Fast Track to Innovation	FTI	15,2	0,8%
Sum Cross-theme		15,2	0,8%
Totalt alle programmer		3474,7	1,82%

Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017.

Den finansielle støtten som norske forskere har hentet inn via sin deltakelse i de innstilte prosjektene vises ovenfor fordelt på programmene. Ved utgangen av 2016 utgjør dette rundt 3,5 mrd. kroner i EU-støtte.

Den norske returandelen, dvs. Norges andel av alle utlyste midler i de innstilte H2020-prosjektene, ligger på 1,82 prosent.

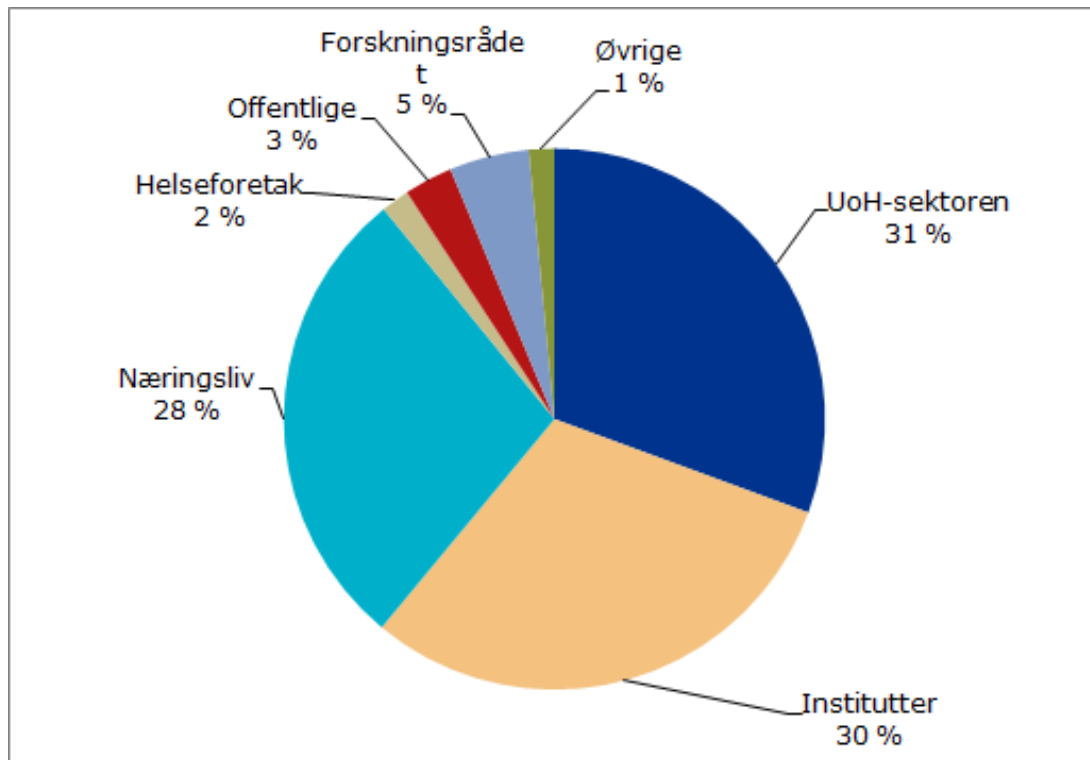

Tabell 46. Antall søknader og innstilte prosjekter med norske partnere, og suksesserater, fordelt på programmer. Aggregerte resultater pr 31.12.2016.

Programkortnavn	Søknader med norsk partner	Innstilte prosjekter med norsk partner	Norsk andel av alle innstilte prosjekter	Norsk suksesserate	Ranking over/under H2020-snitt (prosentp)
ERC	286	23	1%	8%	-5,0
FET	170	8	5%	5%	0,1
MSCA	875	82	2%	9%	-5,2
INFRA	85	36	26%	42%	11,7
Sum Excellent Science	1 416	149	2%	11%	-3,0
LEIT ADVMANU	86	12	9%	14%	0,6
LEIT ADVMAT	33	10	18%	30%	7,0
LEIT BIOTECH	33	6	10%	18%	10,8
LEIT ICT	471	76	7%	16%	8,0
LEIT NMP	77	11	4%	14%	6,8
LEIT SPACE	58	12	6%	21%	4,7
RISKFINANCE	1				-14,9
Innovation in SMEs	21	8	2%	38%	-18,2
Sum Industrial Leadership	780	135	6%	17%	6,8
HEALTH	368	38	6%	10%	0,7
FOOD	282	75	16%	27%	13,5
ENERGY	320	53	8%	17%	4,8
TRANSPORT	180	60	7%	33%	15,3
ENVIRONMENT	179	41	11%	23%	12,8
SOCIETY	206	19	9%	9%	3,6
SECURITY	184	24	12%	13%	3,3
Sum Societal Challenges	1 719	310	9%	18%	6,8
TWINING	23	2	3%	9%	-3,4
Sum Spreading excellence and widening participation	23	2	1%	9%	-6,1
CAREER	33	5	20%	15%	8,3
GENDEREQ	8	1	8%	13%	2,1
INEGSOC	15	3	25%	20%	11,8
SCIENCE	7				-2,2
GOVERNANCE	17	5	28%	29%	9,6
Sum Science with and for Society	80	14	19%	18%	7,9
FTI	108	3	3%	3%	-2,0
Sum Cross-theme	108	3	3%	3%	-2,0
EURATOM	8	3	6%	38%	2,5
Totalt alle programmer	4 134	616	4,7%	14,9%	2,7

Tabellen over viser hvordan de norske resultatene i prosjektsøknadene fordeler seg på de enkelte programmene i H2020. Norske aktører har deltatt i 4 134 søknader i H2020, hvor av 616 er innstilte for støtte. Norge deltar i 4,7 prosent av alle innstilte prosjekter. Den norske suksesseraten på 14,9 prosent ligger 2,7 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittlig suksesserate for alle landene som har deltatt i H2020. Den norske suksesseraten har styrket seg fra oppstarten av H2020 og fram til nå og viser at kvaliteten på søknader med norsk deltakelse er god.

Figur 35. EU-støtte til Norge i innstilte prosjekter fordelt på sektorer. Aggregerte resultater pr 31.12.2016.

Så langt har UoH-sektoren og instituttene mottatt like høye støttebeløp fra H2020, dvs. 30 prosent hver av alle midler som har gått til norske miljøer. Næringslivet følger tett bak med 28 prosent av midlene. Det betyr at næringslivssektoren har økt sin andel av den norske EU-støtten i forhold til i EUs 7. rammeprogram (FP7), hvor den var på 21 prosent. Mye av økningen skyldes et stort flaggskipsprosjekt i Bio-Based Industries (BBI), hvor Borregaard AS alene ligger an til å motta over 200 mill. kroner. 4 av de 32 prosentene som næringslivet er tildelt har gått til offentlige bedrifter, dvs. statlige og kommunalt eide aksjeselskap.

De offentlige aktørene og Forskningsrådet har også økt sine andeler sammenlignet med forrige rammeprogram. Forskningsrådet har innhentet det meste av midlene via ERA-NET Cofund, hvor det tildeles forskningsmidler som lyses ut igjen overfor miljøene. Instituttene og UoH-sektoren har derimot tapt andeler, fra henholdsvis 39 og 33 prosent i FP7.

Støtten til prosjekter med norsk deltakelse beløper seg til nesten 1,1 mrd. kroner både i UoH-sektoren og i instituttsektoren, mens den ligger på 982 mill. kroner i næringslivssektoren.

9.2 Universitetene

Tabell 47. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for de norske universitetene. Aggregerte resultater pr 31.12.2016.

	Ant NO universitets- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO universiteter i innstilte prosjekter (i mill. kr)
ERC	20	289,1
FET	9	46,8
MSCA	69	193,2
INFRA	24	48,2
Sum Excellent Science	122	577,3
LEIT ADVMANU	1	0,7
LEIT ADVMAT	1	4,3
LEIT BIOTECH	1	7,5
LEIT ICT	16	48,1
LEIT NMP	1	4,6
LEIT SPACE	1	5,4
Sum Industrial Leadership	21	70,7
HEALTH	17	91,5
FOOD	13	39,1
ENERGY	9	57,5
TRANSPORT	3	6,8
ENVIRONMENT	15	100,4
SOCIETY	5	26,8
SECURITY	7	47,3
Sum Societal Challenges	69	369,4
TWINING	1	1,3
Sum Spreading excellence and widening participation	1	1,3
CAREER	2	4,0
INEGSOC	1	1,8
GOVERNANCE	3	5,0
Sum Science with and for Society	6	10,8
EURATOM	1	0,0
Totalt alle programmer	220	1029,4

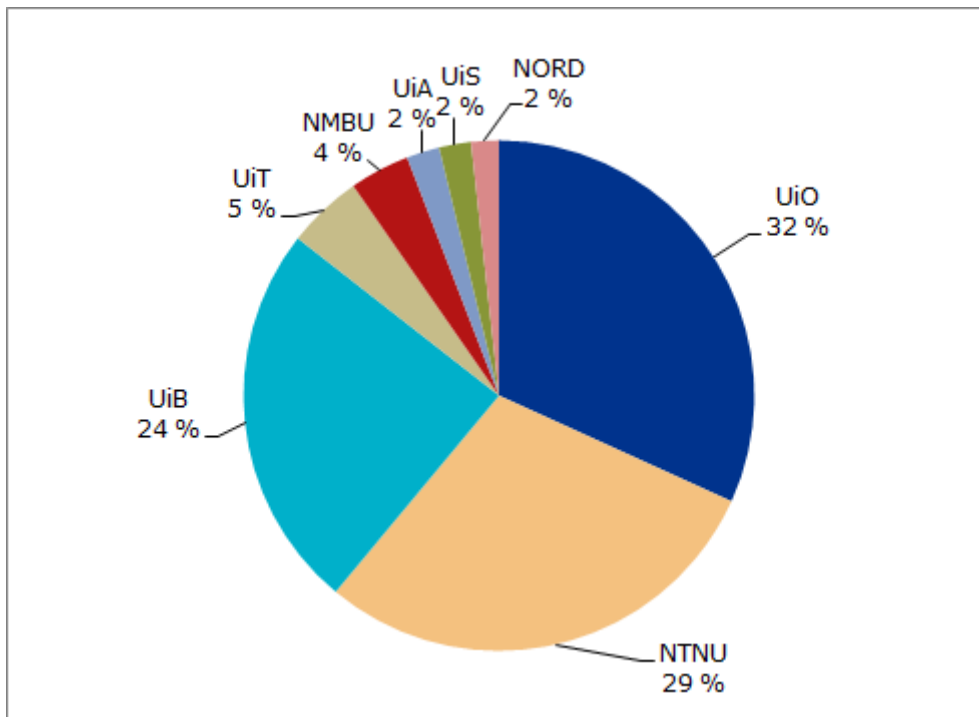
Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017.

Inkl. ERC- søknader med status reserve som har blitt til kontrakt

Universitetenes deltakelser og tilhørende EU-støtte fordeler seg på H2020-programmene slik som vist ovenfor. Oversikten inkluderer ERC- søknader på reserveliste som har blitt til kontrakt. Nesten halvparten av universitetenes midler er samlet sett hentet fra programmene for grensesprengende forskning (ERC) og for forskerkarriere og forskermobilitet (MSCA). Deretter er det innenfor programmet for miljø, samt i helseprogrammet, universitetene har mottatt mest.

Alle de norske universitetene deltar nå i kontrakter i H2020.

Figur 36. EU-støtte i kontrakter fordelt på de norske universitetene. Aggregerte resultater pr 31.12.2016. Prosent.

Figuren over viser de enkelte universitetenes andeler av den totale innvilgede EU-støtten i kontraktene som har gått til norske universiteter i H2020.

UiO har innhentet mest midler blant universitetene hittil. I underkant av halvparten av midlene kommer fra ERC-programmet, hvor UiO dominerer med deltakelse i 11 av totalt 23 ERC-prosjekter med norsk deltakelse. NTNU har derimot innhentet mest midler via MSCA-, energi- og miljøprogrammene, mens majoriteten av støtten til UiB stammer fra ERC og miljøprogrammet.

9.3 Statlige og øvrige høyskoler

Tabell 48. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for de norske høyskolene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2016

Programkortnavn	Ant NO høyskole- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO høyskoler i innstilte prosjekter (i mill. kr)
MSCA	2	1,0
INFRA	1	0,6
Sum Excellent Science	3	1,6
LEIT ICT	4	11,3
Sum Industrial Leadership	4	11,3
FOOD	3	10,2
ENERGY	1	1,9
TRANSPORT	1	6,5
ENVIRONMENT	1	0,9
SOCIETY	5	19,7
SECURITY	1	1,6
Sum Societal Challenges	12	40,8
CAREER	1	0,8
INEGSOC	1	7,5
GOVERNANCE	1	2,9
Sum Science with and for Society	3	11,2
Totalt alle programmer	22	65,0

Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017.

Som for universitetene viser denne tabellen hvordan deltakelser og tilhørende EU-støtte i de innstilte prosjektene fordeler seg på H2020-programmene, men denne gangen for høyskolene. De norske høyskolene har styrket sin suksessrate i løpet av det siste året og har nå 22 deltakelser i de innstilte prosjektene. Dette gir høyskolene en EU-støtte på 65 mill. kroner. Mens 19 ulike høyskoler har deltatt i søknader til H2020, er det 9 som har lyktes og som står bak de 22 deltakelsene.

9.4 Instituttsektoren

Tabell 49. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for de norske instituttene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2016.

Programkortnavn	Ant NO institutt-deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO institutter i innstilte prosjekter (i mill. kr)
ERC	3	54,01
MSCA	14	28,70
INFRA	25	59,08
Sum Excellent Science	42	141,79
LEIT ADVMANU	7	54,03
LEIT ADVMAT	5	37,46
LEIT BIOTECH	4	24,46
LEIT ICT	30	182,36
LEIT NMP	4	20,58
LEIT SPACE	10	23,13
Sum Industrial Leadership	60	342,03
HEALTH	5	15,18
FOOD	48	174,01
ENERGY	27	122,56
TRANSPORT	29	63,99
ENVIRONMENT	27	124,54
SOCIETY	5	14,69
SECURITY	10	49,52
Sum Societal Challenges	151	564,50
CAREER	1	2,92
GOVERNANCE	1	6,29
Sum Science with and for Society	2	9,21
EURATOM	2	0,00
Totalt alle programmer	257	1057,52

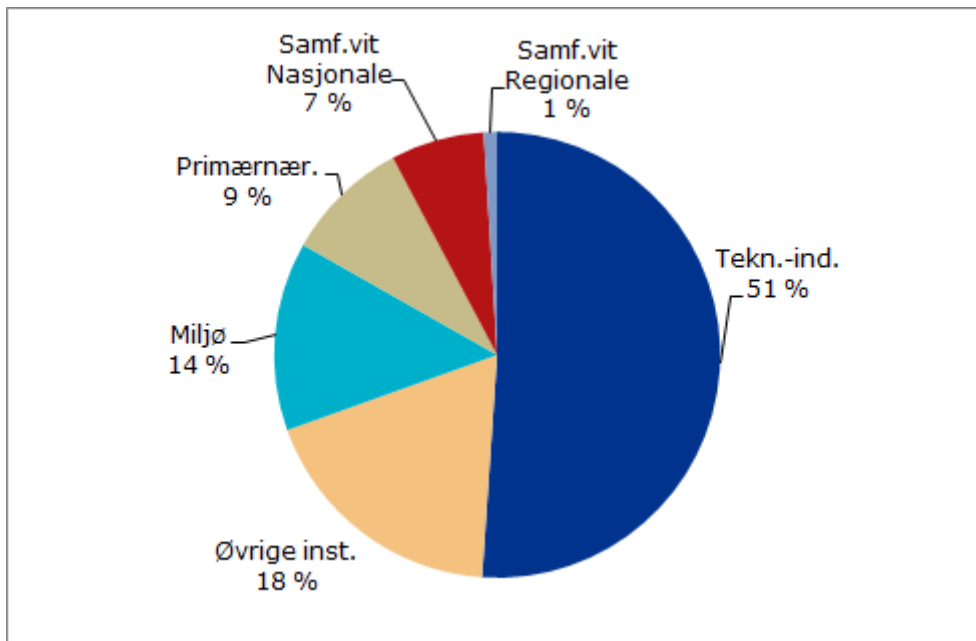
Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017.

Fordelingen av de norske instituttene deltakelser og mottatt EU-støtte pr program i de innstilte prosjektene vises ovenfor. Over halvparten av de midlene som instituttene ligger an til å motta fra H2020 er fra programmer innenfor samfunnsutfordringene, mens vel en tredjedel er fra industrielt lederskap. Mest har instituttene mottatt i programmene LEIT ICT og FOOD.

Tre norske institutter deltar i hvert sitt ERC-prosjekt. Det er Norsk institutt for luftforskning (NILU), Institutt for fredsforskning (PRIO) og SIMULA RESEARCH LABORATORY AS. Til sammen har de innhentet 54 mill. kr via disse prosjektene.

Rundt 70 ulike norske institutter har deltatt i søknader til H2020, mens 44 av disse deltar i innstilte prosjekter. Stiftelsen SINTEF har innhentet mest EU-støtte av alle norske aktører i rammeprogrammet, og har sammen med de øvrige SINTEF-instituttene mottatt nesten halvparten av alle midlene som har gått til den norske instituttsektoren.

Figur 37. EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på de norske instituttgruppene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2016. Prosent.

Figuren over viser hvordan instituttene EU-støtte fordeler seg på de enkelte instituttgruppene.

9.5 Næringslivet

Tabell 50. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for norsk næringslivssektor. Aggregerte resultater pr 31.12.2016.

Programkortnavn	Ant NO bedrifts- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO bedrifter i innstilte prosjekter (i mill. kr)
MSCA	7	12,39
INFRA	10	37,52
Sum Excellent Science	17	49,90
LEIT ADVMANU	8	48,88
LEIT ADVMAT	6	21,83
LEIT BIOTECH	3	11,14
LEIT ICT	75	151,35
LEIT NMP	8	27,44
LEIT SPACE	7	21,33
Innovation in SMEs	1	3,50
Sum Industrial Leadership	108	285,48
HEALTH	5	3,02
FOOD	33	324,93
ENERGY	32	148,67
TRANSPORT	37	122,53
ENVIRONMENT	9	23,55
SOCIETY	1	1,80
SECURITY	9	13,50
Sum Societal Challenges	126	637,99
FTI	2	9,07
Sum Cross-theme	2	9,07
Totalt alle programmer	253	982,45

Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017.

Tabellen over viser hvordan det norske næringslivets resultater i innstilte prosjekter fordeler seg på programmene i H2020. To tredjedeler av midlene til det norske næringslivet kommer fra programmer innenfor samfunnsutfordringene. Mest EU-støtte har det norske næringslivet innhentet i FOOD-programmet, dvs. en tredjedel av alt som denne sektoren har mottatt fra H2020 så langt. Det skyldes et stort flaggskipsprosjekt i Bio-Based Industries (BBI) hvor Borregaard AS alene ligger an til å motta over 200 mill. kroner. Foruten i FOOD-programmet er det innenfor programmene for henholdsvis IKT og energi næringslivet har mottatt mest.

Antall innsendte prosjektforslag til utlysninger innenfor SMB-instrumentet har vært stort. Pr. mars 2017 er prosjektforslag fra 52 norske bedrifter innstilt for finansiering via SMB-instrumentet, 39 i fase 1 og 13 i fase 2. De aller fleste av disse har blitt til kontrakter. De tildelte beløpene i fase 2 er stort sett veldig høye.

9.6 Helseforetakene

Tabell 51. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for helseforetakene. Aggregerte resultater pr 31.12.2016

Programkortnavn (H2020)	Ant NO helseforetaks-deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO helseforetak i innstilte prosjekter (i mill. kr)
FET	1	10,9
MSCA	5	21,6
INFRA	1	0,5
Sum Excellent Science	7	33,0
HEALTH	5	9,7
SECURITY	2	7,5
Sum Societal Challenges	7	17,2
TWINING	1	1,5
Sum Spreading excellence and widening participation	1	1,5
FTI	1	6,1
Sum Cross-theme	1	6,1
Totalt alle programmer	16	57,8

Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017.

Tre ulike helseforetak deltar i innstilte prosjekter i H2020. Mest midler har de innhentet i programmet for forskerkarriere og forskermobilitet (MSCA). Oslo universitetssykehus (OUS) dominerer den norske deltakelsen til helseforetakene, og har mottatt 87 prosent av alle midlene som de norske helseforetakene har fått så langt. Deriblant har UOS innhentet over 11,0 mill. kroner via et stort prosjekt i programmet for fremtidsteknologier (FET).

9.7 Andre offentlige aktører

Tabell 52. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for øvrige norske offentlige aktører. Aggregerte resultater pr. 31.12.2016

Programkortnavn (H2020)	Ant NO offentlige aktørers- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO offentlige aktører i innstilte prosjekter (i mill. kr)
MSCA	1	0,2
Sum Excellent Science	1	0,2
LEIT ADVMAT	1	2,6
LEIT ICT	2	5,9
LEIT SPACE	1	0,9
Innovation in SMEs	3	5,4
Sum Industrial Leadership	7	14,9
FOOD	1	0,0
ENERGY	7	59,5
TRANSPORT	5	4,6
ENVIRONMENT	2	2,7
SOCIETY	2	5,5
SECURITY	6	11,1
Sum Societal Challenges	23	83,3
Totalt alle programmer	31	98,3

Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017. Offentlige aktører = Kommuner og kommunaleetater, fylker, departementer, offentlige organer og div. skoler (ekskl. Norges Forskningsråd).

Rundt 70 prosent av midlene fra H2020 til de offentlige aktørene er mottatt via Energy-programmet. Det er Stavanger kommune, og GASSNOVA SF og Rogaland fylkeskommune som har mottatt de høyeste beløpene.

Gjennomslagsprosenten for søknadene med deltakelse fra de offentlige aktørene er høy. Resultatene tyder på at flere av de offentlige aktørene deltar i gode nettverk.

9.8 Norges forskningsråd

Tabell 53. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for Norges forskningsråd. Aggregerte resultater pr 31.12.2016.

Programkortnavn (H2020)	Ant NO offentlige aktørers-deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO offentlige aktører i innstilte prosjekter (i mill. kr)
FET	1	2,3
INFRA	1	0,9
Sum Excellent Science	2	3,3
LEIT ADVMANU	1	5,1
LEIT ADVMAT	1	10,7
LEIT BIOTECH	1	5,3
LEIT ICT	1	0,3
LEIT NMP	1	5,0
Innovation in SMEs	1	1,4
Sum Industrial Leadership	6	27,8
HEALTH	7	18,5
FOOD	8	36,3
ENERGY	6	28,4
ENVIRONMENT	9	34,2
SOCIETY	5	9,8
Sum Societal Challenges	35	127,2
CAREER	1	2,2
GENDEREQ	1	5,4
INEGSOC	1	0,8
Sum Science with and for Society	3	8,4
Totalt alle programmer	46	166,7

Datakilde: eCorda (Kommisjonen), søknadsdatabasen. Oppdatering pr mars 2017.

Midlene som Forskningsrådet har mottatt fra H2020 er hovedsakelig relatert til ERA-NET Cofund. Disse midlene vil inngå som medfinansiering i felles utlysninger der Forskningsrådet deltar, slik at sluttbrukerne av midlene vil være andre enn Forskningsrådet.

10 SkatteFUNN

SkatteFUNN-ordningen er en rettighetsbasert ordning som ble gjort gjeldende fra og med skatteåret 2002. Bakgrunnen for innføring av ordningen var at man ønsket å stimulere til økt satsing på forskning og utviklingsvirksomhet (FoU) i næringslivet, og ordningen ble lansert som Norges største satsing på stimulering til økt FoU-aktivitet i norske bedrifter. SkatteFUNN er forankret i skattelovens § 16-40 og forvaltes av Forskningsrådet.

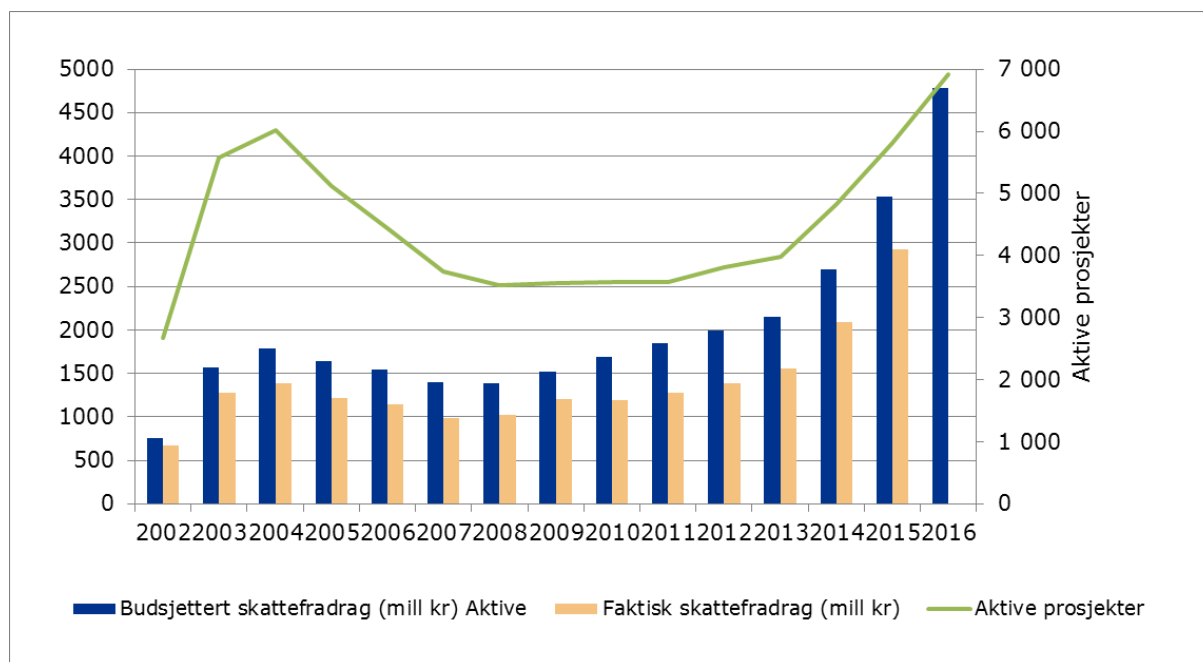
Fra SkatteFUNN ble etablert høsten 2002 til utgangen av 2016 har norske bedrifter sendt inn over 43000 søknader, hvorav ca. 33500 prosjekter er blitt godkjent.

Porteføljen av aktive prosjekter i SkatteFUNN er kombinasjon av nye godkjente prosjekter siste år og eldre flerårige prosjekter.

10.1 Hovedtall

Utviklingen for aktive/løpende prosjekter fra 2002-2015 fremgår av figuren nedenfor.

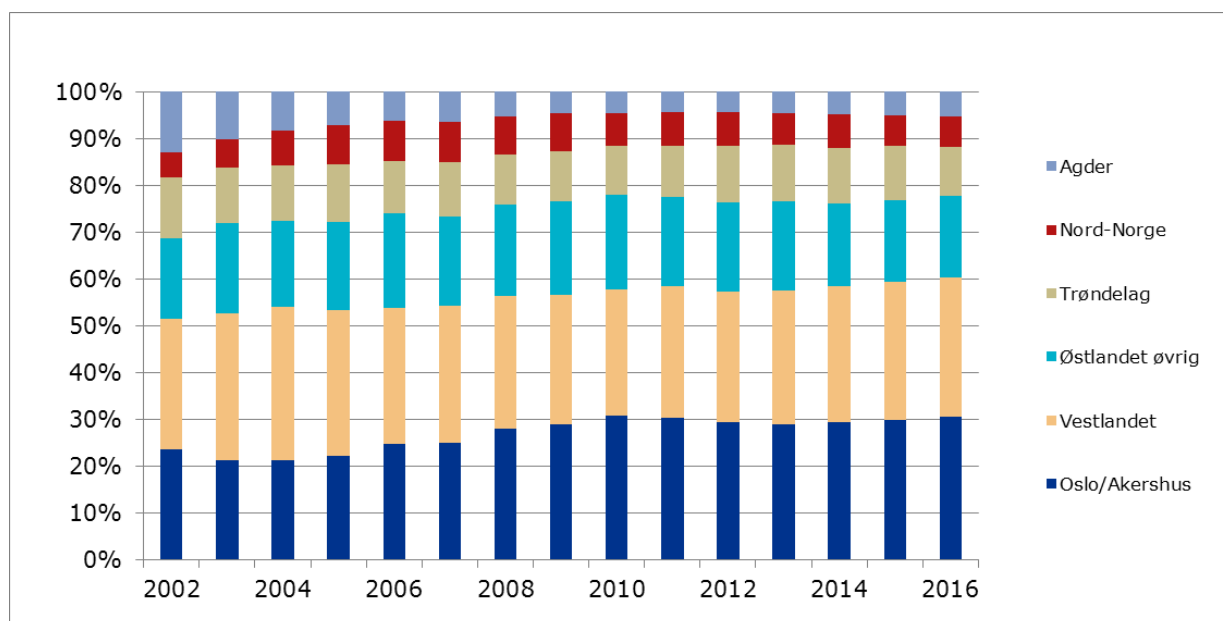
Figur 38. Budsjettert og faktiske¹ skattefradrag i SkatteFUNN-prosjekter og aktive prosjekter.

Figuren under viser den geografiske spredningen på bedrifter med aktive SkatteFUNN-prosjekter i perioden 2002-2016

¹ Tall for faktiske skattefradrag er tall oppgitt av Skattedirektoratet

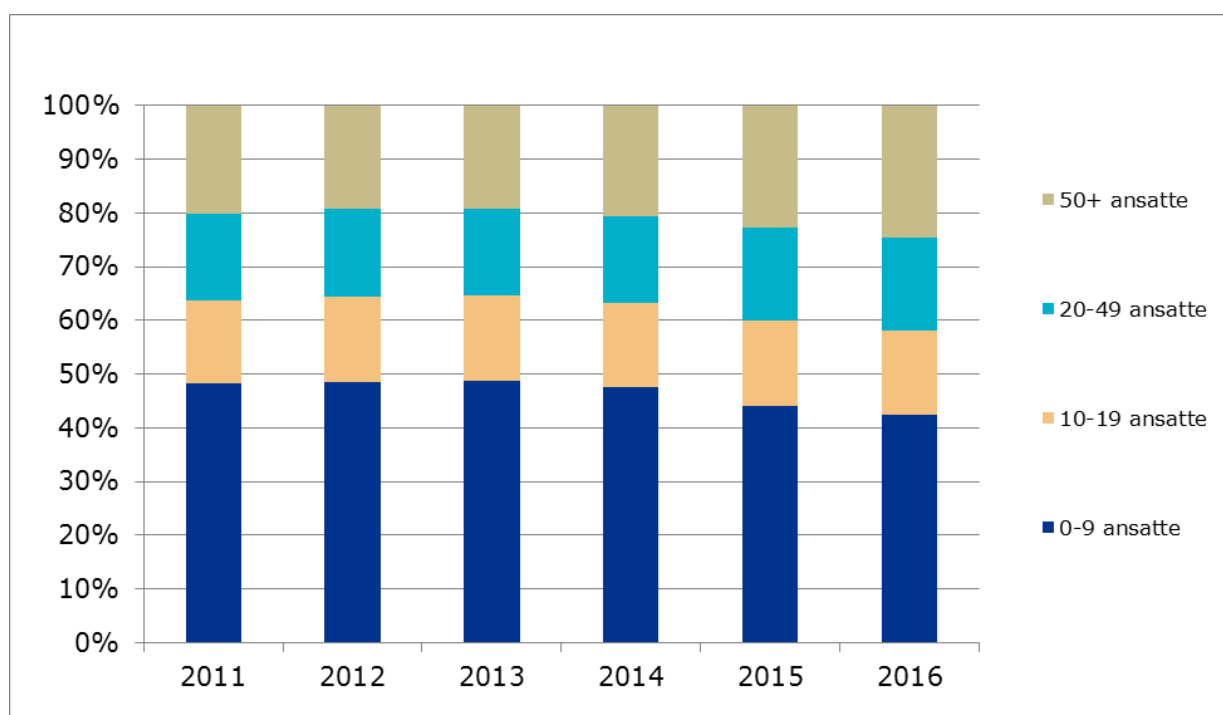
Figur 39. Aktive SkatteFUNN-prosjekter geografisk fordelt. Prosent.

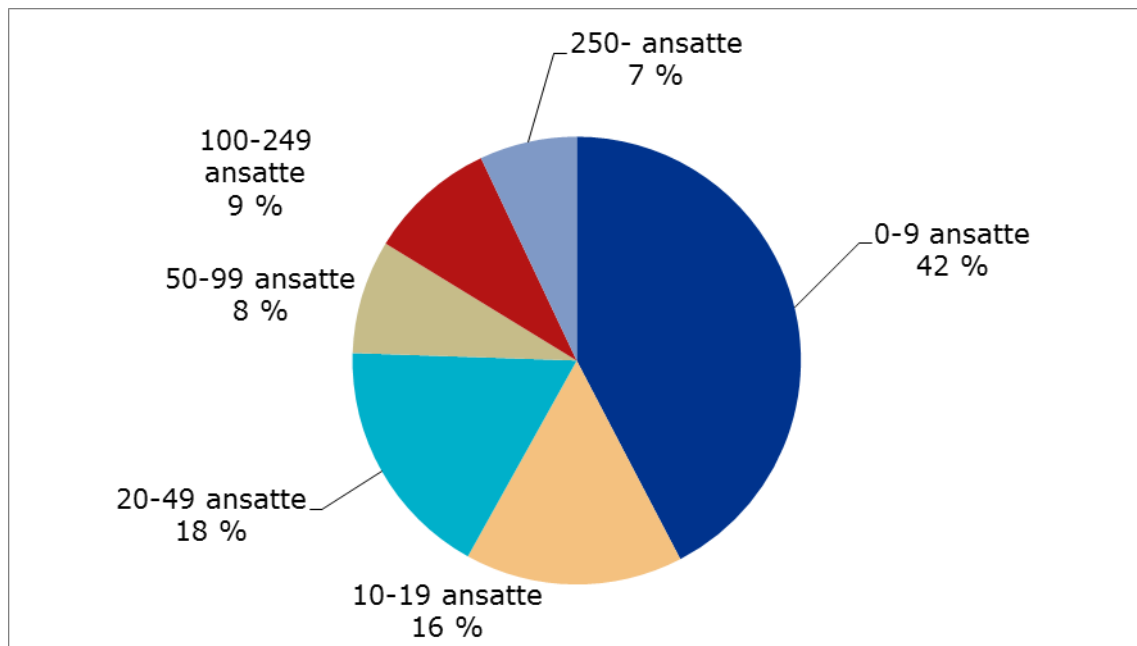
10.2 Bedriftstørrelse

Bedrifter sortert på bedriftstørrelse fremgår av tabellen under. SkatteFUNN er mest brukt av mikrobedrifter, med mindre enn 10 ansatte. Vi ser de siste årene en markant økning blant andelen med mer enn 50 ansatte.

Figur 40. Aktive SkatteFUNN-prosjekter. Bedriftstørrelse – andel av portefølje, utvikling i perioden 2011-2016

Figur 41. Aktive SkatteFUNN-prosjekter i 2016 fordelt på bedriftsstørrelse

10.3 Samarbeidspartnere

Som et incentiv til økt samarbeid mellom næringslivet og FoU-instituttene gis det økte rammer for fradraggrunnlaget i SkatteFUNN der bedriftene kjøper tjenester fra godkjente FoU-miljøer. Dette betyr at bedriftene kan få skattefradrag for større eller flere prosjekter enn de kan uten dette samarbeidet. Rammene for fradraggrunnlaget er økt betydelig de siste årene, og vi ser at en lavere andel av prosjektene benytter seg at innkjøpte tjenester fra FoU-miljøene enn tidligere.

Tabell 54. SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med FoU-institutter, universiteter og høyskoler. Antall og mill.kroner.

Prosjekter i samarbeid med FoU-miljø 2016	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill.kr)
SINTEF. (Alle avdelinger, hele landet)	430	346,9
Nofima as (inkludert alle underenheter)	119	48,4
Institutt for energiteknikk	39	51,5
Norsk institutt for bioøkonomi (NIBO)	38	9,1
International Research institute Of Stavanger as	36	28
Havforskningsinstituttet	36	14,3
Norner Research as	35	20,7
Møreforskning	32	3,9
Christian Michelsen Research	22	26,5
Veterinær instituttet	20	7,4
Forsvarets Forskningsinstitutt	19	18,4
DNV GL	17	9
Norsk institutt for vannforskning	16	11,9
Norsk Regnesentral	16	7,5
Teknova	14	6,2
Uni Research	12	8,5
Fireco as	11	1,4
Akvaplan Niva as	8	2,2
Trøndelag Forskning og utvikling	7	0,4
NASJONALT INSTITUTT FOR ERNÆRINGS- OG SJØ	6	1,5
Østfold Forskning	5	1,1
Norsk Tre teknisk Institutt	4	1,6

Tabell 55. SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med universitetene. Antall og mill. kroner.

Prosjekter i samarbeid med universiteter 2016	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill.kr)
NTNU	204	115,5
Universitetet i Oslo	88	41,9
Norges Miljø- og Biovitenskapelige universitet (NMBU)	67	21,1
Universitetet i Bergen	32	8,9
Universitet i Agder	29	5
Universitetet i Tromsø	22	13,4
Universitetet i Nordland	16	3,1
Universitetet i Stavanger	15	4,2

Tabell 56. SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med høyskolene. Antall og mill. kroner.

Prosjekter i samarbeid med høyskolemiljø	Antall prosjekter	Budsjetterte FoU-tjenester 2016 (mill kr)
Høgskolen i Buskerud og Vestfold	40	14,7
Høgskolen i Gjøvik	10	2,9
Høgskolen i Oslo og Akershus	9	2,8
Høgskolen i Bergen	9	1,4
Høgskolen i Telemark	9	3
Høgskolen i Sør-Trøndelag	4	0,8
Høgskolen i Lillehammer	3	0,4
Høgskolen i Ålesund	3	5,8
Høgskolen i Molde	2	0,05
Høgskolen i Narvik	2	0,15
Høgskolen i Nord Trøndelag	2	0,25
Høgskolen i Østfold	2	0,15
Høgskolen i Hedmark	1	0,5
Høgskolen Stord / Haugesund	1	0,2
Høgskolen i Sogn og Fjordane	1	0,2

Norges forskningsråd

Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon +47 22 03 70 00
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Design omslag: Design et cetera AS

Oslo, april 2017

ISBN 978-82-12-03586-7 (pdf)

Publikasjonen kan lastes ned fra
www.forskningsradet.no/
publikasjoner